
EESTI
EUROOPA LIIDU
POLIITIKA
2011–2015

ABIKS RAAMDOKUMENDI LUGEJALE

Selleks, et valitsuse tegevus Euroopa Liidus (EL) põhineks ühtsetel alustel, on alates liitumisest koostatud raamdokumente – Eesti EL-i poliitikat, milles määratakse kindlaks peamised põhimõtted, millest lähtudes valitsus oma tegevuseesmärke EL-is ellu viib. Samuti on raamdokumendis selgitatud valitsuse peamisi eesmärke eri poliitikavaldkondades. Raamdokumendi alusel planeeritakse valitsuse EL-i suunalist tegevust, mh ka valitsuse tegevusprogrammi täitmisel, ning sellest lähtudes annab peaminister Riigikogule Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-s 152² kehtestatud korras kord aastas ülevaate Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel.

Raamdokument „Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015” on koostatud selliselt, et see vastaks Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis seatud eesmärkidele¹ ning valitsuse 28. aprilli 2011. a kabinetinõupidamisel heaks kiidetud poliitilisele suunisele EL-i poliitika kujundamiseks². Dokument põhineb selgelt kindlaks määratud huvidel, mis väljenduvad konkreetsete tegevuseesmärkide kaudu (kokku 35) (vt ka dokumendi lisa toodud tabelit³). Nende elluviimine üksikute EL-i õigusaktide eelnõude või projektide abil (kokku 109) konkreetse aja jooksul on Eesti EL-i poliitika elluviimise keskmeks.

Eelnõu on koostatud Riigikantselei ja ministeeriumide ühistöös 2011. aasta aprillist novembrini. Eelnõu esitamine avalikule konsultatsioonile kiideti heaks valitsuse 22. septembri 2011. a kabinetinõupidamisel. Konsultatsioon kestis 2011. aasta 23. septembrist kuni 18. oktoobrini (vt ka <http://www.osale.ee>) ning paralleelselt andis arvamuse dokumendi kohta Riigikogu. Esitatud ettepanekute kohta langetati otsused valitsuse 10. novembri 2011. a kabinetinõupidamisel. Lisaks tutvustas peaminister eelnõu Riigikogu täiskogu istungil 15. novembril 2011. a. Dokument sai valitsuse lõpliku heakskiidu 24. novembril 2011. a.

¹ Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis 2011–2015 on 30 tegevust-eesmärki, millel on otsene puutus Vabariigi Valitsuse tegevusega Euroopa Liidus.

² Suunised on toodud välja peatüki „Raamseisukohad” all.

³ Saadaval internetis <http://www.valitsus.ee/et/riigikantselei/euroopa-liit/eesti-eesmargid-ja-poliitika/eesti-euroopa-liidu-poliitika-2011-2015>.

SISUKORD

Eesti EL-i poliitika raamseisukohad	7
I. Siseturg	8
II. Majandus- ja rahanduspoliitika, EL-i eelarvepoliitika	21
III. Kliima- ja energiapolitiika	27
IV. Transpordipoliitika	30
V. Keskkonna-, kalandus- ja põllumajanduspolitiika	34
VI. Justiits- ja siseküsimused	41
VII. Küberpolitiika	45
VIII. EL-i välis-, kaitse- ja laienemispoliitika	49

EESTI EL-I POLIITIKA RAAMSEISUKOHAD

Eesti lähtub aastatel 2011–2015 Euroopa Liidu poliitika kujundamisel ja elluviimisel järgmistest raamseisukohtadest:

- I. EL peab olema sisemiselt tugev, avatud ja arenemisvõimeline. Eesti on avatud uute valdkondade toomisele EL-i pädevusse ja EL-i seniste pädevuste süvendamisele. Eesti ei poolda EL-i pädevuste tagasipööramist või peatamist.
- II. Eesti on loimumisel avatud uuteks koostöövormideks, sh tõhustatud koostöö alusel toimivate valdkondade laiendamiseks.
- III. EL-i ja euroala otsustusprotsess peab olema tasakaalustatud erinevate koostöömudelite ja huvide vahel. Eesti eelistab ühenduse meetodi järgimist alati kui võimalik. Liikmesriikide suurust ja huve tasakaalustavate institutsioonide, eelkõige Euroopa Komisjoni rolli tuleb tugevdada.
- IV. EL-i esindamine rahvusvaheliselt peab olema ühtne. Eesti toetab EL-i ja euroala koordineeritud seisukohtade ühtset esindamist rahvusvahelistel foorumitel ning rahvusvahelistes organisatsioonides. Seal, kus EL-il kui tervikul on laua taga eraldi koht, peaks EL pikemas perspektiivis olema esindatud ühe esindajaga.
- V. Siseturu arendamine, selle põhimõtete laiendamine ja seda toetavad tegevused (sh taristute loomine) on Eesti EL-i suunalise poliitika keskmes. Olulisemad teemad on seotud siseturu suurema avamise ja lähemale toomisega Eesti ettevõtjale ja kodanikule ning piiriülest majandust (eriti teenuseid) pärssivate regulatiivsete takistuste kõrvaldamine.
- VI. Lisaks paneb Eesti rõhku alljärgnevatele tegevussuundadele:
 - euroala, ühtse finantsturu ning EL-i konkurentsivõime tugevdamine (sh teadmistepõhise majanduse arendamine);
 - EL-i majanduskonteksti ning uusi ülesandeid ja Eesti huve arvestava eelarveraamistiku kujundamine ja rakendamine;
 - EL-i naabruse tihedam poliitiline ja majanduslik loimimine EL-iga (sh laienemise kaudu);
 - roheline majanduse ja ressursside tõhusamale kasutamisele suunatud meetmete elluviimine;
 - küberjulgeoleku lahenduste kujundamine.

I. SISETURG

1. EL-i konkurentsivõime suurendamine teadmistepõhise majanduse arendamise kaudu ning siseturu arendamine, selle põhimõtete laiendamine ja seda toetavad tegevused peavad olema järgnevatel aastatel Euroopa Liidu tegevuste keskmes, olles osa EL-i ja euroala üldisest tugevdamisest (vt järgmist peatükki). See on eriti oluline seetõttu, et riikide püüdlusi eelarvekulude konsolideerimisel saab toetada hästi toimiv ühtne majandusruum, mis 500 miljonit tarbijat ühendava ühtse turuga suudaks vabamalt tegutsedes genereerida suuremat majanduskasvu, luua rohkem töökohti ning parandada seeläbi mh ka riikide eelarvetulusid. Selleks tuleb aga praeguse killustatud siseturu asemel **luua Euroopa Liidu ühtne turg**, kus oleks võimalikult vähe teenuste, kaupade ning isikute piiriülest liikumist takistavaid erisusi. Eesti näeb vajadust ka siseturu üldise raamistiku uuendamiseks, mis muu hulgas võiks hõlmata siseturu reguleerimiseks senisest enam otsekohaldatavate õigusaktide kasutamist, Euroopa Komisjoni suuremat rolli nelja vabaduse toimimise järelevalvel ja rakendamisel, ning mehhanismide loomist, mis tagaksid, et nelja vabaduse järgimine ja rakendamine riiklikul ja regionaalsel tasandil oleks tõhusalt tagatud.
2. Oluline on ka ettevõtluskeskkonna jätkuv lihtsustamine ning EL-i õigusest tuleneva halduskoormuse vähendamine. Uute regulatsioonide kehtestamisel tuleb eelistada turujärelevalvet eelkontrollile. Siseturgu puudutavat regulatsiooni tuleb lihtsustada ja ühtlustada, seda eelkõige autoriõiguse ja lepinguõiguse vallas. Teenuste sektoris peituvat potentsiaali tuleks paremini ära kasutada, suurendades teenuste piiriülese osutamise vabadust ning vältides võimalikke uusi tõkkeid teenuste vabale liikumisele, nagu arvukad riiklikud standardid ja kvalifikatsiooninõuded. Ühtse turu toimimise üks olulisi eeldusi on ka üleeuroopalise taristu (transport, energia, IKT) arendamine, mis tagaks EL-i liikmesriikide ja piirkondade omavahelise ühendatuse.
3. Töö- ja sotsiaalküsimuste regulatsioon EL-i tasandil peab senisest enam toetama Euroopa Liidu konkurentsivõime tugevdamist, andma selget lisandväärtust siseturu toimimisele ning arvestama riikide eelarvete jätkusuutlikkuse tagamise eesmärgiga.

* * *

4. Esimene samm ühtse turu arendamisel peab olema Euroopas aastaks 2015 sellise toimiva **digitaalse ühtse turu** loomine, kus kodanikud ja ettevõtjad saavad kasutada teenuseid elektroonselt mis tahes EL-i liikmesriigis. Hinnanguliselt suurendaks see EL-i SKP-d 4% võrra ning tooks kaasa 30 000 uue töökoha loomise aastas. Olulisimad probleemid piiriüleisel e-teenuste osutamisel on praegu seotud **elektroonse identiteediga (e-autentimine ja digiallkirjastamine)**. Riigisisesele on enamikus liikmesriikides autentimise ja digiallkirjastamise küsimused lahendatud, ent selleks, et erinevad tehnilised ja protseduurilised lahendused toimiks ka üle riigipiiride, on vaja tagada nende süsteemide üleeuroopaline koosvõime. Digiallkirjade puhul on üleeuroopaline õiguslik raamistik loodud 1999. aastal vastu võetud elektroonilise allkirja direktiiviga, kuid praktikas digiallkirjastamine liikmesriikide vahel ei toimi ning autentimist käsitlev EL-i regulatsioon puudub täielikult. Eesti EL-i poliitika eesmärk on EL-i regulatsiooni loomine e-autentimise vallas ning digiallkirjade piiriülese toimimise tagamine praktikas⁴.
5. Digitaalse ühtse turu toimimise eeldus Euroopas on üksikisikute ning ettevõtete ligipääs kiirele ning nüüdisaegsele internetiühendusele, mistõttu on oluline tähelepanu pöörata võimaldajatele, nagu **lairiba interneti ja nüüdisaegse mobiilside kättesaadavus** ning avaliku võtme taristu. Digitaalse lõhe vältimiseks on eriti oluline pöörata tähelepanu lairiba taristu rajamisele piirkondadesse, kus ärihuvi selliseks tegevuseks on väike või puudub sootuks. Enamikus Euroopa riikides on käivitunud niisugused projektid lairibaühenduste rajamiseks hajaasustusega piirkondadesse ning ääremaadele, kus kasutatakse ka saadaolevaid Euroopa Liidu finantsinstrumentide vahendeid. Kiiret internetiühendust võimaldava lairiba taristu rajamine kõikjale on aeganõudev ning ressursimahukas tegevus, mille olulisus ei vähene ka järgmise finantsperioodi jooksul. Eesti EL-i poliitika eesmärk on tagada ka tulevikus kiiret internetiühendust võimaldava lairiba taristu rajamise toetuskeemide võimalikkus EL-i finantsinstrumentide kaudu ning asjakohaste riigiabi reeglitega kaasneva halduskoormuse vähendamine.

⁴ Vt tegevuseesmärki I-a lisan.

-
6. Tehnoloogia kiire areng ja üleilmastumine on maailma põhjalikult muutnud ning tekitanud isikuandmete kaitse valdkonnas uusi probleeme. Isikuandmete töötlemise viisid on muutunud äärmiselt keeruliseks ja neid ei ole lihtne tuvastada. Seetõttu on vaja algatada uus arutelu andmekaitseõiguse ajakohastamiseks ning leida infoühiskonnale sobiv **tasakaal andmete vaba liikumise ning eraelu puutumatus vahel**. Andmekaitsele on regulatiivsest aspektist lähtuvalt EL-is märkimisväärne siseturumõõde, mis muu hulgas tähendab seda, et siseturul tuleb tagada isikuandmete vaba liikumine ja kaitse liikmesriikide vahel. See omakorda tähendab andmekaitse direktiivis kehtestatud miinimumstandardite kohaldamise laiendamist, arvestades eri valdkondade vajadusi⁵. Sealjuures on oluline vähendada halduskoormust praeguse teatamissüsteemi ülevaatamise ja lihtsustamisega ning lahendada ka kohaldatava õigusega seonduvad küsimused. Eesti EL-i poliitika eesmärk on EL-i andmekaitseõiguse ajakohastamine, eelkõige on see vajalik seoses interneti arengu ning piiriülese andmetöötusega.⁶
 7. Hea ettevõtluskeskkonna jaoks on oluline lihtne ligipääs teiste liikmesriikide õigusele, ettevõtlust puudutavale infole ning e-teenustele kõigis EL-i ametlikes keeltes. **Piiriülene teabe liikumine** muudab näiteks kodanike ja ettevõtjate jaoks oma õiguste kaitse piiriüleste vaidluste korral oluliselt tõhusamaks ja kättesaadavamaks. Eesti eesmärk on kujundada Euroopa õiguskeskkonna portaalist e-Justice⁷ ühtne keskkond, mis võimaldaks kodanikele, ettevõtjatele ja õiguspraktikutele elektroonilise juurdepääsu õigusega seotud infosüsteemidele, teenustele ja mõistetele nii liikmesriikide kui ka EL-i tasandil⁸.
 8. Hästi toimival siseturul tuleb luua avalikule sektorile võimalused tõhusa ja tulemusliku hankemenetluse korraldamiseks ja ettevõtjatele võimalus müüa ja pakkuda oma teenuseid ja tooteid üle kogu EL-i internetipõhise elektroonilise hangete süsteemi abil⁹. Eesti EL-i poliitika eesmärk on toimiva piiriülese **e-hangete** süsteemi loomine ning koosvoimelise e-hanke taristu

⁵ Terviklik lähenemisviis isikuandmete kaitsele Euroopa Liidus. Brüssel 4.11.2010 KOM(2010) 609 lõplik. Internetis http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0006/com_2010_609_et.pdf.

⁶ Vt tegevuseesmärki I-c lisas.

⁷ Eesti soovib olla suunanäitaja 2010. a loodud Euroopa e-õiguskeskkonna portaali (e-Justice) – mis praegu töötab vaid vabatahtliku infoveebina – edasiarendamisel (sh e-CODEXI projekt, mis töötab välja praktilist koostalitlusvõime raamistikku Euroopa e-õiguskeskkonna portaali jaoks; e-CODEXI projektis juhib Eesti töopaketti, mis tegeleb piiriülese digiallkirja ja e-ID küsimustega).

⁸ Vt tegevuseesmärki I-b lisas.

⁹ E-hangete osakaal kõigist hangetest EL-is on uuringute kohaselt 5%.

väljaarendamine EL-is¹⁰. Selleks tuleb parandada ligipääsu riigihangetele, kiirendada ja lihtsustada riigihanke menetlust ning suurendada protsessi läbipaistvust ning EL-i tasandil standardida e-riigihangete põhiprotsessid ja süsteemid. Eesti jaoks on oluline e-riigihangete kasutuselevõtuks soodsa keskkonna loomine nii, et ettevõtjad saaksid suhelda valitsusasutustega ühtse kontaktpunkti kaudu, vältides seejuures uute tökete loomist.

9. Finantsteenuste ühisturu edasine lõimimine ning finantsteenuste liikumise vabadus on kogu ühisturu edasise laienemise (vt majandus- ja rahapoliitika ptk) üks eeldus. Maksete ühisturu tõrgeteta toimimine tugevdab Euroopa siseturgu ja tõhustab konkurentsi ning aitab seeläbi kaasa piirkonna majandusarengule¹¹. Eesti eesmärk on turvalise elektroonse makse- ja arvelduste keskkonna arendamine ja EL-i **ühtse euromaksete piirkonna loomine**^{12, 13}. Koostalitlusvõimelise ja turvalise ühisturu toimimine on eriti oluline väikeriikidele, kes eelkõige saavad kasu selle mastaabiefektist. Arvete esitamise ja maksete tegemise kord on omavahel tihedalt seotud. Sellest tulenevalt aitab ühtse euromaksete piirkonna loomine kaasa Euroopa koostalitlusvõimelise **e-arvete**¹⁴ korra kehtestamisele. Eesti EL-i poliitika eesmärk on tagada 2020. aastaks laiaulatuslik e-arvete kasutamine Euroopas¹⁵. EL-i tasandil on e-arvete üleeuroopalise kasutuselevõtu eeltingimus ühtse e-arvete standardi loomine. E-arvetega seonduvat regulatsiooni tuleb silmas pidada ka riiklike kaubandus-, maksustamis- ja hankealaste sätete väljatöötamisel.
10. Euroopa Liit on võtnud suuna kultuuri- ja loomemajanduse arenguks soodsate tingimuste loomisele. Võtmetähtsusega on autoriõiguse ajakohastamine. Kuigi **autoriõigus** on Euroopa Liidus osaliselt ühtlustatud, on säilinud siiski palju erisusi¹⁶, mistõttu Euroopa Liidu elektroonilis-

¹⁰ Vt tegevuseesmärki I-d lisas.

¹¹ Euroopa Komisjoni tellimisel CapGemini korraldatud uuring „SEPA: potential benefits at stake“ analüüsis, et SEPA-st saadav võimalik otsene ja kaudne kasu Euroopale on kuue aasta jooksul (st 2007–2013) üle 300 miljardi euro, eeldusel et üleminek SEPA maksevahenditele on terviklik ja kiire.

¹² Single Euro Payments Area – SEPA.

¹³ Vt tegevuseesmärki I-d lisas.

¹⁴ E-arvete võrdsustamine paberarvetega ei ole Euroopa tasandil seniajani õnnestunud.

¹⁵ Vt tegevuseesmärki I-d lisas.

¹⁶ Näiteks rakendavad liikmesriigid erinevas ulatuses ainuõiguste piiranguid ja üldsuse huvides loodud erandeid, erinevad on isiklikuks tarbeks kopeerimise maksude süsteemid jne. Üleeuroopaliseks teoste levitamiseks tuleb tagada autoriõigus ja kaasnevad õigused igas liikmesriigis eraldi, milleks tuleb sõlmida lepingud iga riigi autoreid esindava(te) organisatsiooni(de)ga. Levitajad on probleemidena välja toonud ka autorite esindajate paljususe enamikus liikmesriikides ning nende tegevuse läbipaistmatus.

te sisuteenuste turg on endiselt killustunud ja tarbijate jaoks on autoriõigusega kaitstud teoste või teenuste digitaalturul ostmine keeruline¹⁷. Võrguteenuste ja digitaalse loomesisu kättesaadavuse parandamiseks on vaja autoriõiguste piiriülesele haldamisele luua Euroopa raamistik, mis aitaks kaasa uute teenuste arengule ja levikule. See on eriti oluline väikese tarbijate arvuga riikide jaoks, mille majanduslik atraktiivsus on maailma suurte ettevõtete jaoks tagasihoidlik ning kus litsentsimise lihtsustamine annaks võimaluse väiksemate kuludega uutele turgudele tulla.

11. Eesti EL-i poliitika eesmärk on **autoriõiguse võimalikult ulatuslik ühtlustamine** siseturu parema toimimise huvides¹⁸. Esmane samm selles suunas võib olla ka vabatahtliku ühtse Euroopa autoriõiguse loomine ja Euroopa raamistiku loomine autoriõiguse lihtsamaks üleeuroopaliseks litsentsimiseks. Sh on Eesti vajaduse korral avatud ka tihendatud koostöö kasutamisele.

* * *

12. Teenused hõlmavad enam kui 2/3 töökohtadest Euroopas ning 2/3 EL-i sisemajanduse kogutoodangust. Lisaks moodustab teenustekaubandusest ligikaudu 75% teenuste osutamine teistele ettevõtetele peaaegu kõigis Euroopa majanduse sektorites. Samas moodustavad piiriülesed teenused (sealhulgas kutseteenused) seni vaid 1/5 ELi-sisesest kaubandusest, mis on tagasihoidlik näitaja võrreldes teenusteturu osatähtsusega majanduses. **Integreeritum ja paremini toimiv teenusteturg** on eeltingimus majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks ning EL-i majanduse konkurentsivõime suurenemiseks. Teenuste potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks peavad need saama „liikuda” liikmesriikide vahel sama vabalt kui riiklikul turul – kasu saaksid nii tarbijad kui ka ettevõtjad (eriti väikeettevõtjad, kes moodustavad 95% teenuste sektorist).

¹⁷ Nt muusikateenuste puhul on EMusic kättesaadav 27 liikmesriigis, iTunes 15 liikmesriigis, 7digital ja Vodafone 12 liikmesriigis, Nokia (OviMusic) 11 liikmesriigis, YouTube 10 liikmesriigis ning LastFM 9 liikmesriigis (Intellektuaalomandi strateegia KOM(2011)287).

¹⁸ Vt tegevuseesmärki I-e lisas.

-
13. Teenuste direktiivi kohaldamisalast jäi välja mitu valdkonda (nt tervishoiuteenused, hasartmängud jne)¹⁹, mille puhul on siiski olemas selge huvi nii ettevõtte teises liikmesriigis asutamise, piiriülese teenuste osutamise kui ka kasutamise vastu. Eesti eesmärk on, et **aastaks 2015 oleks piiriülene teenuste osutamine võimalikult vaba**²⁰. Valdkonnad, millele peaks esmajärjekorras tähelepanu pöörama, on tervisevaldkond, hasartmängud, eraturvateenused ja sotsiaalteenused. Juhul, kui teenuste vabadusi ei õnnestu laiendada kogu EL-i ulatuses, näeb Eesti vajadust kasutada teenusteturu vabaduste laiendamiseks tihendatud koostööd. Üldise suundumusena teenuste valdkonnas turulepääsu tõkete eemaldamisel näeme perspektiivikana võimalust liikuda automaatse vastastikuse tunnustamise suunas, lähtudes põhimõttest, et kui ettevõtja on kvalifitseeritud teatud tegevusalal tegutsema ühes liikmesriigis, võib ta seda teha kogu Euroopa Liidus.
14. Uusi tõkkeid ELi-sisesele teenustekaubandusele loob ka erinevate riiklike standardite paljusus – eri riikide omavahel vastuolus olevad standardid võivad luua tehnilisi takistusi tarneahelas või tuua kaasa kaubandustõkkeid ettevõtetele. Eesti toetab siseturu tõhusama toimimise huvides Euroopa standardite väljatöötamist ning **EL-i standardimise raamistiku laiendamist teenusestandarditele**, pidades seejuures silmas, et sellega ei kaasneks oluline hinnatõus või teenustele ligipääsu halvenemine²¹.
15. Eesti EL-i poliitika on suunatud tervishoiuteenuste vaba liikumise põhjendamatute piirangute kaotamisele ning patsientidele ja avalikkusele piiriüleste tervishoiuteenuste kohta teabe kättesaadavaks tegemisele. Piiriüleste tervishoiuteenuste osutamise ja patsientide liikuvuse soodustamiseks on oluline riikidevahelise digitaalse andmevahetuse võimekuse arendamine. Eesti eesmärk on Euroopa Liidu e-tervise süsteemide standardite ja e-autentimise suurem ühtlustamine, et saavutada e-tervise süsteemide koostalitlusvõime.

¹⁹ Teenuste direktiivi kohaldamisalast välistatud teenused võib jagada kaheks: esimesse gruppi kuuluvad teenused, mis on reguleeritud EL-i tasandil eraldi regulatsiooniga (nt finantsteenused, audiovisuaalteenused), ja teise gruppi kuuluvad teenused, mis on EL-i tasandil reguleerimata (nt sotsiaalteenused, haridus ja hasartmängud). Tervishoiuteenuste piiriülest osutamist ja patsientide vaba liikumist reguleeritakse direktiiviga, mis tuleb liikmesriikidel kohaldada 25. oktoobriks 2013. a. Samas on ettevõtte asutamine tervishoiuteenuste valdkonnas, sh apteegiteenuse osutamisel, Euroopa Liidu tasandil ühtlustamata. Hasartmängude eraldi regulatsiooni üle on käimas avalik arutelu.

²⁰ Vt tegevuseesmärki I-f lisas.

²¹ Vt tegevuseesmärki I-f lisas.

-
16. **Lihtsam kvalifikatsioonide tunnustamine** on suurema kutsealase liikuvuse ja teenustekaubanduse arengu eeldus. Samuti annaks see võimaluse korvata kasvavat oskustööjõu puudust osaliselt inimestega, kes on omandanud kutsekvalifikatsiooni väljaspool EL-i²². Oluline on kaotada kõik põhjendamatud ja ebaproportsionaalsed kvalifikatsiooninõuded, et spetsialistidel oleks võimalik liikumisvabadust täiel määral ära kasutada. Praegu reguleerivad 27 liikmesriiki kutsekvalifikatsioonide alusel umbes 4700 kutseala, mida võib liigitada umbes 800 kategooriasse. Kuigi vastastikuse tunnustamise mehhanism toimib üldiselt neist enamiku puhul, esineb siiski palju juhtumeid, kus liikmesriigid seavad ebaproportsionaalseid ja tarbetuid nõudeid, nii et spetsialistil, kes tegeleb asjaomase majandustegevusega oma päritoluliikmesriigis, on raske alustada kutsetegevust teises liikmesriigis. Probleemiks on ka tunnustamismenetluse pikkus, mida tuleks märkimisväärselt lühendada. Aastaks 2015 peaks Euroopa Liidus toimima ajakohastatud kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise süsteem²³. Eesti leiab, et eesmärk peab olema nii kutsealade ülereguleerimise vähendamine kõikides liikmesriikides kui ka kutsekvalifikatsioonide tunnustamise süsteemi lihtsustamine, vähendades kasusaajate ja liikmesriikide pädevate asutuste halduskoormust ning seostades tunnustamise süsteemi paremini teiste kvalifikatsioonide võrreldavust toetavate instrumentidega²⁴. Tunnustamisprotsessi kiirendamiseks on võtmetähtsusega üleminek digitaalsele teabevahetusele ja elektroonilisele dokumentide menetlusele, kasutades selleks siseturu infosüsteemi võimalusi.
17. Euroopa teenusteturu toimimiseks on oluline ka võimalus **osutada teenuseid töötajate lähetamise teel**. Eesti EL-i poliitika eesmärk on, et teenuste vaba liikumise kontekstis lähtutaks sotsiaalõiguste (sh streigiõiguse) kohaldamisel proportsionaalsuse ja tasakaalustatuse põhimõttest²⁵. Põhiõiguste ja põhivabaduste konflikti korral tuleb iga konkreetse juhtumi puhul korraldada eraldi proportsionaalsuse hindamine. Töötajate lähetamise ja piiriüleste teenuste osutamise soodustamiseks tuleb keskenduda eelkõige siseturu infosüsteemi baasil lähetatud töötajate info-

²² Kutsekvalifikatsioonide tunnustamise lihtsustamine mõjutab ka kolmanda riigi kodanikke, kellel on Euroopa õigusaktidest tulenevad õigused: EL-i kodanike pereliikmeid, pikaajalisi elanikke, pagulasi ja sinise kaardi omanikke käsitletakse kutsekvalifikatsioonide tunnustamisel samamoodi nagu EL-i kodanikke.

²³ Vt tegevuseesmärki I-f lisas.

²⁴ Euroopa kvalifikatsiooniraamistik ja Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteem.

²⁵ Vt tegevuseesmärki I-f lisas.

süsteemi arendamisele ja lähetatud töötajaid puudutavate haldusotsuste piiritlese täitmise paremale järelevalvele.

18. Arvestades demograafilisi trende nii Eestis kui ka Euroopa Liidus, tuleb konkurentsivõime parandamiseks, töökohtade loomise soodustamiseks ja tööjõu pakkumise suurendamiseks muuta **töösuhete regulatsiooni paindlikumaks**²⁶. Eesti EL-i poliitika eesmärk on, et 2015. aastaks oleks EL-i tööaja regulatsioon ajakohastatud. Ajakohastatud ja paremini tööturu, töötajate ja ettevõtete vajadusi arvestav tööaja regulatsioon peaks võimaldama paindlikumat valveaja ja kompenseeriva puhkeaja korraldust, et ennetada võimalikke tööjõupuudusest tingitud probleeme teatud sektorites. Samuti tuleks EL-i tasandil selgelt reguleerida individuaalsete ületunnitöö kokkulepete kasutamise võimalus, et ka tulevikus saaks töötajad lähtuvalt lepinguvabaduse põhimõttest seda võimalust kasutada.
19. **Ravimite kättesaadavuse** parandamiseks väikestel turgudel on vajalik ühiste meetmete rakendamine Euroopa Liidu tasandil²⁷. On vaja töötada välja ühishangete mehhanism, mis võimaldaks liikmesriikidel vabatahtlikkuse alusel ravimeid ja vaktsiine ühiselt soetada. Ühishangete protseduuri tingimused peavad sobima ka väikestele riikidele.

* * *

20. Soodsa ettevõtluskeskkonna tagamiseks tuleb kõikide EL-i algatuste hindamisel jälgida, et tagajärg ei oleks ülereguleeritus ning et algatusega ei kaasneks ettevõtjate jaoks täiendavat halduskoormust. Selle põhimõtte järgimine on eriti oluline väikestele ja keskmistele ettevõtetele. **Euroopa ühtne lepinguõigus**²⁸ aitaks tõhusalt kaasa piirideta siseturu heale toimimisele, mistõttu peab Eesti vajalikuks Euroopa lepinguõiguse tugiraamistiku loomist. See lihtsustaks piiriülest äritegevust ja kauplemist nii ettevõtjate omavahelistes suhetes kui ka ettevõtjate ja tarbijate vahel, vähendaks tehingukulusid ning suurendaks nii kauplejate kui ka tarbijate õiguskindlust. Kaugemas perspektiivis võiks Euroopa Liidus kehtida

²⁶ Vt tegevuseesmärki I-g lisas.

²⁷ Vt tegevuseesmärki I-h lisas.

²⁸ (Common Frame of Reference of European Contract Law, CFR – Euroopa lepinguõiguse tugiraamistik).

ühtne lepinguõiguse koodeks. Eesti EL-i poliitika kaugem eesmärk on tsiviilõiguse üldosa ja lepinguõiguse (mis peaks ideaalis hõlmama ka tarbijaõigust) võimalikult ulatuslik ühtlustamine siseturu parema toimimise huvides²⁹.

21. Äriühingutele ulatusliku piiriülese mobiilsuse võimaldamine suurendaks ettevõtlusvabadust EL-is. Praegu ei ole EL-is ühingute asukoha muutmine reaalselt tagatud, kuivõrd erinevused liikmesriikide ühinguõiguse ning registripidamise eeskirjades ei võimalda seda. Ka äriregistrite teavahetuse hõlbustamine vähendab ja lihtsustab ettevõtete halduskoormust ning soodustab äriühingute mobiilsust. Viimasest tähtsam on aga läbipaistvuse ja õiguskindluse suurenemine piiriüleste äritehingute puhul. Äriühinguõiguse arendamisel peab Eesti oluliseks **ühingute ülepiirilise liikuvuse soodustamist**. Võimalike EL-i üleste ettevõtlusvormide arendamisel tuleb silmas pidades, et tegu oleks innovaatiliste ja konkurentsivõimeliste lahendustega, mis pakuksid eeliseid liikmesriikide senises riigisisises õiguses sisalduvaga võrreldes³⁰.
22. Oluline vahend ühtse siseturu ja sellega seonduvalt ka isikute vaba liikumise põhimõtte täielikul realiseerumisel on **kohtulahendite ja muude ametlike dokumentide vaba liikumise edendamine EL-is**. Isikute vabale liikumisele vajaminevat õiguskindlust aitab tagada rahvusvahelise eraõiguse normide ühtlustamine (eeskätt sellistes isikutevahelisi privaatsuhteid reguleerivates valdkondades nagu pärimis- ja laiemas mõttes perekonnaõigus). Euroopa Liidu nelja põhivabaduse toimimise soodustamiseks on oluline rahvusvahelise **eraõiguse normide ühtlustamine** ning kohtulahendite ja ametlike dokumentide automaatne tunnustamine³¹.

* * *

23. Siseturg pole praegu piisavalt innovatsioonisõbralik ning selle killustatus pärsib EL-i teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni potentsiaali ärakasutamist. Euroopa Liit on seadnud eesmärgiks jõuda innovaatilise liiduni aastaks 2020. Selle eesmärgi saavutamise üks oluline eeltingi-

²⁹ Vt tegevuseesmärki I-i lisas.

³⁰ Vt tegevuseesmärki I-i lisas.

³¹ Vt tegevuseesmärki I-i lisas.

mus on **Euroopa teadusruumi** (ERA)³² **väljaarendamine** aastaks 2014³³ – teadmiste, teadustegevuse ja innovatsiooni ühisturu loomine. EL-i innovaativsemaks muutmine eeldab teadmusbaasi suunatavate investeeringute prioriseerimist ja suurendamist, kuluka killustatuse vähendamist ning EL-i ümberkujundamist selliseks keskkonnaks, mis soodustab teadusuuringuid, innovatsiooni ja ideede turulejõudmist. Euroopa Liidu konkurentsivõime turgutamiseks ja teadusmahuka majanduse toimimiseks on oluline kõrgkvalifitseeritud rände ning teadus- ja õpirände soodustamine. Eesti huvides on Euroopa teadusruumi väljaarendamine ning selle rakendamiseks vajalike tingimuste loomine liikmesriikides³⁴. Eelkõige tähtsustab Eesti teadlaste liikuvust sektorite ja riikide vahel, avatud ja ühtseid töölevõtmise tingimusi, ühtseid ja lihtsaid rahastamisreegleid ja -protseduure, kogu EL-i teadlaskonnale avatud ligipääsu teadus- ja arendustegevuse tulemustele ning liikmesriikide teadustaristutele. On oluline, et EL-i uues eelarves suureneks teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamine ning eelarve oleks suunatud Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamisele. Uues eelarves tuleks luua suurem sünergia teadus- ja ühtekuuluvuspoliitika vahel ning loimida teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tegevusi tihedamalt ka teistesse poliitikavaldkondadesse, sh põllumajanduspoliitikasse.

24. Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni valdkonnas on juurde tulnud mitmeid uusi suuri algatusi, mis mõjutavad otseselt ka liikmesriikide tegevusi ja programme, nt Euroopa innovatsioonipartnerlused, teadustegevuse ühiskavandamise algatused, üleeuroopaliste teadustaristute loomine³⁵. Euroopa Liidu uuest teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni rahastamise strateegilisest raamistikust Horisont 2020³⁶ peab kujunema **innovatsiooni rahastamise raamistik**, mis oleks lihtsate reeglitega, enam harmoneeritud ning väikeste liikmesriikide spetsiifikat arvestav³⁷. Teadusuuringute rahastamisotsuste esmaseks kriteeriumiks

³² European Research Area.

³³ Euroopa teadusruumi visiooni kohaselt tuleb Euroopas täielikult rakendada n-õ viies vabadus ehk teadlaste teadmiste ja tehnoloogia liikumise vabadus; suurendada teadus- ja arendustegevuse mahtu ning tagada selle kvaliteet; heade tulemuste saavutamiseks on tarvis piisaval hulgal motiveeritud teadlasi ja tippspetsialiste, sh vajab erilist tähelepanu teadlaste avatud töölevõtmine, teadlaste viisa ning noorteadlaste sotsiaalsete tagatiste tema.

³⁴ Vt tegevuseesmärki I-j lisas.

³⁵ Nn ESFRI teekaart.

³⁶ Seob endasse senised teadus ja innovatsiooni raamprogrammid ning Euroopa Tehnoloogiainstituudi.

³⁷ Vt tegevuseesmärki I-k lisas.

peab jääma projektide tiptase, raamprogrammist rahastatud Euroopa suurte teadustaristute paiknemine peaks olema regionaalselt tasakaalus ning kõikidel liikmesriikidel peaks olema võrdne võimalus osaleda programmide loomis- ja otsustusprotsessis³⁸. Senisest enam tuleb toetada väikesi ja keskmisi projekte, mis võimaldavad reageerida kiirelt ja paindlikult väliskeskkonnast tulenevatele muudatustele ning toimivad suurte projektide algatajatena. Hea näide on Euroopa Innovatsiooni ja Tehnoloogia Instituudi (EIT) algatusel Euroopa jaoks olulisematel läbivatel teemadel käivitatud, piireületavad „Teadmiste ja innovatsiooni kogukonnad”³⁹, mis peale teadusasutuste kaasavad olulises osas Euroopa juhtivaid ettevõtteid.

25. Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamise seisukohalt on oluline, et teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni väljundid jõuaks innovaatiliste toodete ja teenustena turule. Selleks tuleb parandada innovaatiliste alustavate ettevõtete rahastamistingimusi. Noorte innovaatiliste ettevõtete rolli ja olulisust majanduses mõjutavad paljud tegurid, millest enamik on ühised kõigile alustavatele ettevõtetele ja tulenevad üldisest majanduskeskkonnast – näiteks ettevõtte asutamise lihtsus, maksurežiim, ligipääs välisturgudele jm. **Noorte innovaatiliste ettevõtete** seisukohalt on aga teiste ettevõtetega võrreldes veelgi olulisem ligipääs suure riskitaluvusega ja „kannatlikule” kapitalile. Euroopa Liidus on tervikuna noorte innovaatiliste ettevõtete olukord näiteks USA-ga võrreldes märkimisväärselt kehvem. EL-is investeeritakse riskikapitali 15 mld eurot vähem kui USA-s, mistõttu kannatab olulisel määral teadus- ja arendustegevuse turule jõudmine uute toodete ja teenustena. Samuti on EL-i sees käärid liikmesriikide vahel väga suured: 55% riskikapitali investeeringuid tehakse viies riigis (Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Belgia). EL-i uutes liikmesriikides on riskikapitali turg välja arenemata (riskikapitali pakkumine on kümme korda väiksem kui EL-is keskmiselt) ja vajab aktiivsemat avaliku sektori toetust. Tegemist on struktuurse probleemiga, mis nõuab sekkumist EL-i tasandil.
26. Euroopa Liidu tasandil saab noorte innovaatiliste ettevõtete loomist ja kasvu edendada peale horisontaalsete siseturu arendamise meetmete

³⁸ Vt tegevusesmärki I-I lisas.

³⁹ Knowledge and Innovation Communities (KIC); esimesed KIC võrgustikud IKT (EIT ICT Labs), energia (KIC Innoenergy) ja kliima valdkonnas (Climate-KIC).

ühtse finantsturu süvendamise, k.a riskikapitalifondide ülepiirilist tegetsemist toetavate regulatiivsete jm finantspoliitiliste sammude ning eelarveliste vahendite tulemuslikuma ja efektiivsema kasutamise kaudu. Noorte innovaatiliste ettevõtete toetamiseks tuleb töötada kahes tegevussuunas⁴⁰: 1) teadus- ja arendustegevuse rahastamise ühtses raamistikus ja struktuurivahendite kasutamisel **lihtsustada noorte innovaatiliste ettevõtete ligipääsu toetusmeetmetele**, leevendades nii bürokraatlikke barjääre (näiteks halduskoormus toetuste taotlemisel) kui ka finantspiiranguid (näiteks pikad sildfinantseerimise perioodid); lihtsustamisele aitaks kaasa ka e-taotluste esitamise võimaldamine ja internetipõhine kontrollimine; 2) noorte innovaatiliste ettevõtete juurdepääsuvõimaluste parandamine riskikapitalile: riskikapitali meetmete rakendamiseks võimaluste loomine teadus- ja arendustegevuse rahastamise ühtses raamistikus ja struktuurivahenditest ning eelduste loomine üleeuroopalise riskikapitalituru arenguks, pöörates tähelepanu just neile regioonidele, kus varase faasi riskikapitali turg vajab arenguks avaliku sektori tuge. Leiame, et EL-i tasandil on põhjendatud **luua riigipiire ületavad riskikapitalifondid**, mis aitaksid luua paremaid võimalusi alustavate ettevõtete lõimumiseks rahvusvahelise turuga ja toetaksid riskikapitali sektori kiiremat ja ühtlasemat arengut.

27. EL-i killustunud ja keerulist intellektuaalomandi valdkonda tuleb muuta nii, et innovaatilistel ettevõtetel oleks oma põhilist (intellektuaal)vara praegusest lihtsam ja vähem kulukas kaitsta ja arendada. Euroopa Patendiorganisatsiooni raames välja antav Euroopa patent on väga kulukas ja keeruline. Keskmine üldine kehtestamistasu ühe Euroopa patendi kohta (kui see kehtestada kõigis EL-i liikmesriikides) on suurem kui 32 000 eurot ning seetõttu ei ole see innovaatilistele väikeettevõtetele sageli kättesaadav. Eesti huvi on, et niipea kui võimalik kehtestataks ja hakkaks toimima **Euroopa Liidu patent**, mis vähendaks tööstusomandi kaitsega seotud kulusid ning teeks selle kättesaadavaks innovaatilistele väikestele ja keskmistele ettevõtetele. Planeeritav kohtusüsteem peab tagama vaidlustes kõigile menetlusosalistele ligipääsu õigusemõistmisele koos piisavate edasikaebevõimalustega.

⁴⁰ Vt tegevuseesmärki I-m lisas.

* * *

28. **Läänemere strateegia**⁴¹ on oluline vahend nii regiooni konkurentsivõime tõstmisel kui ka EL-i siseturu edendamisel. Läänemere strateegia tegevuskavasse tuleks lisada projekte, kus koostöö annab lisandväärtuse regionaalsel tasandil ning samas võimaluse korral sillutab teed ka üleeuroopalistele lahendustele. Juhtides strateegia raamistikus siseturu poliitikavaldkonna koordineerimist, leiab Eesti, et **siseturult tuleb takistused eemaldada, keskendudes ettevõtteid kõige rohkem aitavatele lahendustele**: nt koosvõimelised IT-lahendused (sh e-maksete ja e-arvete süsteemi loomine⁴²); kutsekvalifikatsioonide tunnustamine; teadusasutuste võrgustiku loomine, seadusandlike barjääride tuvastamine ja kaotamine, transpordi- ja energiataristute arendamine jne. Eesti huvi on, et EL-i eelarve⁴³, sh ühtekuuluvuspoliitika ja **territoriaalse koostöö vahendite**, planeerimisel ning rakendamisel arvestaksid nii Euroopa Komisjon kui ka liikmesriigid muu hulgas Läänemere strateegia uuendatavat tegevuskava. See aitab kaasa piirkondlikult strateegilise tähtsusega projektide ühisele planeerimisele ja elluviimisele ning kogu EL-i ühtekuuluvuspoliitika territoriaalsete eesmärkide saavutamisele tervikuna.

⁴¹ Vt tegevuseesmärki I-n lisas.

⁴² Vt tegevuseesmärki I-d lisas.

⁴³ Vt tegevuseesmärki II-c lisas.

II. MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA, EL-I EELARVEPOLIITIKA

29. Eesti Euroopa Liidu poliitika peamine ja kõige tähtsam eesmärk on teha kõik endast sõltuv euroala edasiseks tugevdamiseks. See peab käima kä-sikäes ühtse turu edasise süvendamise (vt esimest peatükki) ja Euroopa ühise finantsteenuste turu ja finantsüsteemi tugevdamisega. Euroopa majandus- ja rahaliit ning ühisraha on ühise Euroopa alustalad, seda nii raha- ja majanduspoliitilistel kui ka üldpoliitilistel põhjustel. Euroa-las tagatud hinnastabiilsus, tugev ja usaldusväärne ühisraha euro ning suuresti ühisrahale tuginev ühtne finantsteenuste turg on Euroopa Liidu siseturu tõhusa toimimise ja tootmisressursside vaba liikumise peamised tagajad ning seega ka Euroopa Liidu sotsiaalsete ja majanduslike ees-märkide saavutamise ühed kõige olulisemad eeldused. Sellest tulenevalt on tugev euroala ning Eesti kuulumine euroala tuumikusse Eesti arengu ja majandusliku julgeoleku peamine eeldus. Nendel põhjustel on Eesti euroala tugevdamiseks valmis vajaduse korral toetama ka aluslepingute muutmist, eelistades sealjuures lahendusi, mis hõlmavad kogu EL-i ning tugevdavad ühiste institutsioonide rolli.
30. Aastate 2011–2015 esmane ülesanne on kriisist väljumine ning euroalal ja kogu Euroopa Liidus **kestlikku majanduskasvu toetava stabiilse ma-janduskeskkonna tagamine**. Esmase eesmärgina peavad liikmesriigid vähendama eelarvedefitsiiti ja riigivõlga ning tagama keskpikas perspek-tiivis valitsussektori eelarve ülejäägi. Kestlikku majanduskasvu tagava ja stabiilsust suurendava poliitika ühe osana on oluline saavutada Euroopa 2020. aasta strateegia ja selle juhtalgatuste eesmärgid, kaotada konkuren-tsiivõimet pärssivad siseturu pudelikaelad ning kiita heaks Euroopa Liidu konkurentsivõimet toetav finantsperspektiiv.
31. Eesti toetab tugevamat EL-i ja **euroala lõimumist** ning uute koostöövõr-mide loomist, mis toetavad euroala konkurentsivõimet, kasvu ja finants-stabiilsust. Euro stabiilsus ja euroala konkurentsivõime tugineb muu hul-gas järgmistele põhimõtetele. Esiteks, **tugev ja stabiilne euro eeldab iga euroala liikmesriigi perfektselt korras rahandust**. Kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti põhieesmärkidega peavad euroala liikmesriigid saavuta-ma eelarve ülejäägi või tasakaalu üle majandustsükli ning riigivõla vä-hendamise tasemele, mis tagab riigivõla ja SKP suhte kestva püsimise

alla 60% referentsväärtust, arvestades elanikkonna vananemise mõju ja muid riigi rahandusega seotud riske. Eelarve tasakaalureglid tuleb kehtestada liikmesriikide õigusaktides. Teiseks, liikmesriikide tugeva eelarvepositsiooni ja kestliku kasvu tagamiseks tuleb **tugevdada liikmesriikide eelarvepoliitilisi otsuseid mõjutavaid tegureid**, mis on ühelt poolt finantsturgude tõhus toime ning teiselt poolt oluliselt suurem liikmesriikide eelarve- ja majanduspoliitika kooskõlastamine ja monitooring. Oluline on tagada ka liikmesriikide poliitiliste otsuste kooskõla ning hinnata liikmesriikide majanduspoliitiliste otsuste mõju euroalale tervikuna ja teistele liikmesriikidele. Kolmandaks, euroala finantsstabiilsuse tagamiseks loodud või loodavad **mehhanismid EFSF ja ESM** peavad tagama liikmesriikide erakorralise toetamise kriisilukordades, et võimaldada asjassepuutuval riigil ellu viia majanduse ja eelarve stabiliseerimiseks vajalikud reformid. Erakorralise finantstoetuse eesmärk ei tohi keskmises ja pikemas perspektiivis olla liikmesriigi laenuteenindamise kulude minimeerimine (nn moraaliriskid), vaid kestliku ja vastutustundliku eelarvepoliitika toetamine. Eesti toetab kriisihaldusmehhanismide **sujuvat inkorporeerimist ühenduse lepingulisse raamistikku** ja soovib ratifitseerida Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESM) loomist⁴⁴ puudutava lepingu ja ka selle eelduseks olevad aluslepingu vastavad muudatused. Neljandaks, **Euroopa Keskpank tagab rahapoliitilise ja hinnastabiilsuse euroalal**.

32. Nende põhimõtete rakendamiseks tuleb Euroopa Liidu ja euroala liikmesriikides:

- juurutada reformitud stabiilsus- ja kasvupakti uus ülemäärase eelarve-defitsiidi ja ülemäärase tasakaalustamatuse protseduur, uus eelarvepoliitika raamistiku direktiiv ning pöörata senisest enam tähelepanu makromajanduslikele tasakaalustamatustele, mis aitavad aegsasti tuvastada liikmesriikide majandus- ja eelarveprobleeme;
- seada ambitsioonikad keskpika perioodi eelarve eesmärgid sihiga saavutada eelarvete tsükliline tasakaal ning võlakooormuse püsiv alanemine. Lisaks tuleb kehtestada eelarvedistsipliini tagamiseks riigisiseses õiguses eelarve tasakaalu (võlapiduri) nõue;

⁴⁴ Euroopa Stabiilsusmehhanism (ESM) on rahvusvaheline institutsioon, mille loomise üle otsustavad liikmesriikide parlamendid ja mille tegevust hiljem kontrollivad sõltumatud audiitorid.

-
- tõhustada euroala riikides stabiilsuse ja kasvu pakti järgimist suurema sekkumisega ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses olevate riikide ja programmiriikide eelarveprotsessidesse;
 - liikmesriikide stabiilsus- ja reformikavades seada Euroopa eelarvepoolaasta ja laiendatud euroala pakti raames konkreetsed ja ambitsioonikad ning Euroopa 2020. aasta strateegia elluviimist toetavad riiklikud eesmärgid, seatud kohustused täita ning nende täitmise üle ka Euroopa tasandil järelevalvet tugevdada (sh sanktsioonide kaudu);
 - EL-i tasandil suurendada nominaalpalkade (allapoole) paindlikkust seadusandlike meetmetega ja/või konsulteerides sotsiaalpartneritega;
 - leida tasakaalustatud ja siseturu toimimist arvestav lahendus piiriüleste finantskriiside ennetamisele ja lahendamisele, sh tõhustades finantsjärelevalvet piiriüleste finantsgruppide üle, täiustades ja ühtlustades finantsinstitutsioonide kapitali- ja likviidsusnõudeid ning juurutades usaldusväärsed pankade taluvustestid (vt ka allpool); tagada euroala stabiilsusmehhanismide võime kriisiolukorras vajaliku jõuga reageerida, juhindudes stabiilsusmehhanismide kasutamise erakorralisusest ja sellega kaasnevast rangest tingimuslikkusest. Stabiilsusmehhanismide kasutamise põhimõtted ja tingimused peavad olema sellised, et nende täitmine toetab konkreetse liikmesriigi vastutustundlikku ja kestlikule kasvule suunatud majandus- ja eelarvepoliitikat ning finantsturgude tõhusat toimimist;
 - järgida kõrvalekaldumatult põhimõtet, et igasuguse stabiilsusmehhanismidest saadud erakorralise toetuse alus on liikmesriigi konkreetne, ambitsioonikas ja toetuse vormile vastav majandusprogramm ning selle täitmise pidev jälgimine;
 - suurendada ametliku statistika usaldusväärsust Euroopas. Selleks tuleb täielikult rakendada statistika tegevusjuhise, samuti peaks Eurostat jätkama liikmesriikide võla- ja defitsiidistatistika kvaliteedi parandamise jõupingutusi. Eelnevale lisaks on tähtis tõsta liikmesriikidevahelise makromajanduse tasakaalunihete järelevalve instrumendiks oleva tulemustabeli statistika kvaliteeti;
 - muuta euroala juhtimise korraldus tõhusamaks, toetades Euroopa Komisjoni kesksel rollil selles;
 - jätkata senist kõikide Maastrichti kriteeriumide kestlikul täitmisel põ-

hinevat laienemispoliitikat, pidades ennekõike oluliseks Läänemere reegiooni riikide lõimumist euroalaga.

33. EL-i **ühtse finantsturu tugevus** ja usaldusväärsus on võtmetähtsusega stabiilse, kasvu soodustava majanduskeskkonna kujunemisel, tagades hoiuste jt finantsvahendite tõhusa paigutamise kogu Euroopa Liidus. Perioodi 2011–2015 peamine ülesanne on finantskriisi mõjude likvideerimine ning finantssektoris kriisiennetuse ja -haldamise ühtset siseturgu toetavate meetmete väljatöötamine ja rakendamine⁴⁵. Väikese ja avatud majandusena on Eesti finantsturg tugevalt lõimunud eelkõige Põhja-maade finantsturgudega. Finantsintegratsioon Läänemere piirkonnas on üks kõige olulisematest teguritest, mis toetab kogu piirkonna ja sealhulgas Eesti kiiret väljumist majanduskriisist.
34. Panganduse ja finantsüsteemi integratsiooni eeldus on omakorda igakülgne koostöö ja infovahetus piirkonna järelevalveasutuste keskpunkade vahel ja vastavalt vajadusele ka ministeeriumide vahel – seda nii igapäevases järelevalvetegevuses kui ka kriisiennetamise ja -lahendamise süsteemide ettevalmistamisel Põhja-Balti stabiilsusgrupi ja koostöömemorandumi raames. Eeltoodu taustal on Eesti huvides **toetada Euroopa Liidu ühtset finantsjärelevalve süsteemi ja selle sisulist ning institutsionaalset arendamist**, mis on Euroopa Liidu finantsstabiilsuse ja finantsteenuste ühisturu tõhusa toime eeldus⁴⁶. Seejuures:
- Toetab Eesti 2009. a reformitud **Euroopa Liidu finantsjärelevalve süsteemi tulemuslikku toimimist**, kaasa arvatud (a) liikmesriikide ja nende järelevalveasutustevaheliste institutsionaliseeritud koostöövormide (eelkõige järelevalvekolleegiumide ja stabiilsusgruppide) tulemuslikku rakendamist ja (b) Euroopa Liidu kolme finantsjärelevalveasutuse tegevust ja nende kooskõlastavat rolli Euroopa Liidu finantsjärelevalve süsteemis, sealhulgas ühtsete järelevalvestandardite rakendamisel ning infovahetuse ja koostöö korraldamisel.
 - **Piiriülestes suhetes peab olema tasakaalustatud õiguste ja vastutuse jaotus**, mis ei tekita uusi tõkkeid ning tagab kõigi osaliste ligipääsu informatsioonile, grupipõhise järelevalve otsuste kooskõlastatuse ja finantsstabiilsuse kõigis asjaomastes liikmesriikides.

⁴⁵ Vt tegevuseesmärki II-b lisas.

⁴⁶ Vt tegevuseesmärki II-b lisas.

-
- Kriisilahenduses tuleb erasektori vahendeid selgelt eelistada maksu- maksja rahale. Finantsinstitutsioonide endi sissemaksetel põhinevate kriisihaldusfondide loomisel on vaja integreerida selle süsteemiga hoiuste, investorikaitse ja kindlustuse garantiiskeemid. Ühtse finants- turu tugevdamisel on järjest olulisemaks muutunud ka elanikkonna fi- nantsteadmiste edendamine.
- Tervikliku kriisihalduse ja -ennetuse süsteemi toimimiseks on oluline kokku leppida süsteemi rakendamise tulenevate võimalike riigieelar- veliste kohustuste jaotamise põhimõtetes.
- Riskide maandamiseks on vaja **kapitalinõudeid**, mis kohustavad looma piisavad kapitalipuhvrid. Samuti peavad järelevalveasutustel olema piisa- vad ja asjakohased meetmed ning õigused, et sekkuda finantsinstitutsioo- ni tegevusse võimalikult varakult potentsiaalse finantskriisi ennetamiseks.
35. Euroopa Liidus on **maksuküsimuste koordineerimise**⁴⁷ ja vastava õi- gusloome põhieesmärk tingimuste loomine kasvu ja konkurentsivõimet ning riigirahanduse kestlikkust toetavale majandusele. Maksusüsteemid liikmesriikides peavad toetama siseturu paremat ja efektiivsemat toimi- mist. Lihtsus, läbipaistvus ja lai maksubaas on põhimõtted, mis neid ees- märke täidavad. Maksupoliitika, sh uute maksude kujundamisel tuleb silmas pidada maksusüsteemide terviklikkust ja efektiivsust ning mõju üldisele maksukoormusele ja siseturu arengule. Samuti tuleb arvesse võtta Euroopa Liidu globaalset konkurentsivõimet. Konkurentsivõime ja ressursiefektiivsuse suurendamise eesmärgil toetame kapitali ja tööjõu maksustamiselt ressursside kasutamise maksustamise suunas liikumist.
36. Kaudsed maksud mõjutavad otseselt liikmesriikidevahelist kaubandust. Siseturu eeliste ärakasutamiseks tuleb käibemaksusüsteemi ühtlustada ja lihtsustada ning muuta pettuste suhtes kindlamaks. Samuti on oluline edasimineku aktsiisimaksude ühetaolise rakendamise saavutamisel. Eesti soovib vähendada kaudsete maksude erisusi ning edendada maksustami- se lihtsustamise ja pettuste avastamise meetmeid⁴⁸. Otseste maksude val- las soovime piirduda otseste maksude süsteemide koordineerimisega⁴⁹.

⁴⁷ Vt tegevuseesmärki II-a lisas.

⁴⁸ Vt tegevuseesmärki II-a lisas.

⁴⁹ Vt tegevuseesmärki II-a lisas.

-
37. Euroopa konkurentsivõimet toetava **eelarveraamistiku**⁵⁰ kujundamine uueks perioodiks (2014–2020) on lähiaastatel oluline ülesanne. EL-i eelarvest rahastatavatel tegevustel peab olema selge üleeuroopaline lisandväärtus võrreldes finantseerimisega riiklikul või regionaalsel omavalitsuste tasandil. Euroopa Liidu eelarve peab olema suunatud konkurentsivõimet tugevdava Euroopa 2020. aasta strateegia ja selle riiklike rakendusstrateegiatega eesmärkide saavutamisele. EL-i pikaajalise eelarve vahendite jaotus ning kõik ühised poliitikavaldkonnad – sealhulgas ühine põllumajanduspoliitika ja ühtekuuluvuspoliitika – peavad toetama Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide saavutamist. Arvestades kriisist tulenevat survet EL-i liikmesriikide eelarvete konsolideerimiseks, on praeguse finantsraamistiku maht protsendina EL-i RKT-st optimaalne ka järgmiseks perioodiks. Senisest enam tuleks investeerida teadus- ja arendustegevusse ning üleeuroopaliste taristuvõrgustike väljaheitamisse. Transporditaristu arendamisel tuleks senisest olulisemaks prioriteediks seada rongiliikluse kõrval ka linnatransport, kus on praegu sageli suured probleemid ning võimalik ühistransporti ja kergliiklust toetades saavutada ka kliimaeesmärke.
38. Ühtekuuluvuspoliitika vahendite eraldamisel toetame ranget tingimusslikkust, sh tugevat seost Euroopa 2020. aasta strateegiaga ning eelarvetasakaalu ja riigivõla nõuetega. Vahendite eraldamine peaks põhinema eelkõige piirkondade suhtelisel jõukusel, kuid ka vahendite tulemusliku kasutamise võimekusel. Ka tuleval eelarveperioodil on Eesti EL-i eelarvest suureks kasusaajaks. Eesti eesmärk on ühtekuuluvuspoliitika investeeringute abil tõsta konkurentsivõimet ning seeläbi heaolutaset nii, et tulevikus ei oleks ühtekuuluvuspoliitika vahendite järele vajadust. Investeeringud aitavad kaasa Eesti riigi arengule.
39. Eesti toetab pikemas perspektiivis autonoomse, läbipaistva ja lihtsa omavahendi juurutamist, mis muudaks eelarve tulude kogumise kodanikule selgemaks ja vähendaks eranditest tulenevaid moonutusi. Kaaludes uute omavahendite (EL-i maksu) kehtestamist, tuleb silmas pidada mõju maksukoormusele ning uute omavahendite piisavust, stabiilsust ja pikaajalist õiglust ning lisaväärtust võrreldes praeguse süsteemi lihtsustatud variandiga.

⁵⁰ Vt tegevuseesmärki II-c lisas.

III. KLIIMA- JA ENERGIAPOLIITIKA

40. Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika siht on edukalt põimida omavahel kliimamuutuste leevendustegevused majanduse konkurentsivõime tõstmise, energia siseturu tugevdamise ja energiajulgeoleku tagamisega. Ühest küljest aitab see täita olulist eesmärki muuta energiatootmine ning ühtlasi EL-i majandus ressursisäästlikumaks, vähendades energiatarbimist ning suurendades energiaefektiivsust ja taastuvenergia osakaalu. Teisest küljest paneb see aga proovile EL-i energiajulgeoleku. Seetõttu on oluline tagada nii energia, sh ühtsetele turvalisuskriteeriumidele vastava tuumaenergia tootmine liidu sees kui ka tingimused EL-i keskkonna- ja ohutusnõuetele vastava energia impordiks. Energeetika välissuhete peaesmärk on jätkuvalt varustuskindlus, sh energiaharta põhimõtete rakendamine, kuid ka EL-i naabruses asuvate ja sinna rajatavate aatomielektrijaaamade turvalisuse küsimus vajab EL-i ühtset lähenemist ja jõupingutusi.
41. Eesti toetab **EL-i ühtset kliimapoliitikat** ja EL-i juhtrolli kliimapoliitika rahvusvahelistes küsimustes. Eesti soovib kõiki suuremaid majandusi hõlmava õiguslikult siduva globaalse kliimakokkuleppe sõlmimist, jättes avatuks võimaluse ka Kyoto teiseks kohustuste perioodiks. Eesti peab oluliseks saavutada EL-i eesmärk vähendada 2020. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 20% võrreldes 1990. aastaga. Eesti on valmis kaaluma 2020. aasta EL-i heitkoguste vähendamise eesmärgi suurendamist kuni 30%-ni. Selle eeltingimusena tuleks aga EL-i tasemel planeerida ja rakendada meetmed, mis leevendavad jõulise kliimapoliitika soovimatut mõju konkurentsivõimele. Samuti on Eesti jaoks tähtis, et riikide lubatud heitkoguste ühikute ülekandmist järgmistesse perioodidesse piiratakse, arvestades keskkonnanäesmärke. Tööd tuleb jätkata kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 2050. aasta pikaajaliste sihtide seadmise suunas. Kasvuhoonegaaside õhkupaiskamise vähendamiseks ja süsinikuvähese majanduse käivitamiseks tuleb lisaks kaaluda EL-i emissioonikaubanduse süsteemi laiendamist teistesse majandussektoritesse. Tõhusa kliimapoliitika peamised eeldused on tehnoloogiline areng ja ELi-siseste ressursside parem kasutuselevõtt. Muutus energiabilansis peab toetama tehnoloogia areng⁵¹.

⁵¹ Nt nutivõrgud, energia salvestamisvõimalused, kolmanda põlvkonna biokütused, fotoelemendid, süsiniku kogumine ja ladustamine, tuumareaktorid, kildagaasi kaevandamine, põlevkiviõli tootmine on valdkonnad, milles tehnoloogiline edasiminekuks EL-i kliima- ja energiapoliitika huvisid.

Taastuenergiat tuleb soosida ka EL-i energiatootmise mitmekesistamise eesmärgil. Lisaks tuleb otstarbekalt kasutada kõiki kodumaiseid energiaallikaid, sh fossiilseid kütuseid, kujundades need ajapikku ajutiseks asendusallikaks taastuenergiale juhtudeks, kui viimase tootmine vajalikul määral pole võimalik.

42. Euroopa Liit sõltub energia impordist ja on vaja välja arendada **energia-taristu**, mis toetab siseturgu ja soodustab tarnijate mitmekesisust. Neile kriteeriumidele vastavaid projekte tuleb rahastada lisaks turuosaliste panusele EL-i eelarvest. Siseturu regulatiivselt poolelt on Euroopa Liidu jaoks oluline energiakaubanduse reeglistik, sh siseturu välisdimensioon. Euroopa energiaturu efektiivseks toimimiseks ja energiasõltumatus eemaldamiseks tuleb kehtestada ühtsed reeglid **elektri impordiks kolmandatest riikidest**. Eesti huvi on energiajulgeoleku suurendamine energiaühenduste rajamisega ja EL-i tootjatele võrdsete konkurentsitingimuste loomisega võrreldes kolmandate riikidega. Baltimaade elektriturg peab saama osaks NordPool Spoti kauplemisüsteemist⁵².
43. Majanduse üldise ressursimahukuse vähendamiseks tuleb raamtin-gimused luua EL-i tasandil, sest vaid nii väldime energiaturul konkurentsimoonusi. Eesti toetab energiatoodete EL-i aktsiisi alammäärade kehtestamist lähtuvalt energiatoodete CO₂ emissioonist ja energiasisaldusest. Kaugemas plaanis on lisaks vaja analüüsida võimalusi vähendada riigipõhiste toetusmehhanismide moonutatavat mõju. **Taastuvate energiaallikate toetamine** peab olema nii põhjendatud tasemel kui ka sõltuvuses elektri turuhinnast ja samuti tagama taastuenergia osakaalu suurenemise energiabilansis. Eesti seisukohalt on olulisim taastuener-gia üldeesmärgi saavutamine ning juhul, kui 10% transpordieesmärk on meie kliimavöötmes siiski ebamõistlik saavutada ja/või püsivad problee-mid konkureerimisel toidutootmisega, võiks see olla kompenseeritud soojuse või elektrisektoris, kus see on kahtlemata ühiskonnale soodsam. Eesti huvides on taastuenergia laialdasemaks kasutuselevõtuks soodsas keskkonna loomine. Taastuenergia tootmise toetamiseks on esmalt vaja käivitada statistilised taastuenergia ülekanded⁵³ ja pikemas perspek-tiivis on vaja analüüsida üleeuroopaliste mehhanismide rakendatavust.

⁵² Vt tegevuseesmärki III-a lisas.

⁵³ Ühes riigis toodetud taastuenergia eksporditakse teise ja arvestatakse importija energiabilanssi, mille õiguslikud alused määrab taastuenergia direktiiv 2009/28/EÜ.

Eesti toetab taastuenergia toetuste põhimõtete ühtse poliitika väljatöötamist Euroopa Liidus mainitud eesmärkide saavutamiseks. Taastuenergia toetused eri riikides peavad järgima ühtselt kehtivaid EL-i riigiabi põhimõtteid ning olema turupõhised. Samuti on oluline ajakohastada energiatoodete aktsiisiga maksustamise direktiivi kliimaeesmärkide⁵⁴ kohaselt.

44. **Energiatõhususe kasv** on oluline EL-i kliimapoliitika element ja võtmevaldkond, et vähendada kasvuhoonegaase kokkulepitud mahus ja säästa ressursse. Eesmärkide kiireks saavutamiseks on vajalikud EL-i vahendid⁵⁵. Peale investeerimisvajaduste väljaselgitamist tuleb vastavad vahendid näha ette järgmisel eelarveperioodil. Energiatõhususe suurendamiseks siduva eesmärgi seadmisel toetab Eesti lõpptarbimisel põhinevat mõödikut, sest eesmärk on tarbijakäitumise mõjutamine. Primaarenergia tootmine võib Eestis elektrieksporti tõttu jätkuvalt suurened⁵⁶.

⁵⁴ Vt tegevuseesmärki III-b lisas.

⁵⁵ Lisavahendeid võivad vajada näiteks investeerimistoetused energiatõhusate tehnoloogiate ning koostootmise ja energijuhtimissüsteemide kasutuselevõtuks, hoonete renoveerimine, energiatõhususe teadusuuringud ja innovatsiooniprogrammid jmt. Eesti on konkreetsed tegevused loetlenud energiatõhususe tegevuskavas.

⁵⁶ Vt tegevuseesmärki III-b lisas.

IV. TRANSPORDIPOLIITIKA

45. EL-i transpordipoliitika ees seisev peamine ülesanne on EL-i **ühtse transpordituru arendamine** ning selle konkurentsivõimelisemaks ja ressursisäästlikumaks muutmine. Ühtse turu toimimise üks eeldus on parem **üleeuroopaline taristu** ja **EL-i piirkondade omavaheline ühendatus**,⁵⁷ mille teostamiseks on vaja nii EL-i toetust järgmises finantsraamistikus kui ka liikmesriikide poliitilist tahet.
46. Tulenevalt Eesti perifeerses asukohast ja ühenduste puudulikkusest on oluline lõpule viia Rail Balticu ning Via Baltica projektid, et luua **tänapäevased ühendused** Balti riikide ning ülejäänud EL-i vahel⁵⁸. Eesti EL-i poliitika eesmärk on hiljemalt aastaks 2012 Rail Balticu arendamise tegevusplaani väljatöötamine (sh ühise arendusettevõtte loomise algatamine) koostöös Läti, Leedu, Poola ja Euroopa Komisjoniga ning projekti elluviimine kokkulepitud ajakava kohaselt. Euroopa Komisjoni hinnangul⁵⁹ vajab transpordivaldkond taristute arendamiseks aastatel 2010–2030 investeeringuid üle 1,5 triljoni euro. Seejuures on üheks pudelikaelaks ka TEN-T võrgustiku areng Läänemere piirkonnas, eriti Balti riikide ühendamisel Kesk-Euroopa transpordikoridori ja -süsteemidega. Seetõttu on EL-i transpordivaldkonna arengu jaoks kriitilise tähtsusega, millised rahastamismudelid EL-i pikaajalise eelarve (2014–2020) raamistikus kokku lepatakse. Uus EL-i taristufond (Euroopa Ühendamise Rahastu) peab toetama siseturu arengut ja lõimimist, arvestama nii makroregionaalseid prioriteete kui ka väikeste ja perifeersete riikide vajadusi ning olema rahastusmudelilt sobiv ka konvergeeruvatele piirkondadele. Uus pikaajaline eelarve peab toetama valitsuse tegevusprogrammis ja EL-i poliitikas püstitatud transpordivaldkonna eesmärkide saavutamist. Kuna mereühendused on Eesti majanduse seisukohast olulised, siis tuleb nende toimimine tagada aasta ringi. Seetõttu on oluline toetada Läänemere ühtset jäämurdepoliitikat, riikidevahelist operatiivset koostööd ja nende kasutuses olevate ressursside efektiivset kasutamist.

⁵⁷ Euroopa Komisjoni transpordipoliitika valge raamat (KOM(2011) 144) seab üheks peamiseks ülesandeks EL-i ida- ja lääneosa transpordipiirkondade ühendamise.

⁵⁸ Vt tegevuseesmärki IV-a lisas.

⁵⁹ VALGE RAAMAT: Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava – konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas (KOM(2011) 144).

47. Ühtse turu välisdimensiooni kontekstis tuleb tähelepanu pöörata ka ühendustele EL-i naaberpiirkondadega, et vähendada nii kaupade kui ka reisijate veoks kuluvat aega ja ressursi⁶⁰. Euroopa Liidu kirdepiirkonna kontekstis oleks esmajärjekorras oluline parandada ühendusi piirkonna suurima linna Peterburiga. Eelkõige tuleb rakendada töösse e-toll ja e-deklareerimine ning saavutada eri asutuste asjaomaste infosüsteemide lõimimine. EL peab transpordi teemal olema rahvusvahelistes organisatsioonides (nt ÜRO) ning suhetes kolmandate riikidega ühtne.
48. Peale füüsilise taristu tuleb arendada ka valdkondlikku transpordipoliitikat. Eesti toetab maanteeveo-, lennundus-, raudtee- ning merendussektori jätkuvat avamist ja liberaliseerimist, et tagada EL-i transpordituru suurem integreeritus. Maanteetranspordituru suurema avatuse saavutamiseks on vaja **siseturu avamine kabotaažvedudele**⁶¹ kõigis liikmesriikides aastaks 2015, et tagada vaba teenusepakkumine⁶². Raudteesektoris tuleb arendada ühtset Euroopa raudteepiirkonda, et kaoksid sellised takistused nagu vedurite vahetamise vajadus riigipiiridel, mis tuleneb erinevatest tehnilistest nõuetest, või riikide protektsionismist tulenev raskendatud ligipääs depooteenustele. Selline olukord pärsib teenuste sujuvust ja efektiivsust ning ei ole majanduslikult mõistlik. Lennunduses tuleb lõpule viia ühtse Euroopa taeva tegevuskava ja laiendada Euroopa ühise lennunduspiirkonna põhimõtteid naaberriikidesse, et tagada võrdsed konkurentsitingimused ning ohutus- ja keskkonnastandardid. Avatud taeva kokkulepete raames tuleb jätkata lepingute sõlmimist kolmandate riikidega (eriti Aasias). Eesti peab oluliseks Euroopa lennujuhtimise ajakohastamise projekti (SESAR) elluviimist aastaks 2020 ja selle arendustegevustes osalemist. Merenduses eksisteerib praegu vaid rahvusvaheline, mitte EL-i siseturg, kuna EL-i liikmesriikide vahel sõitvaid aluseid koheldakse samamoodi kui kolmandatest riikidest saabuvaid laevu. Ühtse turu toimimiseks peavad korduvad tolliprotseduurid igas EL-i liikmesriigis

⁶⁰ Praegu on käimas uue TEN-T võrgustiku planeerimine, mis realiseerub 2011. aasta sügisel uue õigusakti eelnõu näol. Oluline on, et võrgustik käsitleks nii EL-i siseseid ühendusi kui ka neid, mis jõuavad välja EL-i välispiiridele.

⁶¹ Kabotaaž – maanteeveoteenuse osutamine vedaja poolt liikmesriikides, mis pole tema asutamiskohaks. Praegu on kabotaažvedud piiratud (pärast rahvusvahelist vedu on vedajatel lubatud teha kolm kabotaažvedu seitsme päeva jooksul), mis takistab ühtse turu toimimist ja suurendab EL-i veoteenuse osutajate kulusid. Peale siseturu tugevdamise ja majandusliku kasu on küsimus oluline ka kliima- ja energiapoliitika kontekstis: tühisõitude hulga vähenemine säästaks nii keskkonda kui ka energiat. Eri poliitikavaldkondade sidusus peab nende teemade puhul olema suurem.

⁶² Vt tegevuseesmärgi IV-b lisas.

kaduma⁶³. Asjaajamise lihtsustamiseks on oluline ka e-merenduse tööle-
rakendamine.

49. Järgnevatel aastatel jätkub EL-i **transpordipoliitika sidumine** teiste valdkondade, eelkõige **konkurentsivõime ning jätkusuutlikkusega**. Samuti peab transpordisektor ühe suurima heitgaaside allikana kohanduma **EL-i kliima- ja energiapoliitika eesmärkidega**⁶⁴. Kuna liikuvuse piiramine ei ole lahendus, siis eeldab ressursitõhususe eesmärkideni jõudmine tehnoloogilist hüpet nii puhtamate ja ressursisäästlikumate sõiduvahendite kui ka planeerimissüsteemide kasutuselevõtul, et suurendada keskkonnanahoidlikkust ja ressursitõhusust. Vastavate tehnoloogiate arendamiseks on vajalikud nii investeeringud innovatsiooni, sh intelligentsete transpordisüsteemide ja linnatranspordi e-lahenduste (nt e-parkimine) juurutamiseks, kui ka tugevam regulatiivne surve, kuna turu iseseisev areng pole siinkohal piisav. Planeerimises tähendab see transpordinõudluse juhtimist ja maakasutuse paremat planeerimist, millega on võimalik vähendada sundliiklust ja energiatarbimist transpordis. Jalgsi käimine ja jalgrattasõit peaksid saama linnaliikluse ja infrastruktuuri kavandamise lahutamatuks osaks. Peale selle on üks tõenäoline suundumus transpordisektori tasude ja maksusüsteemi muutmine, lähtudes printsiipidest „saastaja maksab” ja „kasutaja maksab” – sealjuures lisaks teekasutustasude kehtestamisele ning lokaalse välismõjuga seotud kulude (nt müra, õhusaaste) arvessevõtmisele ka kütuseaktsiis ja üldise CO₂-komponendi maksustamine. Samal ajal tuleb vähendada transpordisektori sõltuvust naftast, et mitte ohustada nii kaupade kui ka reisijate liikuvust ning sellega EL-i üldist konkurentsivõimet.
50. Teekasutustasude ning väliskulude sisestamise puhul on eelkõige oluline maksutulu läbipaistvus ning selle suunamine tagasi taristu kvaliteedi parandamisse, et kasutajatel oleks võimalik saada kulude suurenemisest käegakatsutavat tulu. Väliskulude sisestamise puhul tuleb laekuvad tasud suunata printsiibi „saastaja maksab” kohaselt valdkondadesse, kus probleeme tekitatakse, nt keskkonna- ning tervisekaitse. Maksukoor-

⁶³ Nn sinise vööndi algatuse raames käib praegu katseprojekt formaalsuste vähendamiseks sadamates laevade vabamaks liikumiseks, et suurimatele vastuseisjatele – tolliorganisatsioonidele – tõestada selle võimaluse toimimist. Pikemas perspektiivis peab see tagama laevade vaba liikumise merel nii ELi-siselt kui ka väljaspool. Eesti toetab sinise vööndi kiiret rajamist.

⁶⁴ Euroopa Komisjon on teinud ettepaneku võtta teetähiseks CO₂-heitte vähendamine 60% võrra aastaks 2050 (KOM(2011) 144).

muse suurendamise üks oht on nii EL-i kui ka Eesti konkurentsivõime kahjustamine: transporditeenuste hinnatõus võib halvendada teenuste kättesaadavust, mõjutada vedajate majanduslikku olukorda ning suurendada vajadust avaliku sektori dotatsioonide järele. Seetõttu tuleb erineva EL-i poliitika väljatöötamisel arvestada osa EL-i regioonide perifeeria staatuse ja asustustihedusega.

V. KESKKONNA-, KALANDUS- JA PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA

51. **Ressursside jätkusuutlik majandamine** on kesksel kohal EL-i eri poliitika- ja valdkondades ning muutub järjest aktuaalsemaks kõikides majandussektorites ja muudes eluvaldkondades. Ressursitõhususe saavutamiseks tuleks majandada säästlikult kõiki ressursse: toorained, energia, vesi, õhk, maa ja muld. Eesti huvides on loimida keskkonna kaitseks ja ressursitõhususe saavutamiseks keskkonnanõuded kõikide nende EL-i poliitika- ja valdkondade kindlaksmääramisse ja rakendamisse, millel võib olla oluline keskkonnamoju. Sellest tulenevalt peab integreerima eri poliitika- ja valdkondade kujundamise ning teadus- ja arendustegevuse, maksustamise, rahastamise ning õiguslike meetmete põhimõtted. Loetletu panustaks kokkuvõtvalt EL-i ressursitõhusa majanduse saavutamisse ning konkurentsivõime suurendamisse. Ressursitõhususe saavutamiseks tuleb tagada keskkonnavarade turvaline seis ja nende kestlik majandamine, nullilähedane jäätmete teke, ökosüsteemide taastamine ja teenuste väärtustamine, majandustegevusest tulenevate süsteemsete riskide teadvustamine ning vältimine. Eesti jaoks on oluline EL-i seitsmenda keskkonnavalase tegevusprogrammi koostamine ning ühiste eesmärkide kokkuleppimine, mis peaks toetama ressursitõhususe saavutamist⁶⁵. Peale ressursitõhususe põhimõtete rakendamise võiks programm tõsta esile ka teemasid, mis pole siiani saanud piisavalt poliitilist tähelepanu (näiteks müra, õhk) või vajavad Euroopa tasandil tõhusamat reguleerimist (näiteks pinnasekaitse). Eesti toetab täiendavaid meetmeid, mis aitaksid senisest tõhusamalt kaasa EL-i keskkonnapoliitika ühtlasemale elluviimisele kõikides liikmesriikides, tagades võrdsed konkurentsitingimused eri liikmesriikide tootjatele ja võrdsed keskkonnaseisundist sõltuvad õigused.
52. Eesti huvides on keskkonnapoliitika tõhus kaasamine ressursitõhusa majanduse kujundamiseks. Oluline eeldus on avaliku sektori eeskujuga käitumise- ja tarbimismustrite kujundamisel. **Keskkonnanõude riigihangete süsteemi** juurutamine ja tõhus eesmärgipärane rakendamine aitab vähendada ja vältida majanduse ja teiste eluvaldkondade ebasoodsat mõju keskkonnale ning loodusvarade säästliku kasutamise kaudu tõsta EL-i majanduse konkurentsivõimet. Eesti toetab riigihangete olulise kriteeriumi

⁶⁵ Vt tegevuseesmärki V-b lisas.

riumina toodete ja teenuste elutsükli kulude arvestamist, järkjärgulist keskkonnahoidlike riigihankepõhimõtete rakendamist ja EL-i tootjate väljatöötamist. Ressursitõhususe saavutamisel peame oluliseks maksimeetmete tõhusamat rakendamist, kus loodusvarade tarbimise maksustamise suurendamisega samal ajal vähendatakse tööjõu maksustamist. Eesti huvides on soodustada tootjate ja tarbijate käitumise suunamist tõhusale ressursikasutusele ning toetada keskkonnahoidlike tehnoloogiate kasutuselevõttu. Inimeste tarbimisotsuste kujundamiseks on vaja toodetega seonduv keskkonnainfo edastada kergesti mõistetavalt. Ressursitõhususe saavutamiseks on oluline toimivate ökosüsteemide tagamine ning nende pakutavate teenuste väärtustega (sh majanduslikega) arvestamine riiklikes otsustusprotsessides.

53. **EL-i jäätmepoliitika** oluline panus ressursitõhusa majanduse suunas liikumisel on jäätmetekke vähendamine, jäätmetes sisalduva materjali ringlussevõtt või muu taaskasutamine. Ressursitõhususe saavutamiseks tuleks jäätmeid edaspidi käsitada ressursina. Eesti peab oluliseks, et kõikides liikmesriikides töötatakse välja riiklik jäätmete vältimise programm ning tugevdatakse jäätmealaste õigusaktide täitmise järelevalvet. Eesti toetab 2020. aastaks seatud jäätmete taaskasutamise eesmärkide täitmist, mille kohaselt võetakse ringlusse kodumajapidamisjäätmetest 50% ning taaskasutatakse ehitus- ja lammutusjäätmetest 70% aastast tekkivate jäätmete massist. Eesmärkide saavutamiseks tuleb edendada jäätmete liigiti kogumist, mis tagab jäätmetes sisalduva materjali ringlussevõtu parema kvaliteedi. Uute tehnoloogiate rakendamise ja arendamisega on võimalik taaskasutada jäätmeid, mida ei saa tagasi ringlusse võtta materjalina, kuid saab kasutada energiatootmisel või mõnel teisel eesmärgil. Ressursside paremaks ja keskkonnahoidlikumaks kasutamiseks tuleks EL-is edasi arendada ka tootja laiendatud vastutuse rakendamist, mille kohaselt tuleb arvestada juba toote või teenuse kavandamisel ja valmistamisel tema mõjuga keskkonnale ja inimese tervisele kogu tema elutsükli vältel ning selle rakendamist uutele tootegruppidele. Toote muutumisel jäätmeteks peab vastutama tootja selle kogumise ja taaskasutamise eest. Eesti toetab tootearendust suunas, mis vähendab jäätmete ning hormonaalsete ja pestitsiidsete ainete sattumist keskkonda.
54. **EL-i veekaitseesmärkide** kohaselt tuleb hiljemalt 2015. aastaks saavutada kõikide EL-i pinna- ja põhjavete, sh EL-i piirivete hea ning looduslik seisund. Eestile on oluline, et Euroopa Komisjon jätkaks läbirääkimisi

kolmandate riikidega tulemuslikuma koostöö saavutamiseks rahvusvahelistes vesikondades. Peipsi järv, mille seisund on praegu kesine, vajab hea seisundi saavutamiseks koostöö edendamist Venemaaga, sh parandamise meetmetes kokkuleppimist ja nende rakendamist ka kalaressursi seisukohast. Eestile on oluline, et EL-i veepoliitika uuendamisel hinnatakse kogu EL-i veemajandusvaldkonna uuendamise vajadusi (välja arvatud merekaitse) ning et ettepanekud veepoliitika ajakohastamiseks puudutaks kõikide oluliste veeprobleemide lahendamist. Eesti soovib, et EL-i uus veepoliitika arvestaks kõikide liikmesriikide veeprobleemidega ning sisaldaks ka reostusega seonduvaid aspekte. Arendada tuleks nn integreeritud veeressursi rakendamist, mis võimaldaks ühte veeressursi kasutada efektiivselt mitmes valdkonnas. Näiteks uurida ja edendada võimalusi jahutusvee ja vanade kaevandusvete kasutamiseks soojusenergia saamiseks, mis ühtiks ka energiapoliitika eesmärkidega ning aitaks vähendada veekasutusest tingitud ökoloogilist jalajälge.

55. **Elurikas looduskeskkond** on loodusressursside paljususe alus. Eesti toetab EL-i elurikkuse poliitikat⁶⁶, mille keskne eesmärk on saavutada elupaikade ja liikide soodne seisund ja üleeuroopalise looduskaitsevõrgustiku Natura 2000 tõhus toimimine. Ressursitõhusa majanduse saavutamiseks peame oluliseks elurikkuse, ökosüsteemide ja nende teenuste suuremat väärtustamist. Eesti toetab EL-i suuremat initsiatiivi kaitsta looduskeskkonda ka väljaspool kaitsealasid, samuti elupaikade sidususe tagamise hädavajalikkust. Aastaks 2020 seatud elurikkuse kao peatamise eesmärgi saavutamiseks peab Eesti oluliseks säilitada toimivad ja teenu-seid pakkuvad ökosüsteemid, mis on ka sotsiaalse heaolu alus. Oluline on ka rikutud ökosüsteemide taastamine. Eesti peab oluliseks, et Natura 2000 alade kaitsekorralduskavad peavad valmima 2014. aastaks ja 2015. aastaks peab olema alustatud vastavate hindamismetoodikate väljatöötamise ning nende rakendamisega. Oluline on soodustada roheline infrastruktuuri arendamist ning elurikkuse hoiu meetmete lõimimist (eelkõige põllumajandusse ja metsandusse) ja tagada piisavad vahendid looduse kaitseks, sh erasektorit kaasates. Metsa kui olulise ressursi puhul soovib Eesti, et EL-is lähtutakse metsandusega seotud eesmärkide seadmisel kestliku metsamajanduse kontseptsioonist, millega tagatakse metsade elujõulisus ja tootlikkus ning mitmekülgne kasutamine. Eesti seisukohalt

⁶⁶ Euroopa elurikkuse strateegia 2010–2020.

on mõistlik lähtuda põhimõttest, et metsa ehk bioloogilise süsinikuvaru raiumist ei tohi käsitada arvestuslikult emissioonina⁶⁷.

56. Eesti toetab Euroopa Liidu pingutusi **puhtama välisõhu** tagamiseks. Välisõhu kvaliteedi parandamiseks tuleb optimeerida energeetikas ja tööstuses kasutatavaid tehnoloogiaid. Kuivõrd välisõhu saastega kaasneb saasteainete kauglevi, siis peab tulemuste saavutamiseks saastamist vähendama kõigis geograafiliselt Euroopas asuvates riikides. Välisõhu kaitseks vajaliku rahvusvahelise regulatsiooni väljatöötamiseks osaleb EL aktiivselt õhusaaste kauglevi Genfi konventsiooni hapestumise, eutrofeerumise ja troposfääriosooni vähendamise Göteborgi protokollu uuendamise protsessis, millega kehtestatakse protokolliga liitunud riikidele õhusaaste heitkoguste piirmäärad aastaks 2020. Eesti eesmärk selles protsessis on seista hea selle eest, et uuendatud protokolliga kehtestata-
vad nõuded võimaldaksid säilitada tasakaalu majanduse arengu ja looduskeskkonna vahel. Lisaks peab protokollu uuendamise protsess olema Genfi konventsiooni kõiki osalisi maksimaalselt kaasav.
57. Euroopa **kalavarused** on aastakümnete jooksul üle püütud ning püügi-
võimsus ületab olemasolevaid varusid. Kalavarude taastamiseks on juba juurutatud angerja riiklikud majandamiskavad ja Läänemerel pikaajaline tursavarude majandamiskava. Kuna kalavarude majandamisel tuleb lähtuda kalaliikidevahelistest suhetest toiduahelas, tuleb olemasolev tursa majandamiskava asendada ühise Läänemere tursa, kilu ja räime majandamiskavaga⁶⁸. Samuti tuleb vastu võtta Läänemere lõhe pikaajaline majandamiskava. Otsides võimalusi kalavaru jätkusuutlikkuse tagamiseks ja EL-i nõudluse rahuldamiseks kalandustoodete järele, tuleb EL-is ühe lahendusena arendada vesiviljelust.
58. Eesti EL-i poliitika eesmärk on **kalavaru** kui olulise loodusressursi **kestlik majandamine**⁶⁹. Eesti huvi on, et kalanduspoliitikas liigutakse kalava-

⁶⁷ Metsad tervikuna seovad süsinikku pidevalt ja puudukasutusega ei tooda ringlusesse täiendavat süsinikku. Raietega (uuendus-, harvendus-, sanitaar- ja valikraied) saadud puudust valmistatakse puittooted, mis on oma eluea jooksul n-õ süsinikukonservid. Juhul kui raieid ei teostataks, siis nõrgemad, kasvus allajäänud ja vanad puud surevad, mädanevad ja süsinik vabaneb lagunemisreaktsioonide käigus. Puudu kasutamine muude materjalide asemel aitab ka vähendada fossiilsete kütuste ja taastumatute loodusvarade tarbimist.

⁶⁸ Tursa põhilised toiduobjektid on kilu ja räim ning olukorras, kus tursavaru praegu jõudsalt kasvab, vähenevad seetõttu kilu- ja räimevarud.

⁶⁹ Vt tegevuseesmärki V-a lisas.

rude maksimaalse kestliku saagikuse tasemeni, pidades silmas pikaajalisi eesmärke ja säilitades kalavarud ka tulevikus. Peale selle on Eesti jaoks oluline rannapiirkonna eristaatuse säilimine ja tootjaorganisatsioonide arendamine. Eesti soovib, et kalapüügi võimaluste määramisel võetaks aluseks pikaajalised taastamis- ja majandamiskavad, mis peavad tuginema põhjalikele kalavarude teadusuuringutele ja sotsiaal-majanduslikele analüüsidele. Rahaline abi peab olema kooskõlas kalavarude kestliku majandamise eesmärkidega ja suunatud eeskätt kalandussektori struktuursetele muutustele kaasaaitamiseks. Otseseid asendusinvesteeringuid tuleks vältida. Oluline on kalapüügiandmete operatiivne avalikustamine, mis aitab suurendada kalandussektori vastutust kalavaru kasutamise eest ja seeläbi tagada nende kestliku majandamise. Eesti huvi on, et uuel eelarveperioodil suunataks rohkem rahalisi vahendeid kalanduse teadus- ja arendustegevusele, et arendada Euroopa Liidus välja konkurentsivõimeline ja kestlik vesiviljelussektor. Samuti on oluline, et suunataks rohkem rahalisi vahendeid kalavarude ja nende elupaikade taastamisele, et tagada kalavarude hea seisund.

59. **Põllumajanduspoliitika** üks olulisem ülesanne nii Euroopas kui ka kogu maailmas on tagada tulevikus elanikkonna tervisliku toiduga kindlustatus ressursi- ja keskkonnasäästlikult. Põllumajandustootmise tasakaalustatud kasvule toidu tootmisahelas kaasa aitamiseks on oluline toetada ühistegevuse arengut, seda nii tootmisahela horisontaalse kui ka vertikaalse koostöö vormis. Globaalses raamistikus peaks EL-i põllumajandussektor muutuma rohkem turule orienteeritumaks, et ta saaks olla konkurentsivõimelisem. Lisaks peab põllumajandussektor toime tulema selliste uute ülesannetega nagu kliimamuutustega kohanemine ja veeressursside nappus. Arvestades üha süvenevat toidupuudust maailmas, tuleb järgmisel eelarveperioodil leida lahendus ka Eestis 2004. aastal deklareerimata jäänud ning seetõttu toetuskõlbmatule põllumaale. Euroopa põllumajandusmudeli konkurentsivõime parandamisel on oluline roll teadus- ja arendustegevusel ning innovatsioonil. Teadus- ja arendustegevusega saab suurendada põllumajandussektori tootmiskõrge taset, arendada näiteks ilmastiku- ja kahjurikindlaid sorte, toetada suure turuväärtusega mahepõllumajandustoodangut ning vähendada keskkonnakoormust. Kestliku põllumajandussektori ülesehitamisel on oluline arvestada ka looma- ja taimetervise riskidega ning loomaheaolu nõuetega.

-
60. Eesti EL-i poliitika eesmärk on tugeva, kestliku ja konkurentsivõimelise Euroopa **põllumajandusmudeli arendamine**⁷⁰. Põllumajandustootmine vajab jätkuvat tähelepanu uute tehnoloogiate arendamisel ja rakendamisel. Tähtis on suunata raha kohaliku ja tervisliku toidu arendusse. Eesti jaoks on oluline, et põllumajanduses ja toidutootmises kasutatakse ära parim teadusinfo ning suunatakse rohkem rahalisi vahendeid EL-i teaduse raamprogrammidest põllumajandussektori teaduspõhisemaks ja innovaatilisemaks muutmiseks. Teadusinfo paremat ärakasutamist tagab Eestis ka integreeritud, põllumajandustootja vajadusi arvestava nõuandesüsteemi arendamine. Geneetiliselt muundatud sortide turule lubamise otsustes tugineb Eesti parimale teaduslikule informatsioonile ja riigisiseste erialakomisjonide eksperdihinnangutele. Uue dimensioonina toetame ühises põllumajanduspoliitikas veekaitse komponendi tähtsustamist Euroopa Liidu tasandil, kuna vesi on eluline ressurss nii põllumajanduse kui ka kogu inimkonna jaoks. Eestile on oluline häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi toetavate tegevuste laiendamine EL-is, programmide loomine põllumajandustootjate keskkonnateadlikkuse suurendamiseks, innovatiivsete lahenduste toetamine põllumajanduskoormuse vähendamiseks seoses veekasutusega.
61. EL-is on üks oluline lahendamist vajav küsimus **otsetoetustele** objektiivsete kriteeriumide kehtestamine (ühtlasemaks muutmise). Eesti koos mitme teise liikmesriigiga leiab, et praegune otsetoetuste süsteem tuleb üle vaadata eesmärgiga kõrvaldada toetustasemetest suurest erinevusest tulenevad ELi-sisesed konkurentsimoonutused liikmesriikide (ning tootjate) vahel eelseisval perioodil (2012–2020). Eesti leiab, et järgneva eelarveperioodi jooksul peaks Eesti otsetoetuste tase olema 90% EL-i keskmisest **ilma otsetoetuste üldmahtu suurendamata** (vaata ka teist peatükki). Eesti soovib otsetoetuste süsteemi ümberkujundamist ühtse pindalatoetuse süsteemi sarnaseks. Eesti peab oluliseks, et põllumajandustootmises pakutakse peale toidutootmise ka ühiskonnale vajaliku avalikku hüve, mille eest makstakse kulupõhist hüvitist. Eesti peab oluliseks, lähtuvalt ka Euroopa Kontrollikoja soovitustest, et täismahus otsetoetust tuleb maksta vaid aktiivsele põllumajandustootjale, kes on üheselt määratletud EL-i tasandil. Eesti toetab otsetoetustele keskkonnanahoidlikkuse komponendi lisamist, kuid see ei tohiks ohustada maaelu

⁷⁰ Vt tegevuseesmärki V-c lisas.

arengu poliitika keskkonnatoetuste rakendamist ning otsuste tegemisel tuleb arvestada liikmesriikide eripäradega.

62. Eesti leiab, et **maaelu vahendid** ÜPP eelarves peaksid nii Euroopa Liidus kui ka liikmesriigiti järgmisel eelarveperioodil jääma samale tasemele või suurenema. Eesti toetab maaelupoliitikas keskkonnakaitsele ning elurikkusele, põllumajandus- ja toidusektori konkurentsivõimele suunatud meetmete tugevdamist, metsandus- ja põllumajandussektori konkurentsivõime parandamist, majandustegevuse mitmekesistamist ja maapiirkondade tasakaalustatud arengut. Sellised tegevused teenivad maapiirkondades nii töökohtade ja teenuste parema kättesaadavuse kui ka mitmekesise ning valikuvõimalusi pakkuva elukeskkonna loomise eesmärke. Samuti on need olulised üleestilise planeeringu keskkonnanäesmärkide valguses. Eesti toetab toetusmeetmete lihtsustamist, kontrollikoormuse vähenemist põllumeestele ja noortalunikele suunatud meetmeid. Ülevaatamist vajab ebasoodsamate piirkondade määratlus (LFA) ning see peaks põhinema ühtsetel EL-i tasandi objektiivsetel ja looduslikel kriteeriumidel.
63. Eesti toetab peamiste seni kehtinud turukorraldusmeetmete säilimist ja nende ajakohastamist ning riskijuhtimissüsteemi rakendamist. Oleme seisukohal, et turukorraldusmeetmed ei tohi mõjutada põllumajandustootjate tootmisotsuseid ja seetõttu peaks neid rakendama ühetaoliselt.
64. Eesti soovib, et EL pööraks rohkem tähelepanu loomahaiguste ennetamisele, et vähendada loomataudidest tingitud kulusid. Lisaks toetame ühtse taimeterviserežiimi heakskiitmist, mis aitaks vähendada ohtlike taimekahjustajate levikut ühenduses, ning sellega tõsta põllumajandussektori konkurentsivõimet.

VI. JUSTIITS- JA SISEKÜSIMUSED

65. Lissaboni lepingu jõustumisega toimus põhimõtteline areng ennekõike õiguskorra kaitset ja kriminaalõigust puudutavate EL-i pädevuste laiendamisel. Oluline muudatus oli ka Euroopa Liidu põhiõiguste harta heakskiitmine osana Lissaboni lepingust. Lisaks võeti 2009. a vastu sise- ja justiitsvaldkonna järjekorras juba kolmas mitmeaastane strateegia (nn Stockholm programmi) ning selle tegevuskava, mille fookus on senisest enam suunatud Euroopa Liidu kodanike põhiõiguste ja -vabaduste tagamisele. Eelnev tähendab ühtlasi, et seni enamjaolt valitsustevahelisel koostööl baseerunud valdkonda ootavad ees olulised muutused. Muutused on muu hulgas tingitud tõdemusest, et Euroopa Liidu põhivabaduste ja siseturu arengu tagamiseks ja toimimiseks on tarviline ka turvalisust tagava õigusloome ulatuslikum harmoneerimine. Sealjuures on Eesti huvides piiriüleste kuritegude puhul miinimumkaristuste ühtlustamine ja menetlusõiguslike miinimumstandardite kehtestamine, koostöö tõhustamine küber- ja narkokuritegevuse ning inimkaubandusevastases võitluses, uute infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtmine ja infosüsteemide ühtlustamine, ning seoses eelnevaga Eesti positiivse kuvandi kinnistamine. Sise- ja justiitsküsimuste valdkonnas on Eesti jaoks olulise tähtsusega Schengeni põhimõtetest kinnipidamine ning rändega seonduvad teemad. Kui halvasti hallatav ränne võib mõjutada sotsiaalset sidusust ja kodanike usku sisepiirideta kodanike liikumise alasse, siis hästi hallatav ränne võib olla EL-i seisukohast positiivne väärtus. Eraldi tähelepanu väärib sealjuures isikuandmete kaitsega seonduv, kuna ühelt poolt on vaja tagada andmete vaba liikumine ning teiselt poolt eraelu puutumatus.
66. EL-i jaoks on ennekõike oluline **kriminaalõiguses materiaalsoiguse ühtlustamine** raskete piiriüleste kuritegude puhul ning kriminaalmenetluses **piiriülese koostöö lihtsustamine**, millel on eriti oluline tähendus kuritegude avastamisel ja lahendamisel. Eesti jaoks on oluline vastastikuse tunnustamise printsiibi rakendamine rahvusvahelises õiguskooostöös⁷¹. Peame oluliseks tõendite kogumist reguleeriva Euroopa Liidu õigusraamistiku lihtsustamist⁷². Eesti toetab karistusõiguslikes valdkondades

⁷¹ Vt tegevuseesmärki VI-a lisas.

⁷² 2011. aastal jõustumata planeeritud Euroopa tõendikogumismääruse direktiiv pakub sobivat lahendust vaid pooltel tõendite kogumiseiga seotud juhtudel, süvendades sellega killustatust veelgi.

Euroopa Liidus selliste raskete kuritegude koosseisude ja miinimumkaristuste ühtlustamist, mis on omandanud piiriülese mõõtme⁷³. Kriminaalmenetlusõiguse lihtsustamisel peavad menetlusosaliste menetluspõhiõigused olema kõrgel tasemel tagatud, sõltumata menetlustoimingu tegemise kohast. Et tagada isikute põhiõiguste kõrgetasemeline kaitse, soovib Eesti Euroopa Liidus ühtsete miinimumstandardite kehtestamist kannatanute ning kahtlustatavate ja süüdistatavate õigustele kriminaalmenetluses. Menetluslikke põhivabadusi aitavad tagada ka EL-i põhiõiguste harta ja EL-i ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga.

67. Raske ja organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses prioriteetide seadmisel soovib Eesti tugineda ohtudepõhisele süsteemsele lähenemisele. Eriti oluliseks peab Eesti tegelemist kriminaaltulu konfiskeerimisega ning võitlust küber- ja narkokuritegevusega. Eesti peab oluliseks EL-i sisejulgeolekuvaldkonna agentuuride pädevustepõhist tugevdamist. Piiriülese kuritegevusega võitlemisel tuleb Eesti arvates põhitähelepanu pöörata organiseeritud kuritegevusele, narkokuritegevusele, arvutikuritegevusele ja terrorismile. Oluline on, et politsei- ja õiguskooostöös toimuks efektiivne menetlustoimingute tegemine ning tõendite ja menetlusinfo kogumine ja vahetus. Õiguskaitset puudutavas koostöös näeme perspektiivi Euroopa Politseiameti (EUROPOL) analüütilise suutlikkuse tugevdamises ja rahvusvahelise koostöö elavdamises. Ühtlasi soovib Eesti esile tõsta Euroopa Politseikolledži (CEPOL) rolli ning näeb vajadust selle tõhustamiseks EL-i sisejulgeoleku valdkonna koolituskoostöö edendamajana ja European Training Scheme'i (ETS) rakendajana. Eesti peab oluliseks ka rahvusvahelise õiguskooostöö üksuse Eurojusti tegevuse tõhustamist⁷⁴.
68. Siseturvalisuse tagamine Euroopa Liidus sõltub liikmesriikide ning Euroopa Liidu institutsioonide ja agentuuride vahelisest koostööst ning selle edukuse tagab info kiire liikumine eri osaliste vahel. Piiriülene teabevahetus ja tõhus operatiivkoostöö omandavad järjest kaalukamat tähendust sisepiirideta ala toimimisel. Liikmesriikide huvides on, et Euroopa Liit käiks kaasas tänapäeva ühiskonna muutustega, kus infotehnoloogia võib

⁷³ Näiteks terrorism, inimkaubandus, ebaseaduslik uimastikaubandus, ebaseaduslik relvaäri, rahapesu, korrupsioon ja organiseeritud kuritegevus.

⁷⁴ Vt tegevuseesmärki VI-a lisas.

ühel ajal lihtsustada piiriületusi ja olla õiguskorra tagamise abivahend, aga aidata kaasa ka selle rikkumisele. Seetõttu peab Eesti oluliseks Euroopa viisainfosüsteemi edasist arengut ja teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi kiiret käivitamist; samuti nn registreeritud reisijate programmi, üleeuroopalise sisenemis- ja väljumissüsteemi väljatöötamist ja ellurakendamist ning teiste sisejulgeoleku infosüsteemide edasiarendamist⁷⁵.

69. Eesti toetab infotehnoloogiliste lahenduste juurutamist ning omavahe- list integreerimist ning on huvitatud justits- ja siseküsimumuste mastaap- sete andmekogude haldamisega tegeleva sisejulgeoleku IT-agentuuri edukast plaanipärasest käivitamisest Tallinnas ja soovib selle arengule igati kaasa aidata. IT-valdkonna arendamine on Eesti jaoks märgilise tä- hendusega ja aitab Eesti kuvandit positiivses võtmes tutvustada⁷⁶.
70. Sisepiirideta ala tõttu tuleb üha enam reguleerida **rännet kolmandatest riikidest** ja kolmandate riikide kodanike mobiilsust siseturul ka Euroopa Liidu tasandil. Euroopa Liidu rändepoliitika instrumentide väljatöötamisel tuleb arvestada nii EL-i kui ka liikmesriikide tööturuvajadustega, oluline on teha aktiivset koostööd päritolu- ja transiidiriikidega ning pöörata piisavat tähelepanu ka sisserännanute lõimimisele ühiskonda. On vaja jätkata viisavastastikkuse ja viisalihtsustuse põhimõtte rakendamist nii kodanike liikumisvabaduse arendamiseks kui ka selleks, et Euroopa Liit peab olema avatud õppimiseks, teadustööks ja turismiks. Samas peab Eesti oluliseks, et viisavabaduse ja -lihtsustuse andmisel kolmandatele riikidele lähtutaks selgest ühtsest EL-i raamistikust, mis aitaks vähendada riske sisejulgeolekule ning suunata reforme asjaomas- tes kolmandates riikides. Eesti peab oluliseks, et tagasivõtulepingud oleks aluseks viisavabaduse andmisele. Samuti peaks tagasivõtulepingud olema eelduseks viisalihtsustuslepingute sõlmimisele. Eesti seisukohalt tuleks Türgi, Venemaa ja idapartnerluse sihtriikide puhul erilist tähe- lepanu pöörata võrdsele kohtlemisele läbirääkimistel viisadialoogi ja ta- gasivõtulepingute ning nende sõlmimise ja rakendamise üle. Lisaks tu- leb lihtsustada ka EL-i kodanike liikumist kolmandatesse riikidesse ning kolmandatelt riikidelt tuleb jätkuvalt nõuda EL-i liikmesriikide võrdset kohtlemist viisanõuete puhul⁷⁷.

⁷⁵ Vt tegevuseesmärki VI-b lisas.

⁷⁶ Vt tegevuseesmärki VI-b lisas.

⁷⁷ Vt tegevuseesmärki VI-c lisas.

-
71. **Ühine õigusraamistik varjupaigavaldkonnas** ja efektiivne ning ühetaoline varjupaigataotluste menetlemine toetavad tõhusat rahvusvahelise kaitse süsteemi kooskõlas Euroopa humanitaarpõhimõtetega. Samuti aitavad need Schengeni alal vältida varjupaiga ostmist või muud varjupaigasüsteemi väärkasutamist. Seetõttu peab Eesti oluliseks Euroopa ühise varjupaigasüsteemi käivitamise lõpuleviimist, mis seisneb uues ühises õigusraamistikus ja tõhustatud praktilises koostöös liikmesriikide vahel, sh Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti (EASO) kiires tööle-rakendamises. Liikmesriikidevaheline praktiline koostöö peaks eelkõige olema suunatud ühise arusaama tekitamisele isikute kaitse vajadusest. Eesti peab oluliseks rändesurve all olevate liikmesriikide toetamist, kuid pagulaste ümberpaigutamine ja ümberasustamine peaksid jääma liikmesriikidele vabatahtlikuks⁷⁸.
72. Efektiivne piirikontroll, viisamenetlus ja ebaseadusliku rände tõkestamine loob usaldust Schengeni süsteemi toimimise suhtes. **Schengeni hindamissüsteemi reform** ja järelevalve tugevdamine on olulised tagatised nii isikute vaba liikumise kui EL-i põhivabaduse tagamisel. Seepärast peaks Euroopa Liit Eesti arvates suutma kontrollida Euroopa Liitu suunduvat rännet toimiva piirivalve ja erinevate rännet soodustavate ning piiravate meetmete kaudu. Kõrvuti seadusliku rände soodustamisega on Euroopa Liidu huvides takistada ebaseaduslikku rännet. Eesti jaoks on oluline, et Euroopa Liit oleks suuteline tagama siseturvalisuse ka juhul, kui ebaseadusliku sisserände ulatus ja surve EL-i välispiiridele suureneb ning soovimatute sisserändajate liikumise tõkestamine liikmesriikide vahel nõuab senisest efektiivsemat Schengeni kompensatsioonimeetmete rakendamist ja arendamist. Eesti huvides on oluline ellu viia Schengeni hindamismehhanismi reform, mis tagaks liikmesriikide objektiivse hindamise ning parandaks Schengeni alaga liituvate ja liitunud riikide suutlikkust täita *acquis*'ga sätestatud kohustusi. Schengeni põhimõtete rakendamisest loobumine oleks tagasimineku senises arengus. Samuti näeb Eesti Euroopa Liidu välispiiridel tehtava operatiivkoostöö juhtimise Euroopa agentuuri (FRONTEX) rolli jätkuvat suurenemist Schengeni välispiiride tugevdamisel⁷⁹.

⁷⁸ Vt tegevuseesmärki VI-c lisas.

⁷⁹ Vt tegevuseesmärki VI-c lisas.

VII. KÜBERPOLIITIKA

73. Interneti kui vaba, paindliku ja interaktiivse ruumi areng on Euroopa ja maailmamajanduse arengu üks nurgakivi. Kiirus, üleilmsus, avatus, turvalisus ja ligipääsetavus on olulised eeldused interneti potentsiaali realiseerumisel. Internetivabadus katalüseerib omakorda innovaatiivsi majanduslikke ja muid ühiskondlikke muutusi ning on väga oluline võimaldaja nii avatud ühiskonnale, avatud valitsusele kui ka avatud majandusele. Seetõttu on põhjust rääkida **juurdepääsust internetile** kui põhiõigusest⁸⁰ ja -vabadusest iseneses, aga ka kui teiste põhiõiguste olulisest võimaldajast. Eestil on märkimisväärne kogemus eDemokraatia arendamisel. EL-is tuleks Eestil seista selle eest, et EL-i ühine välis- ja julgeolekupoliitika oleks muu hulgas suunatud infotehnoloogia lahenduste kasutamisele demokraatia arendamiseks ja põhiõiguste tagamiseks vastavates EL-i sihtriikides. Eesti soovib olla avatud ühiskonda, vaba konkurentsi ja vaba internetti soodustava poliitika toetamise kõrval⁸¹ ka aktiivne panustaja internetiturvalisuse valdkonnas⁸², kuivõrd peame osaluse kasvatamise oluliseks osaks võimalust internetis turvaliselt asju ajada. Turvalisuse tagamiseks võetavad meetmed peavad aga olema vajalikud ja proportsionaalsed ning olema ennekõike suunatud interneti kasutajaskonna osaluse ja usalduse kasvatamisele.
74. Selleks, et digitaalne ühtne turg saaks toimida, on EL-is oluline **kriitilise informatsiooni infrastruktuuri kaitse ja toimepidevuse suurendamine** koostöös avaliku ja erasektori ning vabaihendustega. Need sammud aitavad kaasa usalduse suurenemisele elektroonilise teenusekeskkonna vastu, samuti tugevdavad inimeste turvatunnet veebiteenuste kasutamisel, mis on eelduseks laiaulatuslikule teenuste kasutamisele veebikeskkonnas. EL peab astuma samme, mis takistavad ja pärsivad kas teenuste pakkumiseks vajaliku infrastruktuuri (näiteks teenusepakkujate ser-

⁸⁰ Report of the Special Rapporteur on the promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression, Frank La Rue. Human Rights Council. Seventeenth session, 16th of May 2011. A/HRC/17/27. Arvutivõrgus kättesaadav: http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/17session/A.HRC.17.27_en.pdf

⁸¹ Ameerika Ühendriikides baseeruv uurimiskeskus Freedom House tunnistas Eesti 2011. aastal koostatud uuringus kõige vabama internetiga maaks. FREEDOM ON THE NET: A Global Assessment of Internet and Digital Media. Freedom House. April 1, 2009. Arvutivõrgus kättesaadav: http://www.freedomhouse.org/uploads/specialreports/NetFreedom2009/FreedomOnTheNet_FullReport.pdf

⁸² Vt tegevuseesmärki VII-a lisas.

verid, andmebaasid, võrgusõlmed jne) langemist rünnaku objektideks või veebikeskkonna kasutamist erinevate kuritegude toimepanemiseks (nt pangapettused, identiteedivargused, inimeste ja ettevõtete andmete võltsimine, inimestest vale kuvandi loomine sotsiaalvõrgustikes)⁸³. Küberturvalisuse tagamine peab olema proportsionaalne ja kooskõlas isiku- ja majandusvabaduse põhimõtetega.

75. Küberturvalisus on elulise tähtsusega, kuna mitmetes EL-i liikmesriikides sõltub inimeste igapäevane elu olulisel määral veebikeskkonna teenustest⁸⁴. Samuti on internetiteenuste ründamine tihti lihtsalt korraldatav ja odav. Selleks, et tagada inimeste igapäevaseks toimetulekuks vajalike teenuste toimimine ning majanduse ja finantsüsteemi toimimine, tuleb võtta meetmeid selliste infosüsteemide vastu suunatud rünnete ennetamiseks ja tõkestamiseks. Peame oluliseks rõhutada vajadust käsitleda küberjulgeoleku aspekte ning sellest tulenevate riskide mõju asjakohaste (mitte kõigi) valdkondade poliitika ja regulatsioonide väljatöötamisel, arvestades vajadust küberjulgeoleku riske hallata ja vajalikul määral maandada.
76. Eesti huvi on luua turvaline ja takistusteta digitaalne ühtne turg, mis loob võimaluse teenuste pakkumiseks ja kasutamiseks EL-i siseturul. Eesti huvi on edendada mugavat äritegemise taristut; luua riigi ühtne, lihtne ja sõbralik kodanike poole pööratud nägu internetis ja e-teenustes; tagada üksikisiku privaatsus ja hoida rahvusvahelist initsiatiivi küberjulgeoleku suundumustes. Selleks tuleb võtta EL-i liikmesriikide teenusruumi arendamisel kasutusele sellised lahendused, mis on loodud eeskätt kõrgeid turvaeesmärke silmas pidades⁸⁵, ning arendada välja kiire, usalduslik ja paindlik riiklike CERTide⁸⁶ koostöövõrgustik, mis võimaldab adekvaatselt reageerida ilmnenule ohtudele ja intsidentidele⁸⁷. Küberturbe taseme ühtlustamiseks EL-is on oluline jätkata küberkaitsepoliitika ning soovituslike nõuete ja juhiste väljatöötamist küberkaitse valdkonnas. (Digitaalse ühtse turu põhjalik käsitlus vt ptk 1 „Siseturg“.)

⁸³ Vt tegevuseesmärki VII-b lisas.

⁸⁴ Näiteks on internetipanganduse või personaalsete avalike e-teenuste kasutamise määr mitmes EL-i liikmesriigis väga kõrge.

⁸⁵ st Eesti X-tee-taolise lahenduse toetamine; Eestil on siin töötavad, ID-kaardil ja e-allkirjal tuginevad lahendused ning pikaajaline kogemus.

⁸⁶ CERT (Computer Emergency Response Team) – infoturbe intsidentide käsitlemise keskus.

⁸⁷ Oluline on saavutada olukord, kus liikmesriikide vertikaalsed juhtimisstruktuurid tagavad riiklike CERTide tegevuse seaduslikkuse, kuid samas ei pidurda reageerimise kiirust bürokraatlike juhtimisreeglitega.

-
77. Internet kui oluline keskkond suhtlemiseks, majandustegevuseks ja ka erinevate teenuste, sealhulgas riigi pakutavate avalike teenuste osutamiseks, on atraktiivne keskkond ka kurjategijatele. Küberruumi piiritus võimendab probleeme küberkuritegude avastamisel ja tõkestamisel ning neid kuritegusid toime pannud isikute tabamisel. Et vältida karistamatust ning süvenda usaldust küberruumi suhtes, on eriti oluline, et ka internetis toime pandavate kuritegude ennetamine, tõkestamine ja uurimine oleks kiire, efektiivne ja tulemuslik. Seetõttu on küberkuritegude puhul äärmiselt oluline, et liikmesriigid saaksid küberkuritegude mõiste olemusest ühtemoodi aru ning karistaksid küberkuritegude toimepanemise eest samaväärsete karistustega. EL-i tasandil tuleks näha ette **miinimumstandardid küberkuritegude koosseisude ja karistuste** kohta ning astuda samme õiguskaitseorganite koostöö tugevdamiseks⁸⁸.
78. Isiku identiteet ning selle kaitse on tähtis nii väljaspool küberruumi kui ka küberruumis. Identiteedivargus ning sellega seotud õigusrikkumised võivad tekitada isikule suurt varalist või mittevaralist kahju. Lisaks tuleb siin arvesse võtta asjaolu, et küberruumis on teise isiku identiteedi kasutamine kergemini teostatav (ka piiriüleselt). Seetõttu on vaja näha ette täiendav karistusõiguslik kaitse, leppides identiteedivarguse suhtes kokku miinimumstandardid kuriteokoosseisude ja karistuste kohta, olenevatest sellest, kas see pannakse toime küberruumis või väljaspool seda⁸⁹.
79. Järgmise nelja aasta jooksul on EL-is oluline **küberjulgeoleku kinnistumine ka ühise välis- ja julgeolekupoliitikaalases (ÜVJP) tegevuses**. EL-i kaalukuse ja esindatuse osakaalu suurendamine rahvusvahelistes küberjulgeoleku aruteludes on nii Eesti, kõikide teiste liikmesriikide kui ka EL-i huvides, sest seeläbi on võimalik rääkida kaasa globaalse küberjulgeoleku poliitika kujundamises, mille mõju puudutab nii liikmesriike kui ka kogu EL-i tervikuna. Efektīvse ühise välis- ja julgeolekupoliitika elluviimiseks peaks Euroopa välisteenistuses olema küberpoliitika planeerimise ja elluviimise võime. Eesti huvides on küberjulgeoleku kui interdistsiplinaarse teema laiahaardeline käsitlemine Euroopa Liidus, mis hõlmaks küberkaitset, küberturvalisust, võitlust küberkuritegevusega, elutähtsa teabetaristu kaitset ja ka kõiki teisi küberruumiga seotud valdkondi. Oluline on muu hulgas lähtuda põhimõttest, et EL-i tegevus

⁸⁸ Vt tegevuseesmärki VII-b lisas.

⁸⁹ Vt tegevuseesmärki VII-b lisas.

sellel suunal ei tohi kahjustada inimeste juurdepääsu internetile ja internetikasutamise vabadust⁹⁰.

80. Euroopa Liidu ühises välis- ja julgeolekupoliitikas (ÜVJP) ning ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (ÜJKP) puudub siiani arvestatav küberkomponent, kuigi mõlemad formaadid on olemuslikult küberjulgeoleku arendamise mõistes suure potentsiaaliga. ÜJKP võtmeid on tsiviilmilitaarkoostöö, tänapäevaste konfliktide mitmekesisus (uued ohud) ning mujal maailmas aset leidvate konfliktide mõju Euroopa riikide julgeolekule. Teabetaristu on globaalne ning ka selle kaitse ei saa toimuda teisiti. Euroopa Liit kui tsiviilvõimete poolest tugev ühendus peab soodustama koostööd kolmandate riikidega, sh pakkudes välisabi (Euroopa Liidu erinevate partnerlusprogrammide kaudu) neile riikidele, kes ise ei suuda oma küberruumi kaitsesse panustada. Euroopa Liit peab aitama kaasa Euroopa Nõukogu **küberkuritegevusevastase võitluse konventsiooni** ehk Budapesti konventsiooni propageerimisele, liikmesriikidevahelise koostöö arendamisele ning koostöömehhanismide sisseseadmisele kolmandate riikidega; eriti oluline on koostöö peamiste liitlastega nagu Ameerika Ühendriigid. Samuti tuleb tihendada küberjulgeolekualast koostööd NATOga⁹¹.

⁹⁰ Vt tegevusemärki VII-c lisas.

⁹¹ Vt tegevusemärki VII-c lisas.

VIII. EL-I VÄLIS-, KAITSE- JA LAIENEMISPOLIITIKA

81. Euroopa Liidu ees seisev peamine ülesanne lähimatel aastatel on **Euroopa Liidu rahvusvahelise mõjuvõimu hoidmine ja suurendamine**, et aidata kaasa julgeoleku, stabiilsuse ja heaolu kasvule Euroopa naabruses ja kogu maailmas ning toetada inimõiguste ja demokraatia levikut⁹².
82. Eesti toetab tihedat Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide suhet kui globaalsete poliitiliste, majanduslike ja keskkonnaprobleemide lahendamise eeldust. Ühistel huvidel põhinev **transatlantiline partnerlus** on Eesti ja Euroopa Liidu julgeoleku üks peamisi tagatisi, samuti vastab see meie majandushuvidele. EL-i ja USA koostöö tihendamise on järkjärguline protsess, kus juba saavutatule saab üles ehitada uusi tegevusi. Eesti tegutseb selle nimel, et kõik võimalused koostöö tugevdamiseks saaksid ära kasutatud. Eelistatud koostöösuunad on EL-i lähinaabruse stabiilsuse ja arengu tagamine, energia- ja küberjulgeoleku suurendamine, terrorismi ja raske kuritegevusega võitlemine.
83. Euroopa Liidu suhete edendamine **strateegiliste partneritega**, kasvavate poliitiliste, majanduslike ning regionaalsete jõududega, nagu Hiina, India ja Brasiilia, on äärmiselt oluline. Suhted nende riikidega peavad olema laiapõhjalised. See eeldab mh EL-i ja euroala koordineeritud seisukohtade ühtset esindamist suhetes strateegiliste partneritega, rahvusvahelistel foorumitel ning rahvusvahelistes organisatsioonides (G8, G20, IMF, ÜRO).
84. **EL-i esindamine rahvusvaheliselt peab olema ühtne**. Eesti huvides on maailmapoliitika küsimustes tugev ja ühtne Euroopa. Kuna Eesti mõju välispoliitilistes küsimustes tugineb suuresti EL-i platvormi ühtsusele ja selgusele, siis on meie huvides ühel häälel kõnelev Euroopa Liit. Seal, kus Euroopa Liidul kui tervikul on laua taga eraldi esinduskoht, peab olema tagatud liikmesriikide ja liidu esindaja sõnumite ühtsus. Oluline on toimima panna Lissaboni lepingu järgne tegevusraamistik, muu hul-

⁹² Eesti julgeolekupoliitilised valikud ja eesmärgid on Riigikogus 10. mail 2010. a heaks kiidetud dokumendis „Eesti julgeolekupoliitika alused” (sealhulgas euro-atlandi ruumi puudutavas osas) ning siinkohal neid ei korrata. Dokument on arvutivõrgus kättesaadav: http://www.vm.ee/sites/default/files/JPA_2010.pdf

gas üles ehitada vastavalt vajadusele mehitatud ja **operatiivne Euroopa välisteenistus**. Eesti panustab järjekindlalt Euroopa välisteenistuse arendamisse ja mehitamisse. Meie eesmärk on tõhusam konsulaarkoostöö liikmesriikide vahel ning oleme huvitatud, et EL-i välisteenistus pakuks tulevikus konsulaarabi ja -kaitset kõigile EL-i kodanikele, ennekõike kriisilukordades⁹³.

85. Eesti jaoks on oluline, et Euroopa Liidu poliitiline ja majanduslik roll tugevneks ja demokraatlikke väärtusi, põhimõtteid ja reegleid rakendataks Euroopa Liidu naabruses. Eesti huvides on järjekindla ja sisuka **naabruspoliitika** (ENP) elluviimine. Meile on oluline kogu ENP ja eriti **idapartnerluse** tugevdamine. Eesti soovib, et naabruspoliitika idapartnerlusest kujuneb tõhus poliitika, mis on sihtriikide (Ukraina, Moldova, Gruusia, Valgevene, Armeenia, Aserbaidžaan) jaoks kindel ja kaugeleulatav vahend Euroopa Liiduga suurema majandusliku ja poliitilise lõimimise saavutamiseks. Konkreetsete sammudena toetame kiiret edasilükkumist ennekõike Ukraina, Moldova, Gruusia vabakaubandus- ja assotsieerimislepingute sõlmimisel ning viisavabadusega⁹⁴.
86. Eesti peab **demokratiseerumise ja reformiprotsessi Euroopa Liidu lõunanaabruses** ning Lähis-Ida riikides väga oluliseks. Euroopa Liit peab olema valmis andma riikidele soovi korral abi valimiste organiseerimisel, panustama reformide elluviimisse eri valdkondades. Eesti toetab lõunanaabruses Euroopa Liidu võimalikult tihedat koostööd kõikide regionaalsete partneritega, USA ja teiste ÜRO Julgeolekunõukogu liikmete, samuti Türgiga. EL-i järgmise finantsperspektiivi väljatöötamisel peab arvestama ka naabruspoliitika rahastamise küsimusega – nii idas kui ka lõunas paiknevatele partnerriikidele tuleb pakkuda adekvaatset toetust reformide elluviimiseks.
87. Eesti panustab sisuliselt **ELi-Venemaa** suhete arendamisel kõikidel EL-i töö- ja otsustustasanditel. Suhteid Venemaaga vaatleme terviklikult, võttes sealhulgas arvesse inimõigused, õigusriikluse ja moderniseerimise kõige laiemas mõttes. Toetame Euroopa Liidu jõupingutusi luua Venemaaga vastastikku kasulikud suhted ning näeme selleks aktiivse, konstruktiivse ja avatud dialoogi vajadust kõikides küsimustes. Tuleb uuendada suhete juriidiliselt siduvat alust ja sõlmida uus laiapõhjaline leping, mis määrab

⁹³ Vt tegevuseesmärki VIII-a lisas.

⁹⁴ Vt tegevuseesmärki VIII-b lisas.

kindlaks vastastikused õigused ja kohustused ning sisaldab ambitsiooni-
kat kaubandusosa, sealhulgas turumajanduse põhimõtete järgimist. Mei-
le on oluline Venemaa liitumine WTO-ga, pikemaajaline eesmärk on Ve-
nemaaga kõikehõlmava vabakaubanduslepingu sõlmimine⁹⁵.

88. Üks suurem ülesanne on sihikindel tegutsemine **pikaajaliste konflikti-
de lahendamisel EL-i naabruses**. Peale Euroopa Liidu vaatlusmissiooni
EUMM, mis on jätkuvalt ainus rahvusvaheline jõud stabiilsuse tagamisel
Gruusias, peab EL-i uus Lõuna-Kaukaasia ja Gruusia konflikti eriesin-
daja parandama EL-i nähtavust ja tõhusust piirkonnas. Euroopa Liidul
tuleb järgida ja rõhutada Gruusia territoriaalse terviklikkuse põhimõtet,
nõuda Venemaalt 2008. aasta augusti vaherahuplaani punktide täitmist
ja jätkata mittetunnustamispoliitikaga. EL-i eriesindaja peab tõhustama
EL-i panust Mägi-Karabahhi konflikti lahendamisel. Transnistria konflikti
puhul on esmatähtis jätkata usaldust loovate meetmete rakendami-
sega. EL-il tuleb pikemas perspektiivis Moldovat toetada konfliktijärgse
Transnistria ülesehitamisel, et tagada Moldova kestlik areng.
89. **Euroopa Liidu edasine laienemine** suurendab kogu Euroopa julgeole-
kut ja heaolu. Laienemine peab jätkuma aluslepingutes sätestatud raa-
mistiku ja tingimuste kohaselt, pidades silmas 2006. aastal kokkulepi-
tud uuenenud laienemiskonsensust, mis võtab arvesse senist laienemise
kogemust. Eesti ei poolda laienemisprotsessis täiendavate kriteeriumi-
de seadmist, pidades samas oluliseks kehtivate kriteeriumide täielikku
täitmist. Euroopa Liiduga ühinemise võimalus peab jääma kõigile seda
soovivatele Euroopa riikidele. Eesti on aktiivne EL-i laienemispoliitika
eestseisja, meie EL-i poliitika eesmärk on igati toetada Lääne-Balkani
riikide, Türgi, Islandi ja teiste Euroopa riikide liitumispürgimusi. Eesti
on valmis oma reformikogemusi kõikidele soovijatele edasi andma⁹⁶.
90. Euroopa Liidu huvides on maailmamajanduse elavdamine ning Euroo-
pa ettevõtetele paremate võimaluste loomine tegutsemiseks välisurgu-
del. Eesti huvides on Euroopa Liidu poolt **liberaalse kaubanduspolii-
tika arendamine** maailmas, selleks on oluline tugeva multilateraalse
kaubandussüsteemi säilimine. WTO süsteemi usaldusväärsuse hoidmi-
seks on oluline järkjärguline kokkulepete saavutamine Doha arengu-
vooru (DDA) teemades. Teine Euroopa Liidu oluline tegevussuund on

⁹⁵ Vt tegevuseesmärki VIII-d lisas.

⁹⁶ Vt tegevuseesmärki VIII-c lisas.

olulisimate kaubanduspartneritega investeeringute kaitse lepingute sõlmimine. Eesti on huvitatud Euroopa Liidu ettevõtete eksporti toetava turule juurdepääsu strateegia rakendamisest ja edasiviimisest. Piiratud ressursside tingimustes näeme EL-i delegatsioonide võrgustikul olulist lisandväärtust ettevõtetele eksporti ja investeerimisvõimalusi tutvustava informatsiooni vahendamisel ja tugiteenuste osutamisel⁹⁷. Toetame kolmandate riikide kohta kõikehõlmava investeerimistingimuste andmebaasi loomist ning Euroopa ettevõtjate võrgustiku laiendamist, et veelgi paremini toetada Eesti ettevõtete huve. Eesti EL-i poliitika eesmärk on multilateraalse kaubandussüsteemi arendamine ning oluliste kaubanduspartneritega kahepoolsete vabakaubandus- ja investeeringute kaitse lepingute sõlmimine⁹⁸.

91. EL-i **arengukoostööpoliitika** on oluline välis- ja julgeolekupoliitika vahend, mille eesmärk on suurendada heaolu ja stabiilsuse kasvu nii lähiregionis kui ka kogu maailmas, toetada euroopalike väärtuste, nagu demokraatia ja inimõigused, levikut ja suurendada Euroopa Liidu mõjuvõimu globaalsete protsesside juhtimisel. EL vajab selleks ühtset välispoliitikat ning selle osana ühtset arengukoostööpoliitikat. Eesti soovib tagada EL-i maksumaksja raha tulemuslikumat kasutamist vaesuse vähendamisel, abitegevuste paremat koordineerimist ning teiste EL-i poliitikavaldkondade sidusust arengueesmärkidega. Eesti toetab arengukoostöös EL-i ühistegevust, sealhulgas ühist programmide kavandamist, et vähendada senist dubleerimist. Välisinstrumentide praegust struktuuri peame optimaalseks, kuid soovime nende rakendamisel paremate võimaluste loomist meie reformi- ja üleminekukogemuse jagamiseks EL-i lähinaabruses ja kaugemal. Eesti EL-i poliitika eesmärk on kahe poliitikainstrumenti – naabruspoliitika (eelkõige idapartnerlus) ja arengukoostöö – selline seostamine, et tegevused lähtuks vajadustest, mitte sellest, millisesse raamistikku mõni riik kuulub.
92. Euroopa Liit peab välis- ja julgeolekupoliitikas olema tegutsemisvõimeline, omama poliitilist tahet oma huvide kehtestamiseks ning piisavalt tsiviil- ja sõjalisi võimeid selle elluviimiseks⁹⁹. Sellest tulenevalt on Eesti

⁹⁷ Olemasolevate võimaluste, informatsiooni ja teenustega saab tutvuda EL-i väikeettevõtete portaalis http://ec.europa.eu/small-business/most-of-market/international-business-outside-europe/index_en.htm ning turule juurdepääsu andmekogus <http://madb.europa.eu/mkacddb2/indexPubli.htm>

⁹⁸ Vt tegevuseesmärki VIII-d lisas.

⁹⁹ Vt tegevuseesmärki VIII-e lisas.

huvi **ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamine**, et see oleks vee-
nev ja võimeline tagama Euroopa Liidule operatiivse tegutsemisvõime.
Sellel eesmärgil peame oluliseks ka ELi-NATO suhete süvendamist. Toe-
tame EL-i suuremat kaasatust Afganistanis nii haldussuutlikkuse tõstmise,
valimissüsteemi reformi kui ka EL-i politseimissiooni (EUPOL) tege-
vuse näol. Edukate sõjaliste operatsioonide ja tsiviilmissioonide eeldus
on alalise tsiviil-sõjalise planeerimis- ja juhtimisvõime väljaarendamine,
kuna tänapäeva kriisid nõuavad kõikehõlmavat lähenemist. Eesti toetab
EL-i operatsioonide juhtimise alalise peakorterite loomist ning kavatses
panustada selle töösse. Et toetada EL-i võimet tänapäeva kriisidele kii-
relt reageerida ning selleks vajaliku kiirreageerimisvõime arendamist,
jätkab Eesti oma senist väga head koostööd Põhjala lahingugrupi raames.
Eesti huvides on lahingugruppide kasutamise toetamine ning panustamise
jätkamine Põhjala lahingugruppi 2014. aastal¹⁰⁰.

93. Rahvusvaheline kaitsekoostöö on olnud osa Eesti igapäevatööst ning riikidevahelised lahendused on lubanud Eestil hankida võimeid, mis oleks olnud Eestile üksi mõeldamatud. Sellest tulenevalt liitub Eesti sõjaliste võimete ühiskasutuse algatustega. Eesti on huvitatud koostööst sõjalise kõrghariduse ja küberkaitse valdkonnas; väljaõppe- ja matkekeskuste ning harjutusväljade ühiskasutusest ning nõudluse ühendamisest sõjaliste operatsioonidega seotud inglise keele koolituste korraldamiseks. Nende valdkondade raames on Eesti esmane suund teha koostööd Põhjala ja Balti regiooni riikidega. Euroopa Kaitseagentuur on praktiline kaitsealane koostööraamistik liikmesriikide sõjaliste võimete väljaarendamisel ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamisel. Eesti jaoks on huvipakkuvad need agentuuri töösuunad, mis on seotud kaitsetööstusturu ning teadus- ja arendustegevusega.

¹⁰⁰ Vt tegevuseesmärki VIII-e lisas.

Sisukord

I. Siseturg	2
II Majandus- ja rahanduspoliitika, EL eelarvepoliitika.....	17
III. Kliima- ja energiapoliitika	19
IV. Transpordipoliitika.....	22
V. Põllumajandus-, kalandus- ja keskkonnapoliitika	24
VI. Justiits- ja siseküsimused	25
VII. Küberpoliitika	31
VIII. Välis-, kaitse- ja laienemispoliitika	33

I. Siseturg

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Siseturg <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
I-a EL regulatsiooni loomine e-autentimise vallas ning digiallkirjade piiriülese toimimise tagamine praktikas	E-allkirja direktiivi ülevaatamine	2013	<p>Eesti oli esimene riik EL-s, kus e-autentimise ja digiallkirjastamise raamistik ja tehnilised lahendused välja töötati ning kus seda kasutatakse ulatuslikult nii avalikus kui ka erasektoris. Oleme huvitatud, et meie lahendused oleksid koosvõimelised Euroopa tasandil kokkulepitud või kokkulepitavate lahendustega. Ühelt poolt on üleeuroopalised kokkulepped (nii tehnilisel, protsesside kui ka õiguslikul tasandil) olulised tagamaks, et Eesti ei pea oma valitud lahendustes ja põhimõtetes tegema olulisi kannapöörded. Teiselt poolt on Eestil tänu arvestatavale e-autentimise ja digitaalalkirjastamise kogemusele eduka e-riigi kuvand ja meie arvamust peetakse EL infoühiskonna küsimustes oluliseks. Probleemiks on see, et oleme Eestis harjunud tugeva, riikliku isikutuvastusega ning meil on raske olnud samastuda liikmesriikidega, kes aktsepteerivad ka madalama turvatasemega isikutuvastust. Vaatamata osa liikmesriikide leigele suhtumisele autentimisalase regulatsiooni väljatöötamisse, ei ole hetkel põhjust arvata, et sel suunal peaks tekkima pidurdumine. Suuresti Eesti kaasõhutusel on teema EL-s pidevalt päevakorras. Nagu digiallkirja sertifikaatidegi puhul on liikmesriikides kasutusel olevad autentimislahendused erineva turvalisuse astmega, seega on hetkel ühise keele leidmise komplitseeritust raske ennustada. Praegu puudub põhjus arvata, et väljatöötatav õigusraamistik Eesti valitud autentimispõhimõtteid ohustaks või nendega vastuollu läheks. Tegevused:</p> <p>1) Eesti avaldab survet, et komisjon käivitaks e-allkirja direktiivi ülevaatuse võimalikult väikese hilinemisega (praeguseks on juba teada, et 2011. a direktiivi uut versiooni oodata ei ole, vaid see jääb Taani eesistumisperioodi 2012. a). Eesti saatis oma kirjaliku sisendi Euroopa Komisjonile avaliku konsultatsiooniprotsessi käigus 2011. a kevadel.</p> <p>2) 2011. a juunis toimunud ELPPOLI IKT ja e-teenuste arutelurühm otsustas, et Eesti koostab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel Euroopa Komisjonile esitamiseks ühtse kirjaliku sisendi/ettepaneku digiallkirja ja e-autentimise kohta (st meile sobivate lahenduste väljapakumist, mis direktiivis peaksid kajastamist leidma) – põhieesmärgiks on mõjutada e-allkirja direktiivi ja eriti selle e-autentimise osa sisu (eeldab riigisisest kokkuleppele jõudmist, millist isikutuvastuse turvatset ja milliseid autentimisvahendeid oleme valmis aktsepteerima); Eesti ühtse ettepaneku koostamisel võetakse aluseks olemasolev Eesti meetodika ning valmimisjärgus olev Eesti piiriülese autentimise tugi.</p>	MKM	JUM, SIM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Riikliku eksperdi saatmine Euroopa Komisjoni ning eksperdi toeks vajaliku sisulise toe tagamine	2011. a sept–2012. a aug	Eksperdi tööks vajaliku sisulise toe tagamise ajaraamistik on 1.09.2011–31.08.2012, arvestades, et esialgne lähetus on üheks aastaks.	MKM	JUM, SIM
	Üleeuroopaliste koostalitusvõimeliste e-valitsuse teenuste lahenduste (sh üleeurooplaste eID projektide) väljatöötamise mõjutamine ja Eesti-poolsete projektide realiseerimine	2015; aruandlus iga-aastane	Eesti mõjutab (vastavate programmikomiteede kaudu) Euroopa digitaalse tegevuskava ja Euroopa eValitsuse tegevuskava elluviimise instrumentide (CIP ja ISA programmide) tegevuste kavandamist ning elluviimist. Eesti käivitab vastavad riigisisised tegevused üleeuroopaliste projektide elluviimiseks.	MKM	JUM, SIM
	Ühtse digiallkirjastamise sertifikaatide hindamise meetodika kasutuselevõtmine Eestis ja lahenduse propageerimine teistes liikmesriikides	2013	1) Töötame välja tehnilise lahenduse (veebiteenus) välismaiste sertifikaatide hindamiseks (2011). 2) Testime teiste riikidega Eestis välja töötatud välisriikide digiallkirjastamise sertifikaatide hindamise meetodikat ning kasutame edu korral oma kogemust üleeuroopalisel tasandil.	MKM	JUM, SIM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
I-b Elektroonilise juurdepääsu tagamine õigusega seotud infosüsteemidele ja teenustele liikmesriikide ja EL tasandil	Euroopa e-õiguskeskkonna portaali edasiarendamine ning järkjärguline kasutuselevõtt	2015. a; aruandlus iga-aastane	Eesti sooviks on, et e-õiguskeskkonna portaal oleks see ühtne kontaktpunkt, mille kaudu saavad liikmesriikide kodanikud, ettevõtjad ja õiguspraktikud (<i>one-stop-shop</i> põhimõte) saaksid piiriülesest õigusala infot vahetada. Piiriülese elektroonilise õigusala suhtluse võimaldamine muudab kodanike ja ettevõtjate jaoks oma õiguste kaitse piiriüleste vaidluste korral oluliselt efektiivsemaks ja kättesaadavamaks. Samuti on hea ettevõtluskeskkonna jaoks oluline omada lihtsat ligipääsu teiste liikmesriikide ettevõtlust puudutavale infole ning e-teenustele. Selle ni jõudmiseks tuleb luua portaali üha uusi teenuseid (nt 'leia notar' funktsionaalsus, maksejõuetuse registreerimine, kinnistusraamatute ja äriregistreerimise liidestamine, kohtulahendite identifitseerimisnumbri kasutuselevõtt – ECLI, jms). Hetkel asub see info paljudel erinevatel lehekülgedel, kuid selle kõige haldamine nõuab suurt ressursi – meil on lihtsam kõike hallata ja koordineerida, kui meil on n-ö värv info jagamiseks ja vastuvõtmiseks. Kõik liidestused ja lahendused tuleb luua paljudel juhtudel täiesti algusest peale.	JUM	MKM
	Koostalitusvõime raamistiku loomine Euroopa e-õiguskeskkonna portaali jaoks	2013. a lõpp	e-CODEX projekt töötab välja praktilist koostalitusvõime raamistikku Euroopa e-õiguskeskkonna portaali jaoks. e-CODEX projekti laiem mõte on töötada välja teatud ühtsed standardid, millega saaksime tulevikus erinevaid teenuseid Euroopa e-õiguskeskkonna portaali lisada. Kuna võetud on deentraliseeritud lähenemine, st ei ehitata üleeuroopalist infosüsteemi, kus kõik andmed sees, vaid üritatakse liidestada erinevate liikmesriikide eraldiseisvaid süsteeme lihtsalt info kättesaadavuse huvides (<i>et nt kodanik saaks teha ühest kohast päringud erinevate liikmesriikide maksejõuetuste/pankrottide kohta, mitte ei pea külastama erinevate riikide lehekülgi, mis on talle arusaamatus keeles</i>), siis on vaja luua koostalitusvõime raamistik (standardid andmevahetuseks), mis võimaldab erinevate liikmesriikide baase liidestada ja teenuseid luua. Projekti raames teostatakse teatud hulk juhtprojekte ehk näidisteenuseid ning eesmärgiks on, et kõiki tulemusi saaks uuesti kasutada kõikide teenuste jaoks Euroopa e-õiguskeskkonna portaalis. e-CODEX projektis osalemine võimaldab panustada esimestesse praktilistesse kodanikele suunatud juhtprojektidesse, mis lihtsustavad EL õigusaktidega tagatud õiguste kaitse praktilist rakendamist (nt Euroopa väikeste nõuete menetluse elektroonilise menetlemise loomine). Eesti juhib e-CODEXis tööpaketti, mis tegeleb piiriülese digiallkirja ja e-ID küsimustega. e-CODEX tegeleb lisaks digiallkirjale ja e-ID-le ka nt dokumentide ja andmevahetuse standarditega, piiriüleste maksetega, tehnilise arhitektuuriga jmt. Eesti eesmärgiks on tagada oma tööpaketi (digiallkiri ja e-ID) eduka juhtimisega ning sisulise tööga e-CODEX projektis koostalitusvõime loomine Euroopa e-õiguskeskkonna portaali jaoks ning esimeste praktiliste kodanikele	JUM	MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Siseturg Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
			suunatud juhtprojektide valmimine ja samuti e-CODEX tulemuste vastavus ning sobivus meie ja EL laiemaid IT-lahendusi silmas pidades.		
	Osalemine uutes projektides vastavalt meie prioriteetsetele valdkondadele (nt äriregister, kinnistusraamat jms)	2015. a; aruandlus iga-aastane	Uute projektide kohta ei ole hetkel teada, kas nende käigus liidestatakse midagi või tehakse midagi muud – see sõltub projektist (<i>võimalik on nt see, et suurematele liidestustele eelnevad analüüsiprojektid – see tuleneb nende projektide rahastamise skeemist EL poolt, mis välistab väga pika kestusega projektid, kus saaks analüüsida ja kohe ka liidestada ühe rahataotluse/projekti raames</i>).	JUM	MKM
I-c Andmekaitseõigus on ajakohastatud	Andmekaitse-direktiivi muutmine	2014	Eesti eesmärk on, et andmekaitseõigus kohandataks valdkonna arengust tulenevatele suundumustele, ning muu hulgas selle võimaliku laiendamise ja sise- ja justiitskoostöö valdkondadele. Eelkõige on ajakohastamine vajalik seoses interneti arengu ning piiriülese andmetöötlusega. Oluline on isikuandmete töötlemisega seonduva loa- ja teavitamiskohustusest tuleneva halduskoormuse vähendamine.	JM	
I-d Välja on arendatud toimiv üle-euroopaline e-hangete süsteem ja ühtne euromaksete piirkond	Riigihangete direktiivi muutmine	2012 I kv	2011. a jaanuaris lõppes avalik konsultatsioon riigihangete direktiivi muutmise üle, mis puudutab e-hangete laiema rakendamise ja piiriülese kasutuselevõttuga seotud takistusi. Eesti andis Euroopa Komisjonile oma sisendi, toetades vajadust täpsustada e-hangete kohta käivaid sätteid riigihangete direktiivides. Direktiivi uut eelnõu on oodata 2012. a I kv. Komisjoni eesmärgiks on luua tugevamaid stiimuleid e-hangete (sh piiriüleste) suuremaks kasutuselevõtuks ning püüda lahendada vastastikuse tunnustamise probleeme piiriülese autentimise ja elektrooniliste allkirjade vallas.	RM	MKM
	SEPA eelnõu vastuvõtmine	2015	Komisjon on välja töötanud määruse eelnõu, millega kehtestatakse eurodes tehtavatele krediidikorraldustele ja otsekorraldustele tehnilised ning ärilised nõuded ja muudetakse määrust (EÜ) nr 924/2009. SEPA lõpptähtaegade määrusega kehtestatakse SEPA-le ülemineku lõppkuupäevad ja lõpetatakse riigisiseste maksevahendite kasutamine, mis on oluline samm SEPA õigeaegse ja sujuva kasutuselevõtu tagamiseks. Sisuliselt kehtestab määrus SEPA krediidikorraldustele ja otsekorraldustele üleminekutähtajad, nähes selleks ette ühtsed standardid ja tehnilised ning ärilised üldnõuded. Samuti on määruse eesmärgiks tagada juurdepääs makseteenuste pakkujatele krediidikorralduste ja otsekorralduste tegemiseks ning maksesüsteemide koostalitlusvõime. Eelnõu ühislähenemine kinnitati 20. juuni 2011. a rahandusministrite nõupidamisel (ECOFIN-il). 2011. a sügisel algas triloog Euroopa Parlamendi, nõukogu ja	RM	MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
			komisjoni vahel, mis on jõudnud läbirääkimiste lõppfaasi – üleminekutähtaegade kokkuleppimiseni eesmärgiga määrus vastu võtta veel enne 2011. aasta lõppu.		
	Koostalitusvõimelise e-arvete korra kehtestamine	2013	E-arvete võrdsustamine paberarvetega ei ole Euroopa tasandil seniajani õnnestunud. Eesti toetab Euroopa Komisjoni eesmärki tagada 2020. aastaks laiaulatuslik e-arvete kasutamine EL-s. Hiljemalt 1. jaanuaril 2013. a tuleb Eesti õigusruumi üle võtta direktiiv 2010/45/EL, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi, arvete esitamist käsitlevate eeskirjade osas. Eestil on oluline tagada, et riiklikud kaubandus-, maksustamis- ja hankealased sätted soodustaksid üleeuroopalise e-arvete keskkonna loomist. Eestis on era- ja avaliku sektori koostöös loodud e-arve standard xml-faili põhiste arvete kasutamiseks ning toimub aktiivne e-arvetele ülemineku propageerimine.	RM	MKM
I-e Euroopa raamistiku loomine autoriõiguste piiriülesele haldamisele *12.d **g	Muusikateoste autoriõiguste piiriülese haldamise õigusraamistiku väljatöötamine	2013	Komisjon avaldab autoriõiguse ühise haldamise õigusraamistiku eelnõu 2012. a. Teadaolevalt keskendub see ainult muusikateoste ning sätestab täpsemad nõuded nende kollektiivse esindamise organisatsioonide tegevusele, kes soovivad üleeuroopalisi litsentse väljastama hakata. Eesmärgiks on suurendada kollektiivse esindamise organisatsioonide tegevuse läbipaistvust ja tagada tõhus järelevalve tulude jaotamise üle.	JUM	KUM, MKM
	Audiovisuaalteoste autoriõiguste piiriülese haldamise õigusraamistiku väljatöötamine	Hiljemalt 2015	Audiovisuaalteoste internetis levitamise edendamise teemal rohelise raamatu, mis ühe teemana käsitleb ka piiriülest litsentsimist, konsultatsioon lõppes 18. novembril 2011. a. 2012. a valmib komisjoni aruanne, millest peaks selguma edasised tegevussuunad.	JUM	KUM, MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Vabatahtliku ühtse Euroopa autoriõiguse loomise analüüs	2013	Vastavalt komisjoni intellektuaalomandi strateegiale KOM(2011)287 analüüsib komisjon, kas oleks otstarbekas luua vabatahtlik ühtne autoriõigus. Vabatahtlik ühtne Euroopa Liidu autoriõigus saab toimida, kui turuosalised on selles kokku leppinud ja see on mõlemale poolele kasulik. Turuosaliste valmisolek selle lahenduse edasiarendamiseks peaks selgemaks saama ka audiovisuaalteoste rohelise raamatu konsultatsioonide käigus.	JUM	KUM, MKM
	Orbteoste valdkonna ühtse regulatsiooni väljatöötamine	2013	Peame oluliseks ka orbteoste (teosed, mille autor või pärijad ei ole teada või ei ole neid võimalik tuvastada) puhul ühtse EL raamistiku vastuvõtmist, et edendada teoste digiteerimist ja piiriülest kättesaadavust. Orbteoste direktiivi menetlus algas EL nõukogu töögrupis 2011. a juunis. Eesti erihuvi on, et erinevaid orbteoste liike käsitletaks võimalikult sarnaselt (hõlmata ühtse regulatsiooniga ka fotod kui iseseisvad teosed).	JUM	KUM
I-f Aastaks 2015 on piiriülene teenuste osutamine võimalikult vaba **f	Teenuste sektori edasise liberaliseerimise tegevuste lülitamine Euroopa Komisjoni analüüsipaberisse	2011. a	Eesti soovib, et 2011. a lõpus Euroopa Komisjoni poolt esitatavas teenuste direktiivi rakendamise majandusmõjude esialgse hindamise analüüsis sisalduksid ka edasised sammud ja ajakava teenuste sektori liberaliseerimiseks. Eesti peaks kõikvõimalike siseturu jms EL prioriteete käsitlevate kohtumiste raames seda eesmärki rõhutama ning kutsuma Euroopa Komisjoni üles astuma selleks vajalikke samme.	MKM	SOM, RAM, SIM, JUM
		2015. a	Eesti soovib, et 2015. aastaks teostaks Euroopa Komisjon analüüsi, et hinnata olukorda, et kui teenuse osutaja on ühes liikmesriigis asutatud, siis kas ta võib teenust osutada piiramatult kõikides EL liikmesriikides. Eelkõige tuleb hinnata, kas võimalus, et ettevõtja asutab end seal, kus on kõige soodsamad tingimused – ehk asutamisevabaduse suhtes konkurentsi lubamine – on teostatav ning mida see toob kaasa liikmesriikide (sh Eesti) jaoks. Hinnata tuleks selle võimaluse realiseeritavust nii EL õiguse kui ka rahvusvahelise õiguse ja välislepingute valguses (maksud, WTO, rahvusvaheline eraõigus, jne).	MKM	SOM, RAM, SIM, JUM
	Standardimist puudutava määruse vastuvõtmine, millega laiendatakse EL standardimise süsteemi teenustele	2012. a	Euroopa Komisjon on tulnud välja standardimist puudutava määruse algatusega, mis Eestile sobivalt näeb mh ette, et Euroopa standardimissüsteemi <u>laiendatakse teenustele</u> (võimaldades <u>teenusestandardite väljatöötamist</u> Euroopa Komisjoni mandaadi alusel) – standardite väljatöötamine teenustesektoris on üks ühtse turu akti põhimeede.	MKM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Tervishoiuteenuste piiriülest osutamist ja patsientide vaba liikumist reguleeriva direktiivi rakendamine	2013. a	Direktiiv tuleb liikmesriikidel üle võtta 25. oktoobriks 2013. a. Hetkel on käimas analüüs direktiivi ülevõtmiseks, meetmed on väljatöötamisel, ülevõtmise protsessi on kavandatud ka konsulteerimine huvigruppidega.	SOM	
	E-tervise süsteemide standardite ning e-autentimise edasiarendamine	2015	<p>Esimese EL õigusaktina käsitleb e-tervist piiriülese tervishoiu direktiiv 2011/24/EL, mis näeb ette liikmesriikide vahelise <u>vabatahtliku koostöövõrgustiku</u> loomise, mis on plaanis siduda varem loodud kõrgetasemelise e-tervise juhtimismehhanismiga. Euroopa Komisjonil on direktiivi kohaselt volitus töötada välja juhised patsiendi andmete koosseisu kohta, tervise teabe kasutamiseks rahvatervise tagamisel ja teadusuuringute eesmärgil ning liikmesriikide toetamiseks ühiste identifitseerimis- ja autentimismeetmete väljatöötamisel.</p> <p>Eesti saab e-tervise võrgustikus osaledes aidata kaasa infosüsteemide koostalitlusvõime saavutamisele, jagades Eesti ID-kaardi ja X-tee rakenduse kasutuselevõtu, tervise infosüsteemi standardite väljatöötamise ja haldamise ning digiresepti arendamise kogemusi. Üheks võimaluseks protsessi panustada on viia koostöös teiste huvitatud liikmesriikidega ellu <u>digiresepti piiriülese kasutamise juhtprojekt</u>. Juhtprojekti elluviimine sõltub teise e-tervise koostööprojekti epSOS II ehk Smart Open Services for European Patients tulemusest, mis samuti analüüsib e-retseptide süsteemide koostalitlusvõimet (tähtaeg 2013).</p>	SOM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Siseturg Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
	Kutsekvalifikatsioonide direktiivi uuendamine ja elektroonilise menetlusele üleminek	2013 (2015)	<p>Komisjon valmistab direktiivi eelnõu ette 2011. a lõpuks, osa detaile soovitakse ilmselt jätta rakendusaktidesse. Ambitsioon on võtta uuendatud direktiiv vastu 2012. a lõpuks, et 2013. a töötada rakendusaktide kallal, mis võimaldaks uut süsteemi rakendada hiljemalt 2015. aastaks.</p> <p>Eesti toetab tunnustamise süsteemi võimalikult ambitsioonikat reformi, mille põhieesmärgiks oleks lihtsustamine ja halduskoormuse vähendamine.</p> <p>Üldsüsteemi kutsete puhul võiks edaspidi tugineda Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku tasemetele, mis lubaks kvalifikatsiooni võrdlemisel keskenduda olulistele sisulistele erinevustele, mitte vaadata ainult väljaõppe liiki ja kestust. Automaatse tunnustamise süsteemi puhul tuleks asendada praegune õppetundide nõue Euroopa ainepunktide kogumise ja ülekandmise süsteemi (ECTS) põhise arvestusega. Siseturu infosüsteemi kasutamine tuleks muuta kohustuslikuks ning rakendada sarnaselt teenuste direktiivile hoiatusmehhanismi, mis võimaldab pädevatel asutustel teavitada üksteist, kui töötajal ei ole päritoluliikmesriigis enam lubatud töötada oma kutsealal karistuste tõttu. <u>Euroopa kutsekaart</u>, millel on isiku kvalifikatsiooni tõendav info, peaks (komisjoni arusaama kohaselt) tunnustamist edaspidi oluliselt hõlbustama. Eesti leiab, et kutsekaart võib tunnustamist hõlbustada teatud kutsete puhul ja piiriülese ajutise teenuse osutamise puhul. Ka võib kutsekaart aidata kaasa nende spetsialistide liikuvusele, kelle kutse ei ole lähteliikmesriigis reguleeritud. Selleks, et leida tasakaalustatud lahendus, mis lähteriigi halduskoormust liigselt ei suurenda, peaks üleeuroopaline kutsekaart kindlasti tuginema siseturu infosüsteemile. Samuti tuleks vältida kvalifikatsiooni kirjeldavate süsteemide paljususest tingitud dubleerimist (nt olemasoleva Europassiga).</p>	HTM	MKM
	Kutsealade ülereguleerimise vähendamine Euroopa poolaasta ja laiendatud euroala pakti raames	Iga-aastane	<p>Kvalifikatsioonide tunnustamise üldsüsteemi kuuluvate kutsealade kohta on liikmesriikidel õigus oma territooriumil pakutavate teenuste kvaliteedi tagamiseks kehtestada kvalifikatsiooni miinimumnõuded. Tunnustamise üldsüsteem ei takista liikmesriigil kohaldada ka kutsealade eeskirjade rakendamise tulenevaid ja avaliku huviga õigustatud erinõudeid. Sellised eeskirjad on seotud näiteks kutseala korralduse, kutsenormide, sealhulgas kutseetika alaste normide, ning järelevalve ja vastutusega. Sellised nõuded võivad sageli olla siiski ebaproportsionaalsed või põhjendamatud ning piirata EL kodanike liikumisvabadust ja võimalust teises liikmesriigis kutsetegevust alustada.</p> <p>Ühtse turu aktis nähakse ette kutsekvalifikatsioonidega seotud tegevuspiirangute põhjalik analüüs rohelise raamatu konsultatsiooni raames ja kutsutakse liikmesriike üles läbi vaatama reguleeritud kutsealade valdkondi. Et liikmesriikidel on asutamislepingute kohaselt küllaltki suur pädevus kutsealade</p>	HTM	MKM Riigikantselei strateegiabüroo

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Siseturg		
Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
			reguleerimisel, saab Eesti teiste liikmesriikide mõjutamiseks kasutada eelkõige kaudeid hoobasid nagu poliitilised soovitusel uues majanduskoordinatsiooni raamistikus, sekkumine Euroopa Kohtu vastavate kaasuste puhul jmt. Riigid kajastavad võetavaid kohustusi iga-aastastes riiklikes reformikavades ja stabiilsusprogrammides, mida komisjon, nõukogu ja eurorühm hindavad Euroopa poolaasta raames.		
	Lähetatud töötajate direktiivi rakendusdirektiivi väljatöötamine ja lähetatud töötajate infosüsteemi arendamine	2013	Põhimõtteline vastuolu lähetatud töötajate direktiivi 96/71/EÜ rakendamisel on seotud kohtulahenditega (sh Laval, Viking). Ametiühingud ja Euroopa Parlament on avaldanud komisjonile survet direktiivi muutmiseks ja streigiõiguse selgemaks sätestamiseks. Komisjon on otsustanud 2011. a sügisel esitada <u>õigusakti, mille eesmärgiks on tõhustada lähetatud töötajate direktiivi rakendamist</u> . Rakenduslike probleemide lahendamiseks käivitus 2011. a suvest ka siseturu infosüsteemi baasil lähetatud töötajate infosüsteemi juhtprojekt. Lisaks on komisjon ühtse turu aktis lubanud esitada 2011. a IV kvartalis <u>õigusakti eelnõu, mis täpsustab asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamist koos sotsiaalsete põhiõigustega</u> .	SOM	MKM
	Õigusakti väljatöötamine, millega täpsustatakse asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamist koos sotsiaalsete põhiõigustega	2013	Eesti on nagu Euroopa Kohus (Vikingi ja Laval kaasused) leidnud, et streigiõigus peab olema kooskõlas teenuste vaba liikumise põhimõttega, st kui ametiühingute kollektiivne tegevus muudab teenuste vaba liikumise võimatuks, tuleb kohtul korraldada <u>proportsionaalsuse test</u> . Üldjuhul hõlmab test kolme sammu: sobivus (kas meede soodustab eesmärgi saavutamist), vajadus (kas tegemist on kõige mõistlikuma viisiga eesmärgi saavutamiseks) ja proportsionaalsus <i>stricto sensu</i> (eesmärk peab olema tasakaalus õigustega, mida piiratakse). Proportsionaalsuse hindamise põhimõte peaks kindlasti säilima ka uue õigusakti väljatöötamisel.	SOM	MKM
I-g Paindlikum töösuhete regulatsioon	Tööaja direktiivi muutmine	Hiljemalt 2015	Komisjon on pärast eelmise muudatuseelnõu läbikukkumist korraldanud kaks konsultatsiooni sotsiaalpartneritega kehtiva direktiivi ülevaatamiseks ja ajakohastamiseks. Sotsiaalpartnerid otsustasid 2011. a juunis, et alustavad läbirääkimisi, millest alates on neil 9 kuud aega jõuda kokkuleppele, mis hiljem võetakse direktiivina vastu. Sotsiaalpartnerite vastakate arvamuste tõttu (tööandjad soovivad ainult kohtukaasustega seotud muudatusi valveaja puhul, ametiühingud direktiivi täielikku ülevaatamist ja tegelemist kõigi tundlike teemadega, sh individuaalse ületunnitöö erandi kaotamist), on kokkuleppe saavutamise tõenäosus väga väike. Kui partnerid kokkuleppele ei jõua, on komisjon lubanud uue eelnõuga välja tulla (tõenäoliselt 2012. a I poolaastal). Eesti huviks on paindlikum <u>valveaja ja kompenseeriva puhkeaja</u> regulatsioon, et ennetada võimalikke töötajate vähesusest tingitud probleeme teatud sektorites	SOM	MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Siseturg Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
			(tervishoiutöötajad, päästetöötajad). Euroopa Kohtu lahendi järgi loetakse töökohal veedetud valveaeg tööajaks ning seda ei tohi lugeda puhkeajaks. Tasakaalustatud lahenduseks oleks erandi kohaldamine teatud sektorites, kus see on teenuse pakkumise jätkusuutlikkuseks vajalik. Samuti leiame, et <u>individuaalsete ületunnitöö kokkulepete</u> kasutamise võimalus peaks säilima kõikides sektorites. 27 liikmesriigist 16 kasutab individuaalset ületunnitööd. Üksteist riiki (sh Belgia, Prantsusmaa, Saksamaa, Ungari, Holland, Poola, Hispaania) kasutavad individuaalset ületunnitööd üksnes sektorites, kus kasutatakse rohkelt valveaega. Eesti võimaldab individuaalset ületunnitööd poolte kokkuleppel kõigis sektorites.		
I-h Ravimite kättesaadavuse parandamine väikestel turgudel	Ravimite ja vaktsiinide ühishangete mehhanismi väljatöötamine	2012	2010. aasta A/H1N1 gripipandeemia järel pidasid liikmesriigid, sealhulgas ka Eesti, oluliseks ühist lähenemist ravimite (sh vaktsiinide) hankimisel. Ühishangete korraldamiseks on vajalik raamlepingu väljatöötamine, mida Euroopa Komisjon on ka alustanud. Ühishankes osalemiseks on Eesti eesmärgiks saavutada läbirääkimiste protsessis väikeste riikidega arvestavad raamlepingu tingimused (sh realistlikud miinimumtelligimuse koguste ja ettemaksete tingimused). Komisjon on seadnud eesmärgiks esitada huvitatud liikmesriikidele raamlepingu allkirjastamiseks 2011. a lõpuks ning alustada tootjatega läbirääkimisi 2012. a. Hankelepingud loodetakse tootjatega sõlmida 2012. a teises pooles.	SOM	
I-i Siseturu arendamine eraõiguse kaudu	EL ühtse müügiõiguse määruse vastuvõtmine	2015	Komisjon avalikustas määruse eelnõu, millega luuakse vabatahtlikult kohaldatav Euroopa müügiõigus, 11. oktoobril 2011. a [KOM(635)2011]. Nagu nähtub eelnõust, on komisjon otsustanud kitsendada lepinguõigust kaupade müügi lepingule ning digitaalse infosisu üleandmise lepingule, mis on Eesti poolt varasemast seisukohast (vt nt Vabariigi Valitsuse seisukohta Euroopa lepinguõiguse rohelise raamatu kohta) kitsam lähenemine. Siiski võib nentida, et ka selline käsitlus on juba oluline samm edasi ning Eesti peaks algatust ja selle menetlemist igati toetama.	JUM	MKM
	Äriühingute asukoha muutmise direktiivi vastuvõtmine	2015	Eesmärgiks on hõlbustada äriühingute piiriülest mobiilsust ning vähendada ettevõtete halduskoormust. Esimeseks sammuks on komisjoni lubatud 2012. a esitatav roheline raamat EL ühinguõiguse tuleviku kohta. Eesti huvides on saavutada komisjoni poolt selged jätkutegevused nimetatud rohelisele raamatule konkreetsete eelnõude esitamise teel.	JUM	MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Siseturg <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Piiriüleste jagunemiste regulatsiooni vastuvõtmine	2015		JUM	MKM
	Piiriüleste ühinemiste direktiivi täiustamine	2015		JUM	MKM
	Äriregistrite liidestamise direktiivi eelnõu vastuvõtmine	2012	Eesmärk on parandada äriregistrite andmevahetuse ja äriühingute kohta käiva informatsiooni kättesaadavust.	JUM	JUM, MKM
	Brüssel I määruse muutmise eelnõu vastuvõtmine	2013	Brüssel I määrus käsitleb kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades. Brüssel I määruse muutmise peamiseks eesmärgiks on veelgi kaugemale minev liikmesriikide kohtuotsuste vastastikune tunnustamine, mis aga aitab saavutada veelgi suuremat kaupade ja teenuste vaba liikumist ja tagab sealjuures siseturu parema toimimise.	JUM	
	Pangakontode arestimise määruse vastuvõtmine	2013	Määruse eesmärgiks on hõlbustada pangakontode arestimise kui praktikas suurt tähendust omava esialgse ja ajutise meetme (sh hagi tagamine) tunnustamist ja täitmist EL tsiviilkohtumenetluses. Määrusega luuakse iseseisev alternatiivne menetlus piiriülesteks juhtudeks, mille tulemusena on võlausaldajal võimalus taotleda Euroopa arestimismäärust võlgniku pangakonto arestimiseks. Selle tulemusena välditakse ohtu, et saaks kanda vara kõrvale enne seda, kui tema suhtes hakatakse täitemenetlust läbi viima. Arestimismäärust on võimalik taotleda nii enne kohtumenetluse algust kui ka hilisemas faasis. Mõlemaid võimalusi tunneb ka Eesti tsiviilkohtumenetluse õigus – hagi võib teatud juhtudel tagada ka enne hagi esitamist. Määruse kohaselt võib arestimismääruse andmise taotlust lahendada selle liikmesriigi kohus, kes on pädev peasja lahendamiseks, kuid ka liikmesriigi kohus, kus asub arestitav arve.	JUM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Siseturg <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Abieluvararežiimide ja registreeritud kooselu varaliste tagajärgedega seonduva määrase eelnõu vastuvõtmine	2014	Rahvusvahelise eraõiguse normide ühtlustamine aitab tagada isikute vaba liikumist, eeskätt sellistes isikutevahelisi privaatsuhteid reguleerivates valdkondades nagu pärimis- ja laiemas mõttes perekonnaõigus.	MKM	
	Pärimismenetluse eelnõu vastuvõtmine	2013		JUM	
	Eesti liitub EL abielulahutuse ja lahusele instrumendiga (Rooma III määrus)	2012	Euroopa Liidu abielulahutuste ja lahusele instrumendi Rooma III määruse võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu 20. detsembril 2010. a. Tõhustatud koostöö nimetatud valdkonnas algatas 2010. a kevadel 9 liikmesriiki ning selle osaliseks on praeguseks 14 liikmesriiki: Austria, Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Luksemburg, Läti, Malta, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia ja Ungari. Eesti pole seni Rooma III määrusega ühinenud, kuna leidis algselt, et tõhustatud koostöö vorm eraõiguse valdkonnas killustab EL õigust ja muudab õiguse mõistmise kohtutele keerukaks. Valitsus on praeguseks kinnitanud (28. aprilli 2011. a valitsuskabineti suunised EL poliitika 2011–2015 kujundamiseks) oma avatust uuteks koostöövormideks, sh tõhustatud koostööks. Eesti peaks Rooma III tõhustatud koostööga liituma, sest rohkemate liikmesriikide liitumine tagab ühtsema eraõiguse kogu EL-s ja seega aitab kaasa siseturu paremale toimimisele.	JUM	
I-j Euroopa teadusruumi väljaarendamine ning selle rakendamiseks vajalike tingimuste loomine liikmesriikides **h	Euroopa teadusruumi raamistiku kujundamine	2012–2014	2012. a II pooles valmistab Euroopa Komisjon Euroopa teadusruumi (ERA) väljaarendamiseks ette paketi erinevate meetmetega. Eesti tähtsustab teadlaste liikuvust sektorite ja riikide vahel, avatud ja ühtseid töölevõtmise tingimusi, ühtseid ja lihtsaid rahastamisreegleid ja -protseduure, avatud ligipääsu teaduse ja arendustegevuse tulemustele ning liikmesriikide teadustaristutele kogu EL teadlaskonnale.	HTM	
	Teadus- ja õpirände direktiivide ülevaatamine	2011–2012	2011. esitab Euroopa Komisjon ülevaate 2004. ja 2005. aastal heaks kiidetud teadus- ja õpirände direktiivide rakendamisest (2005/171 ja 2004/114) ja nende mõjust, mille tulemuseks võivad olla edasised ettepanekud teadlaste ja õppurite mobiilsuse soodustamiseks.	HTM	SIM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Siseturg <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
I-k Horizon 2020 strateegilise raamistiku loomine, mis arvestab väikeriikide spetsiifikaga **h	Horizon 2020 määruse vastuvõtmine	2011 lõpp–2014	Komisjon esitab 2011. a lõpus Euroopa Liidu teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni rahastamise uue strateegilise raamistiku eelnõu. Eesti eesmärgiks on saavutada EL-s lihtsam, enam harmoneeritud ja väikeriikide spetsiifikat arvestav teaduse ja innovatsiooni rahastamise raamistik. Vabariigi Valitsus on heaks kiitnud põhiseisukohad EL teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamise ühise strateegilise raamistiku sisu kohta (mahu kohta mitte) (19. mail 2011. a).	HTM	MKM
I-l EL uutes suurtes teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni algatustes osalemine **h	EL uutes suurtes teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni algatustes osalemine	2012–2013	EL uued suured teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni algatused on nt Euroopa innovatsioonipartnerlused (EIPd), teadustegevuse ühiskavandamise algatused, üleeuroopaliste teadustaristute loomine. Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul on Eesti jaoks osavõtt EL suurtes algatustest väga oluline, vajalik on saavutada sobivad osalemistingimused ja -põhimõtted. Samuti on vaja riigisiselt kindlaks määrata protseduurid ja valikumehanismid, kuidas ja millistes suurtes algatustes Eesti osaleb. Vajalik on valdkondlike ministeeriumide võimekuse tõstmine, et osaleda üleeuroopalistes temaatilistes teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni partnerlustes.	HTM	SOM, KEM, MKM, PÕM
I-m Lihtsustada noorte innovaatiliste ettevõtete ligipääsu kapitalile **h	Horizon 2020 määruse vastuvõtmine	2013	Noorte innovaatiliste ettevõtete kaasatuse suurendamiseks on vaja EL tasemel oluliselt leevendada nii bürokraatlikke barjääre (näiteks halduskoormus toetuste taotlemisel) kui ka tegelda finantsiliste piirangutega (näiteks pikad sildfinantseerimise perioodid – aeg, mis kulub toetuse taotlemisest toetuse väljamaksmiseni), sh on oluline lepingute sõlmimiseks kuluva aja lühendamine. Lihtsustamisele aitavad kaasa ka e-taotluste esitamise võimaldamine ja internetipõhine kontrollimine. Teaduse, arendustegevuse ja innovatsiooni rahastamise uue strateegilise raamistiku läbirääkimistel seisab Eesti hea selle eest, et toetuse taotlemine oleks noortele ja innovaatilistele ettevõtetele võimalikult lihtne ja kiire ning et uus raamistik näeks ette riigipiire ületavate riskikapitalifondi(de) loomise.	MKM	HTM
I-n Läänemere strateegia edasiarendamine	Välisministeerium määrab ametisse eriesindaja Läänemere piirkonna küsimustes	2011	Tegemist hakkab olema arvatavasti Läänemere asjade suursaadikuga, kes hakkab resideerima Tallinnas, esindades Eestit Läänemere strateegia kõrgetasemelises grupis, riiklike kontaktpunktide kohtumistel ning muudes Brüsseli-põhistes töögruppides. Lisaks teeks ta visiite ka mujale Läänemere riikidesse. Võimalik, et tema ülesanded hakkavad hõlmama ka Läänemere maade Nõukogu ja Põhjamõõdet.	VM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Siseturg <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Läänemere strateegiale kindlama rahalise vundamendi loomine (eelarve kavandamine uuendatud Läänemere strateegia tegevuskava arvestades; ühtekuuluvuspoliitika fondide määrustes makroregiooni strateegiate väljatoomine)	2012	Jätkuvalt on oluline kõrgetasemeline poliitiline tähelepanu Läänemere strateegiale. Strateegia poliitilise suuna kujundamisel EL tasandil jääb tähtsaks tihe koostöö EL eesistuja ning Euroopa Komisjoniga. Tuleb tagada, et strateegias juhtrolli omav Euroopa Komisjon teadvustaks vajadust Läänemere strateegia tegevuskava uuendamiseks ning pikendamiseks aastani 2020, ning et see võetaks aluseks struktuurivahendite planeerimisel 2014-2020 finantsraamistikus. 2012. a keskendub Eesti Euroopa Komisjoni (ja teiste liikmesriikide) veenmisele ning probleemkohtade väljaselgitamisele, et algatada tegevuskava uuendamine 2011.-2012. aastal.	VM	RAM, MKM, SIM
	Läänemere strateegia uues tegevuskavas kokkuleppimine	2012	Eesti jätkab tööd Läänemere strateegia tegevuskava uuendamise suunal nii riigisisese konsensuse kujundamise kui ka partneritega koostöö kaudu. Läänemere strateegia senised tegevuse lõpetanud või end ammendanud projektid asendatakse järkjärgulise uuendamise käigus. Kuna enamik praegu tegevuskavas sisalduvaid projekte on tähtaegadega kuni 2013, peaks suurem osa projekte välja vahetatama selgemate kriteeriumide alusel, kui nad algselt sisestati. Uued projektid peaksid hõlmama vähemalt kahte riiki, olema finantsplaaniga, regionaalse lisandväärtusega ja poliitilise huviga ning olema soovitatavalt lõpukuupäeva ja selgelt kindlaks määratud eesmärgiga. Läbipaistev tegevuskava uuendamine lihtsustaks Läänemere strateegia aluseks võtmist struktuurivahendite planeerimisel. Uuendamise algatamiseks ja elluviimiseks on vajalik koostöö Euroopa Komisjoni ja EL Nõukogu eesistujaga.	VM	SIM, MKM
	Regionaalse koostöö käivitamine digiallkirjastamise vallas konkreetse piiriülese ühisteenuse loomiseks	2014; aruandlus iga-aastane	Koostöö tihendamine digiallkirjastamise vallas Läänemere regiooni riikidega, kes jagavad meiega kiirema edasiliikumise huvi (Soome, Rootsi, Taani, Läti, Leedu) nii Läänemere strateegia raames kui ka bilateraalsete projektide kaudu. Tulemuseks on Läänemere regioonis tegelikkuses töötav piiriülene teenus.	MKM	VM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelõu 25.11.2011)

			Siseturg		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	*(peatükk „e-riigist i-riigiks“, nr 2 (a), nr 9 (a), nr 11 (c))				

II. Majandus- ja rahanduspoliitika, EL eelarvepoliitika

			Majandus- ja rahanduspoliitika, EL eelarvepoliitika		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
II-a Lihtsa ja ühetaolise maksukeskkonna arendamine *2	EL käibemaksu- raamistiku muutmine	2015	2011. aastal algatas komisjon käibemaksu analüüsi, mille kohta on ka Eesti oma arvamused esitanud. Ettepanekuid edasiste sammude kohta on oodata 2011. aasta lõpus. Käibemaksusüsteemi ajakohastamisel võib peamiseks küsimuseks kujuneda piiriüleste kaubatarnete nullmaksumäär. 2015. a jõustub mini ühe akna süsteem telekommunikatsiooniteenustele (võimaldab maksustada tarbimisliikmesriigis, seni teenuse osutaja asukohariigis); suure ühe akna süsteemi arutelud jätkuvad (hõlmatakse suurem arv teenuseid). Kavas on ajakohastada finants- ja kindlustustehingute käibemaksuvabastust, et tagada õiguskindlus ja ühetaoline rakendamine ning seega võrdsed konkurentsitingimused.	RAM	
	Ettevõttesse tagasi investeeritud kasumi tulmaksuvabastuse säilitamine	2015	2011. a kevadel esitas komisjon direktiivi eelnoõu ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi (CCCTB) kohta. Eesti peab oluliseks EL ühtse turu konkurentsivõime tõstmist selle toimimise parandamise kaudu. Peame oluliseks, et CCCTB läbiraakimiste lõpptulemus toetaks ühisturu arengut ja lihtsustaks äritegevust määral, mis õigustaks muudatuste tegemist. Uus süsteem peaks olema laia maksubaasiga, läbipaistev ja madalate halduskuludega. Eesti jaoks on äärmiselt tähtis, et CCCTB kehtestamine ei kahjustaks Eesti tulumaksusüsteemi. Samuti ei saa me nõustuda maksumäärade harmoneerimisega.	RAM	
II-b Konkurentsivõimeline ja usaldusväärne finantskeskkond *19,**h	Finantssektoris kriisiennetuse ja haldamise ühtset siseturgu toetavate meetmete väljatöötamine ja rakendamine	2014	Finantssektori regulatsiooni ajakohastamisel edenetakse olemasoleva tööplaani alusel, mida jooksvalt täiendatakse vastavalt olukorrale. Uute õigusaktide väljatöötamisele peab eelnema põhjalik analüüs meetmete mõjudest, et minimeerida ülereguleerimise ohtu. Olulisemateks õiguslikeks muudatusteks on plaanitav Basel 3 reeglitest tuleneva pankade kapitalinõuete regulatsiooni tõhustamise ja uute nõuete rakendamine. Sarnaselt jätkatakse kindlustuse valdkonnas ettevalmistusi kindlustus- ja edasikindlustustegevuse uutele usaldatavusnõuetele ülevõimiseks. 2010. aasta lõpus tuli komisjon välja finantssektori kriisijuhtimise raamistiku ettepanekuga. Eesti on oma ettepanekud komisjonile esitanud. 2011. aasta lõpus peaks komisjonil valmima analüüs, kas ka mõned teised finantsinstitutsioonid nagu kindlustusandjad, kesksed vastaspooled, kes arveldavad väärtpaberitehinguid, või investeerimisfondid peaksid olema kriisijuhtimise raamistikuga kaetud. Pankade maksevõimetuskorra võimaliku reformi analüüs – mh on eesmärgiks kõrvaldada piiriüleste pangagruppide suhtes kohaldatavate maksevõimetusmenetluste puudused 2012. a	RAM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Majandus- ja rahanduspoliitika, EL eelarvepoliitika		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
			<p>lõpuks. Euroopa pangandusjärelevalveasutuse (EPJA) määruse läbivaatamine on plaanis aastaks 2014.</p> <p>2011. a sügisel esitas komisjon ettepaneku finantssektori maksustamise kohta ja Vabariigi Valitsus võttis seisukohad selle kohta 17. novembril 2011. a.</p> <p>Vaatamata Euroopa Komisjoni 2007. a avaldatud finantskirjaoskuse edendamise suunistele on meetmete valik jäänud paljuski iga riigi otsustada. See on tekitanud olukorra, kus finantskirjaoskuse tase on liikmesriigiti väga erinev.</p> <p>Finantsteenuste piiriülest iseloomu arvestades on oluline tagada Euroopa Liidus ühtsete finantskirjaoskuse meetmete rakendamine.</p>		
II-c Konkurentsivõimet toetava eelarveperspektiivi kujundmaine **h	Finantsraamistiku määruse vastuvõtmine	2012 lõpp	Et võimaldada rakendusaktide ja liikmesriikide strateegiate valmimist uue perioodi alguseks, peab nõukogu saavutama kokkuleppe ja parlamendi heakskiidu hiljemalt 2012. aasta alguseks.	RAM	Kõik ministeeriumid
	EL fondide , instrumentide määruste vastuvõtmine	2013		RAM	Kõik ministeeriumid
	Programmide rakendamise alustamine	2014 jaanuar		RAM	Kõik ministeeriumid

III. Kliima- ja energiapoliitika

Kliima- ja energiapoliitika					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
III-a Energiajulgeoleku suurendamine energiaühenduste rajamisega ja EL tootjatele võrdsete konkurentsitingimuste loomisega võrreldes kolmandate riikidega	Taristu investeeringute direktiivi vastuvõtmine* (energiajulgeolek 2)&** (f)	2013	<p>Oktoobris tuli Euroopa Komisjon välja taristu investeeringute õigusaktide paketi (Euroopa ühendamise rahastu) eelnõuga, kus mh defineeritakse Euroopa huviprojektide kriteeriumid, mis võivad EL rahastusele pretendeerida. Läänemere-äärsete riikide tihedaks sidumiseks projektidega jätkub koostöö BEMIP platvormi kaudu ja samas on tuge avaldamas Euroopa Komisjon.</p> <p>Eesti jaoks on oluline, et huviprojekti kriteeriumidele vastaks nii Eesti-Läti kolmas ühendus, mille väljaehitamine on samuti konkreetne eesmärk, kui ka Leedu-Poola ühendus. Juhul kui Balti riikide ühise LNG terminali teostatavusuuringu, mis valmib 2011. a oktoobris, põhjal on otstarbekas jätkata ka BalticConnectori ehk Soome ja Balti gaasiturgude sidumise projektiga, tuleb sedagi taristut Euroopa huviprojektina käsitleda ning järgmisest eelarveperioodist EL poolne piisav kaasfinantseering tagada. Eelduseks on ka Soome huvi – põhjanaabrid on BalticConnectori kohta seni andnud pigem pessimistlikke signaale, kuid gaasienergiat tervikuna pole välistanud (vt Soome töö- ja majandusministeeriumi ülevaade gaasipoliitikast http://www.tem.fi/index.phtml?l=en&s=171, seisuga 15. märts 2011 – mh nähakse ette gaasitarbimise suurenemine). Lisaks valmib 2012. a lõpuks teostatavusuuring Balti riikide elektrivõrkude ühendamiseks Kesk-Euroopa sünkroonalaga, mille põhjal võib veel täiendavaid investeerimisvajadusi tekkida (nt konverterjaamad), mida EL toel finantseerida tuleb. Riigisiseste ühenduste seisukohalt on suurim ülesanne taastuvenergia viimine tarbijateni.</p>	MKM	RAM
	Kesk-Euroopa sünkroonalaga liitumise teostatavusuuring* (energiajulgeolek 2.a)&** (f)	2013	Liitumise finantseerimise kohta vt eelmise tegevuse kommentaar.	MKM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Kliima- ja energiapoliitika		
Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
	Energeetika välissuhete teatise avaldamine* (energiajulgeolek 3.a)&** (e)	2011	<p>7. septembril ilmus energeetika välisuhete teatis, mis näeb liikmesriikidele ette võimalused tootjatele võrdsete tingimuste loomiseks energiakaubanduse ühtsete reeglite kaudu. Pikemas perspektiivis on võimalikud ka vastavad sätted EL õiguses. Hetkel on komisjon Eestile sobivad reeglid BEMIPi raames avaldatud ebapaberis lahti kirjutatud ja Eesti väljapakutud lähenemist aktsepteerinud.</p> <p>Lisaks elektri impordile (vt ka järgmine tegevus) on ühtne poliitika võimalik ja vajalik ka muudes küsimustes, nt energeetika voliniku välja pakutud idee kaubelda energia tarnijatega hinna üle ühtselt, aatomielektri jaama turvalisuse küsimus või energiaharta põhimõtete jätkuv propageerimine.</p>	MKM	VM
	Elektriimpordi reeglite kehtestamine ja rakendamine Baltimaades* (energiajulgeolek 3.a)**(e, f)	2012	Eesti huvides on, et võrdsed tingimused EL elektritootjatele võrreldes Euroopa Majanduspiirkonnast välja jäävate riikide ettevõtetega peavad olema tagatud hiljemalt 2014. aastaks – selleks ajaks peavad olema ühtsed sätted kehtestatud vähemalt kolme Balti riigi õigusaktides ja ka rakendatud. Ühtse regulatsiooni põhielementide kohta tuleb saavutada kokkulepe Euroopa Komisjoni ja kolme Balti riigi vahel 2011. a jooksul.	MKM	VM, RAM
III-b Soodne/motiveeriv keskkond taastuvenergia laialdasemaks kasutuselevõtuks ja energiatõhususe suurendamiseks	Energia maksustamise direktiivi vastuvõtmine* (energiajulgeolek 5.e)&** (g)	2012	<p>Ülevaadatav energia maksustamise direktiiv peaks saatma turuosalistele CO₂ hinnasignaali ja stiimulid energiatõhususe kasvuks ning taastuvenergia kasutamise soodustamiseks. Seisukohad eelnõu kohta kiitis Vabariigi Valitsus heaks 29. septembril 2011. a.</p> <p>Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist tulenevalt on vajalik siinkohal arvesse võtta ka Eesti huve põlevkiviõlist vedelkütuste (jm toodete) tootmisel. Suund CO₂-mahuka energia kõrgema maksustamise suunas, nõuded tootmise protsessile ja toormele ning kütuse kvaliteedi tõstmise püüd võivad olla ohuks Eesti põlevkiviõlist toodetud mootorikütuse (jm toodete) konkurentsivõimelisusele EL turul.</p>	RAM	MKM, KEM
	Kütuse kvaliteedi direktiivi rakendamine *(energiajulgeolek 5.e)&** (g)	2011	<p>Kütuse kvaliteedi direktiivi 2009/30/EÜ artikli 7a kohaselt tuleb liikmesriikidel nõuda tarnijatelt kuni 10% kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist 31. detsembriks 2020. a ning Eestis on hetkel vajalikud rakendussätted töös.</p> <p>Vajalik on tagada, et elutsükliliste emissioonide arvestamisel ei piirduks ainult vedelkütuste tootmisel emiteeruva CO₂-ga, vaid vaadatakse kindlasti tervikpilti. Komisjonile on vaja selgitada, et arvestama peab põlevkiviõli tootmise protsessist saadavate kasulike kaasproduktidega ja mõjudega – täiendavad energeetilised sisendid, tuhk tsemendi tootmiseks ja mineraalne CO₂ sidumine. Direktiivi nõude täitmist aitab täiendavalt tagada elektriautode laiem kasutuselevõtt.</p>	KEM	MKM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Kliima- ja energiapoliitika					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Taastuenergia direktiivi rakendamine, sh statistilised ülekanded* (energiajulgeolek 5.e)**(f, g)	2012	<p>Taastuenergia laialdasemaks kasutuselevõtuks ja turu efektiivsemaks toimimiseks näeb taastuenergia direktiiv 2009/28/EÜ ette võimaluse statistilisteks ülekanneteks liikmesriikide vahel (riigil on võimalik taastuenergia ülejääk teistele liikmesriikidele müüa ja see arvatakse ülekannet vastuvõtva riigi bilanssi). Eesti huvi on, et loodud võimalust hakataks kiiresti kasutama ja selleks oleksid loodud kõik EL tasandi tingimused. Hetkel analüüsib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium riigisisest õigusruumi, et tuvastada Eesti õigusaktide täiendamise vajadust kauplemise tekkimiseks. Peale seda on võimalik öelda, kas õigusraamistik vajab täiendamist ka EL tasandil. Turg peab tööle hakkama hiljemalt 2017-2018.</p> <p>Pikemas perspektiivis on ülekanded ajutine lahendus ja toetuste süsteem on vaja üles ehitada üleeuroopaliseks, sest muidu doteeritakse ühe riigi eelarvest energia hinda teises riigis. Üleminekuetapina võib kaaluda regionaalseid lahendusi (nt Balti riigid või NPS riigid).</p>	MKM	KEM
	Energiatõhususe direktiiv** (g)	2012	<p>Kuigi EL tasandil ei ole liikmesriikidele seatud kohustuslikke eesmärke, on riikidel kohustus Euroopa 2020 riiklikus reformikavas seada riiklikud energiasäästu eesmärgid. Eesti on üks väheseid liikmesriike, kes on seadnud lõpptarbimise põhjal endale oma riikliku eesmärgi. Kui siduva eesmärgi seadmine EL tasandil taas päevakorda kerkib (nt uue energiatõhususe direktiivi raames), peab see põhinema lõpptarbimisel, mitte primaarenergial. Teoreetiliselt on alternatiiv ka kohustuslike eesmärkide sätestamine Euroopa 2020 põhimõttel, kus iga riik valib endale sobiva indikaatori ning komisjoni ülesanne on need eesmärgid ümber kalkuleerida Euroopa eesmärgi. Samas eeldab see ilmselt praeguste eesmärkide karmistamist ning teatud indikaatorite valiku etteandmist EL tasemel.</p>	MKM	

IV. Transpordipoliitika

Transpordipoliitika					
Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
IV-a Via Baltica ja Rail Balticu tegevusplaani väljatöötamine Balti riikide paremaks ühendamiseks ülejäänud EL siseturuga*	Rail Balticu arendamise kontseptsioon	2011 IV kv	Eesmärk on ühiskava koostamine koostöös Läti, Leedu, Poola ja Euroopa Komisjoniga. Nii Rail Balticu kui ka Via Baltica puhul sõltub edasiliikumine paljuski teiste osalevate liikmesriikide huvist ja võimalustest. Oluline on komisjoni kaasamine, et tagada EL tasandi toetus (sh finantsiliselt).	MKM	RAM
	Rail Balticu tegevuskavas kokkuleppimine	2012	<p><u>Rail Baltic</u></p> <p>Konkreetsamad küsimused, mis Balti riikide, Poola ja komisjoniga Rail Balticu puhul lahendust vajavad, puudutavad mh turule juurdepääsu, tariife, ühisetevõtte loomise võimalikkust, finantseerimisküsimusi, juhtimist jm. Eesti seisukoht ja täpsem tegevuskava Rail Balticuga edasiliikumiseks vormistati 2011. a oktoobris, kui valitsus arutas Rail Balticu järgmiste etappide strateegiat, tuginedes 2011. a mais valminud tasuvus- ja teostatavusuuringule. Detsembris 2011 leiab aset kolme Balti riigi transpordiministrite kohtumine, kus otsustakse, kuidas üheskoos edasi minna, sh milline koostööformaad ja -strateegia komisjoniga valida. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab võimalikuks, et ühine tegevuskava Rail Balticu puhul sünnib juba 2012. a jooksul, et osaliselt järgmise etapi tegevustega 2014+ finantsperspektiivi jõuda.</p> <p><u>Via Baltica</u></p> <p>Eesti tegevustest/väljakutsetest on ülevaade olemas, kuid puudub täpne info, milliseid töid Lätis, Leedul ja Poolal Via Baltica trassil teostada tuleb. Eesmärk on järgmistel 3 Balti riigi transpordiministrite kohtumistel teemat päevakavas hoida ja edusamme protokollis kajastada (järgneva perioodi plaanitud ehitusmahud ja -tähtajad; ülevaade tehtud töödest).</p>	MKM	RAM, VM
IV-b Maanteetranspordi siseturg on avatud kabotaažvedudele kõigis EL liikmesriikides**	Komisjoni analüüsi mõjutamine	hiljemalt 2013	Mõnede riikide vastuseisutõttu on õigusloome arendamine sel teemal hetkel seiskunud, kuid komisjonil on kohustus koostada 2013. a lõpuks aruanne ühenduse autoveoturu kohta, mis peaks mh sisaldama hinnangut riigisiseste autoveoturgude edasise avamise, sh kabotaaži kohta. Sellele järgneb aastal 2014 konkreetne ettepanek turu edasiseks avamiseks. Eesti eesmärk on, et valmiv analüüs rõhutaks turu avamise vajadust ja et võimalikult kiiresti tehtaks õiguslik ettepanek. Lisaks selgitame välja teiste liikmesriikide huvid ja kaalume	MKM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelõu 25.11.2011)

			Transpordipoliitika		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	EL määruse nr 1072/2009 rahvusvaheliste autoveoturule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta ülevaatamine	hiljemalt 2014	koalitsioonivariante. 2011 sügisel jõustuv määrus välistab võimaluse ka kahepoolseteks veolepeteks liikmesriikide vahel. Kui kabotaažveo turgu täielikult avada ei õnnestu, peab eesmärgiks olema koostöö võimaldamine neile riikidele, kel on selleks soovi. Eestiga sarnaselt mõtlemaid riike on hetkel keeruline loetleda, selgus peaks saabuma, kui komisjon on oma mõjuhinnangu ja sellel tugineva ettepaneku esitanud. Siseturu suurema integreerituse kontekstis on võimalik probleemile tähelepanu tõmmata ka komisjoni raportites siseturu toimimise kohta.		

V. Põllumajandus-, kalandus- ja keskkonnapoliitika

Põllumajandus-, kalandus- ja keskkonnapoliitika					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
V-a Kalavaru kui olulise loodusressursi kestlik majandamine***	Ühise kalanduspoliitika reformipaketi vastuvõtmine ¹	hiljemalt 2013	Kalavarude kestliku majandamise ja avalikustamise temaatikat arutatakse ühise kalanduspoliitika reformi raames.	KEM	PÕM
	Mitmeaastaste majandamiskavade vastuvõtmine (kilu, räim, lõhe, tursk)	hiljemalt 2012	Tursa majandamiskava on juba olemas. Algselt oli plaanis kilu ja räime majandamiskava vastu võtta 2011. a, aga kuna kilu, räim ja tursk on ühes toiduahelas (tursk sööb kilu ja räime), siis on mõistlik neid liike vaadata koos. Seetõttu plaanitakse vastu võtta mitme liigi majandamiskava ja see lükkub 2012. aastasse. Lõhe majandamiskava vastuvõtmine on kavandatud 2012. a.		
V-b Looduskeskkonna kaitse ja ressursside kestlik majandamine	EL seitsmenda keskkonnavalase tegevusprogrammi koostamises osalemine	hiljemalt 2013	Seitsmes keskkonnavalane tegevusprogramm peaks seadma keskkonnapoliitika prioriteetid järgneviks kümnendiks ning liikmesriikidega ühiselt kokkulepitud eesmärgid. Programm aitaks ühendada, täiendada ja edasi arendada asjakohaseid strateegiaid keskkonnavalasest lähtuvalt. Lisaks looduskeskkonna kaitsele ja ressursitõhususe põhimõtete rakendamisele võiks programm tõsta esile teemasid, mis pole siiani saanud piisavalt poliitilist tähelepanu või vajavad EL tasandil tõhusamat reguleerimist.	KEM	Teised asjaomased ministriumid
V-c Tugeva, kestliku ja konkurentsivõimelise Euroopa põllumajandusmudeli arendamine*	Ühise põllumajanduspoliitika seadusandlike ettepanekute kujundamine, sh uue eelarveraamistiku 2014–2020 kohta	hiljemalt 2013	Eesti peamine huvi seostub sellega, et ühine põllumajanduspoliitika jääks tugevaks ühispoliitikaks ja eemaldatakse liikmesriikidevahelised konkurentsimoonutused (otsetoetuste võrdsemaks muutmine). Otsetoetuste võrdsustamine on tulemas, kuid meie huvides on, et see toimuks võimalikult kiiresti. Komisjoni väljapakutud otsetoetuste võrdsustamise tempo (21. aastaga Eesti tase 90% EL keskmisest) ei ole Eestile vastuvõetav. Ühise põllumajanduspoliitika seadusandlikud ettepanekud esitas komisjon 2011. aasta II poolel ning algavad läbirääkimised Euroopa Parlamendis ja nõukogus. 2012. aastal arutelud jätkuvad ning 2013. aastal toimub programmide planeerimine. 2014. aastal rakendatakse uut poliitikat.	PÕM	RAM

¹ KOM (2011) 416; KOM (2011) 417; KOM (2011) 418; KOM (2011) 424; KOM (2011) 425

VI. Justiits- ja siseküsimused

Justiits- ja siseküsimused					
Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
VI-a Võitlus raske ja piiriülese kuritegevusega * (Õiguskaitse 11 b)	Euroopa uurimismääruse direktiivi vastuvõtmine	2013	Liikmesriikide, sh Eesti poolt 2010. aasta kevadel algatatud direktiivi eelnõu eesmärgiks on lihtsustada liikmesriikidevahelist koostööd kriminaalmenetluses ja menetleda kiiremini piiriüleseid kriminaalasju. Selleks soovitakse parandada kriminaalmenetluse raames välisriigist vajalike tõendite kättesaamist ning asendada olemasolevad tõendite kogumisega seonduvad õigusaktid ühe kompaktselt õigusaktiga.	JUM	
	Ohvrite õiguste teemalise direktiivi eelnõu vastuvõtmine	2013	Komisjon avalikustas direktiivi eelnõu ja sellega seonduva teatise 18. mail 2011. a. Eelnõu eesmärgiks on täiendada ja konkretiseerida 2001. a nõukogu raamotsust ohvri seisundi kohta kriminaalmenetluses. Kuna raamotsuses tehtavate sisuliste muudatuste arv on suur, tuleb raamotsus selguse huvides tervikuna direktiiviga asendada. Kriminaalmenetluses tehtav õigusala koostöö tugineb kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttele ja seetõttu peavad menetlusosalised olema kindlad, et liikmesriikide õigusnormid on piisavad, et neid norme kohaldatakse korrektselt. Tegemist on miinimumnõuete kehtestamisega EL tasandil – st liikmesriikidel säilib õigus minna EL standarditest kaugemale. Direktiiv käsitleb kuriteoohvritele asjakohase kaitse ja toe osutamist, kuriteoohvrite kriminaalmenetluses osalemise võimaluse tagamist, kuriteoohvri staatuse tunnustamist ning seda, et kuriteoohvritesse suhtutakse lugupidamise ja viisakusega ning professionaalselt kõigis kontaktides avaliku võimu esindajatega ning ohvriabiteenuseid ja taastava õigusemõistmise teenuseid osutavate asutustega.	JUM	
	Direktiivi vastuvõtmine, mis käsitleb kahtlustatava õigust õigusabile ja õiguslasele nõustamisele	2013	Eelnõu käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja õigust teatada kinnipidamisest. Eelnõu on üks osa nn menetlusõiguste paketist, mille eesmärk on kehtestada ühtsed miinimumstandardid kriminaalmenetluses EL liikmesriikides ning seeläbi suurendada vastastikust usaldust liikmesriikide õigussüsteemide vahel. Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada EL-s kaitsja abi tagamist süüdistatavatele ja kahtlustatavatele kriminaalmenetluses ning isiku õigust teavitada oma kinnipidamisest teisi isikuid.	JUM	
	EL-USA andmekaitsealase raamlepingu sõlmimine	2015	EL nõukogu andis 2010. aasta detsembris Euroopa Komisjonile mandaadi alustada USA-ga läbirääkimisi andmekaitse raamlepingu sõlmimiseks. EL ja USA vaheline kokkulepe hõlmab pärast selle vastuvõtmist kriminaalmenetluses seotud politsei- ja õigusala koostöö raames kriminaalkuritegude, sealhulgas terrorismi ennetamiseks, uurimiseks, avastamiseks ja nende eest süüdistuse esitamiseks edastatavate ja töödeldavate isikuandmete kaitset. Läbirääkimiste eesmärk on luua EL ja USA vaheline andmekaitsealane	JUM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Justiits- ja siseküsimused					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
			katusleping, millega määratakse kindlaks mitmed ühised andmekaitsepõhimõtted seoses transatlantilise politsei- ja õiguslase koostööga kriminaalasjades. Kokkuleppega ei loodaks uut õiguslikku alust andmete edastamiseks, mille reguleerimine toimuks jätkuvalt eraldi lepingutega (ja riigisiseste õigusaktidega).		
	Raske ja organiseeritud kuritegevuse poliitikatsükli strateegiliste ja operatiivtegevuse kavade väljatöötamine ja rakendamine	2012	Vastavalt 2011. aastal käivitunud organiseeritud ja raske kuritegevuse vastu võitlemiseks välja töötatud poliitikatsükli on rakendatud eesmärkide kaupa strateegilised tegevuskavad ning iga-aastased operatiivtegevuse kavad. 2011. aasta lõpuks töötatakse välja käesoleva perioodi (2011–2013) strateegilised ning operatiivsed tegevuskavad. Järgmise (2013–2017) poliitikatsükli prioriteetide seadmine algab 2013. aastal.	SIM	
	EL narkostrategia (2013–2020) esitamine	2012	Praegu on olemas EL narkostrategia perioodiks 2005–2012, 2012. aastal alustatakse uueks perioodiks strategია väljatöötamist, mis seab üldraamistiku ja prioriteetid nii ennetuseks kui ka narkokuritegevuse vastaseks võitluseks. Sisejulgeoleku tagamise seisukohalt on oluline, et strategია oleks tasakaalus dokument ning pööraks piisavat tähelepanu nii nõudluse kui ka pakkumise vähendamisele ning kaasatud poolte koordineeritud koostöö toetamisele.	SOM	SIM
	Europoli määruse vastuvõtmine	2015	Tegemist on Europoli loomise akti järjekordse ülevaatamisega. Ootame Europoli analüütilise suutlikkuse tugevdamist, samuti kaalume küberkuritegevusega seonduva mandaadi piisavust. Europoli tugevdamisele aitab kaasa operatiivkoostöölepingu rakendamine (mille eelduseks on muu hulgas andmekaitsealastes küsimustes kokkuleppele jõudmine) Venemaa ja Europoli vahel ning ootame selle sõlmimist esimesel võimalusel.	SIM	
	Eurojusti ja Euroopa kriminaalasjade justiitskoostöö võrgustiku uute otsuste rakendamise hindamine	2015	Liikmesriigid hindavad 5. detsembril 1997. a vastuvõetud ühismeetme 97/827/JSK alusel vastastikku erinevate EL kriminaalasju käsitlevate õigusaktide rakendamist liikmesriikides. 2011. aastal otsustati järgmine (s.o kuues) hindamisvoor pühendada 2009. aastal vastu võetud Eurojusti ja Euroopa justiitskoostöö võrgustiku otsustele. Hindamiste tulemusena on võimalik anda liikmesriikidele soovitusi otsuste paremaks riigisiseseks rakendamiseks ning vajaduse korral ka otsuste endi täiendamiseks.	JUM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Justiits- ja siseküsimused		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
VI-b Kaitstud õiguskord ja tõhus rändehaldus Schengeni piirkonnas **	IT-agentuuri käivitamine	2012	IT-agentuuri käivitamisel tuleb sõlmida peakorteri asukoha leping ja asuda täitma IT-agentuuri asukohamaaks pürgimisel esitatud pakkumises Eestile võetud kohustusi. Agentuuri usaldusväarsuse ja edasise arengu perspektiivis on oluline mõjutada erinevaid EL taseme otsuseid, mis puudutavad näiteks IT-agentuuri juhtkonna määramist, samuti tasustamist ja seonduvaid olmetingimusi, aga ka eelseisva eelarveperspektiivi läbirääkimiste kontekstis IT-agentuurile ambitsioonide teostamiseks vajaliku rahastamise tagamist EL eelarvest jne.	SIM	
	Sisenemis- ja väljumissüsteemi õigusinstrumendi ja registreeritud reisijate programmi õigusinstrumendi väljakujundamine	2015	Instrument esitatakse 2011. a, kuid seonduvalt varasema negatiivse kogemusega andmekogude samaaegsel loomisel on hetkel tehtud pigem teadlik valik nende arendamiseks alles peale õigusloomeprotsessi lõppu ja tehniliste parameetrite kinnitamist. See tähendab ühtlasi kvalitatiivse hüppe kõrval ka protsesside pikenedamist, mis muudab süsteemi valmimise ja käivitamise prognoosimatuks. Eesti huvides on võimalikult kiire otsustamine ja rakendamine, kuivõrd tegemist on olulise kompensatsioonimeetmega ka lähinaabruses viisliberaliseerimise suunas liikumisel.	SIM	
	Euroopa Liidu lennureisijate broneeringuinfo direktiivi (PNR) heakskiitmine	2015	Tegemist on 9/11 järgnevalt Austraalias, Ameerika Ühendriikides ja mujal kasutusele võetud süsteemi arendusega ka Euroopas, mille eesmärgiks on raskete kuritegude ning terrorismi tõkestamine ja ennetamine. Eesti huvides on, et seda süsteemi rakendataks ka EL siselendudele.	SIM	
	Terroristide rahastamise EL jälgimise süsteemi esitamine	2013	Tegemist on Ameerika Ühendriikides kasutusele võetud süsteemi (TFTP) arendusega ka Euroopas, mille eesmärgiks on terrorismi tõkestamine ja ennetamine. Programmi loomine seondub ka krediitkaardiinfot puudutava teabe vahetamisega (SWIFT). Komisjon esitas 2011. a suvel süsteemi loomiseks võimalikud lahendusvariandid, mille kohta tuleb liikmesriikide seisukohad kujundada. Sellele järgneb juba komisjoni täpsem ettepanek.	SIM	RAM
	Varjupaigataotleja- te sõrmejälgede andmebaasi (EURODAC) määruse vastuvõtmine	2012	Liikmesriikide õiguskaitseasutustele ja EUROPOLile antakse vastuvõetava määrusega juurdepääs varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaasile (EURODAC).	SIM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Justiits- ja siseküsimused					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) väljaarendamine	2013	Pärast Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) esmast väljaarendamist Vahemerele laiendatakse võrgustiku tööd ka Põhjamererele ja Läänemerele.	SIM	
	Schengeni infosüsteemi II põlvkonna (SIS II) edasiarendamine	2013	Viisainfosüsteemi (VIS) kasutuselevõtt ja Schengeni infosüsteemi II põlvkonna (SIS II) kasutuselevõtt (SIS II 31.03.2011 ja VIS 11.10.2011, VIS täielik <i>roll-out</i> 2013).	SIM	
	Karistusregistrite vahelise andmevahetuse (ECRIS) käivitamine	2012	Eesti huvides on, et süsteemiarenduse järgmises faasis luuakse kolmandate riikide kodanike karistusandmete vahetamiseks keskne indeks ECRIS lahenduse juurde.	JUM	
	Tolliinfosüsteemide kasutuselevõtt	2015	Eesti on huvitatud tolliinfosüsteemi arendamisest, mis ühest küljest tõhustab kaubavoogude juhtimisega seonduvaid protsesse, aga teisest küljest aitab ka maandada sellest tulenevaid riske. Perspektiivis näeme, et tolliinfosüsteemi haldamise võiks viia Tallinna loodava IT-agentuuri juhtimise alla. Komisjoni ja liikmesriikide vahelised tolliinfosüsteemid on järgmised: <i>AIS-automated import system, AES-automated export system, CD-customs decisions</i> . 2015. a ei ole nimetatud süsteemide lõplik valmimise aeg, sest süsteemide arendus käib etapi viisi ning jätkub ka peale 2015. a.	RAM	SIM
VI-c Kaitstud õiguskord ja tõhus rändehaldus Schengeni piirkonnas * (5 e ja 5 f)	Ettevõttesiseselt lähetatud töötajate direktiivi vastuvõtmine	2013	Tegemist on initsiatiiviga korporatiivrände kui kõrgkvalifitseeritud rände soodustamisega.	SIM	
	Viisalihtsustuslepingute ja tagasivõtulepingute sõlmimine	2015	Lepingud sõlmitakse Valgevene, Armeenia ja Aserbaidžaaniga.	SIM	VM
	Viisialoogi arendamine	2015	Eestile on oluline arendada viisialoogi Ukraina, Gruusia, Moldova, Türgi ja Venemaaga.	VM	SIM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

Justiits- ja siseküsimused					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Eesti kodanikele viisavabastuse saavutamise nende kolmandate riikidega, kes on enamiku EL kodanikke juba viisanõudest vabastanud	2015	<p>EL ühise viisapoliitika raames soovib Eesti EL ühiste seisukohtade kujundamist viisavabastuse saavutamiseks kolmandate riikidega. Kolmandatelt riikidelt tuleb jätkuvalt nõuda viisanõuete tühistamist kõigi, mitte osa liikmesriikide suhtes. Eesti soovib selle juures eriti pöörata tähelepanu järgmistele riikidele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suur hulk riike, kellega on vaja nõuda viisavabadust kõigile EL liikmesriikidele: Brasiilia, Venemaa, Hiina, India, Egiptus jt. • Riigid, kus soovime n-õ vanade liikmesriikidega sarnast kohtlemist (viisavabadust): Tai, LAV, Tuneesia, Vietnam, Namiibia, Gambia, Guyana, Jamaica, Senegal. • Riigid, kus soovime n-õ vanade liikmesriikidega sarnast kohtlemist (õigust saada viisa piiril): Bahrein, Katar, Araabia Ühendemiraadid 	VM	SIM
	Määruse 539/2001 muutmine	2013	Kaitseklausli lisamine määrusesse 539/2001. Kaitseklausliga võimaldatakse kehtestada ajutiselt viisanõue neile kolmandatele riikidele, kellega on sõlmitud viisavabaduse kokkulepe, kui selline vajadus peaks tekkima.	VM	SIM
	Schengeni hindamise süsteemi tõhustamine	2012	23.–24. juunil 2011. a toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise otsuste rakendamine.	SIM	
	Euroopa ühise varjupaigasüsteemi õigusraamistiku loomine	2012	<p>Hõlmab endas järgmisi uusi õigusakte: Dublini määrust, EURODAC määrust, kvalifikatsioonidirektiivi, varjupaigataotlejate vastuvõtutingimuste direktiivi ja menetlusedirektiivi.</p> <p>Aastaks 2014 soovitakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (EASO) kujundada varjupaigavaldkonda puudutava informatsiooni ja analüüsi keskuseks.</p>	SIM	
	Elamisloa kehtivuse kontrollimise ja elamislubade info kättesaadavuse tõhustamine	pidev tegevus	<p>Hetkel ei ole üleüldisena lahendust, mis võimaldaks teiste EL liikmesriikide väljaantud elamislubade kehtivust kontrollida. Selleks puudub infotehnoloogiline lahendus ja Schengeni ruumis, kus elamisloa on sisuliselt reisimist võimaldav dokument, on see kahtlemata puuduseks.</p> <p>Eesti toetab andmevahetuse tõhustamist elamislubade kehtivuse veebipõhiseks kontrollimiseks ja on valmis seda ka erinevate rändealaste õigusaktide menetluse raames tõstatama.</p>	SIM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelno 25.11.2011)

			Justiits- ja siseküsimused		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
			Selline veebipõhine andmevahetussüsteem oleks küll vajalik (Eesti on sellele mitmeid kordi ka vastavates aruteludes tähelepanu juhtinud), kuid liikmesriigid ei ole hetkel valmis täiendavaid kulutusi selleks vajalike IT-lahenduste väljatöötamiseks tegema. Sellegipoolest on Eesti valmis ka edaspidi nimetatud süsteemi väljatöötamist toetama.		

VII. Küberpoliitika

Küberpoliitika					
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
VII-a Digitaalse ühtse turu toimimiseks vajaliku turvalise ruumi väljaarendamine	EL küberõppuse korraldamine Tallinnas	2012	Korraldada ja juhtida EL ja rahvusvahelisi planeerimiskohtumisi ja õppusi ning jagada kogemusi selles valdkonnas. Eestis on võimalik korraldada kõrgel tasemel riigisiseseid küberõppusi, kuhu kaasatakse kogu vertikaalne juhtimisstruktuur. Saadud kogemust saaks müüa erinevatel EL foorumitel, millest olulisemad tuleb tuua Tallinnasse (Tallinna Protsess). Riigisisese mudelõppuse (TallinnCIIP 2010) edasiarendamine ja tootestamine.	MKM	
	Küberturvalisuse poliitika kujundamise mõjutamine EL tasandil	2015	Sisuliselt on tegemist pideva tegevusega, kuna EL poliitika on juba koostamisel. Enne EL küberturvalisuse poliitika valmimist koostatakse ka uus Eesti küberturvalisuse strateegia. Uus strateegia koostatakse, sest olemasoleva küberjulgeoleku arengukava tähtaeg möödub 2013. a. Strateegia koostamisel võetakse arvesse riiklikke ja rahvusvahelisi, sh EL prioriteete. Küberturvalisuse poliitika kujundamiseks EL tasandil tuleb toetada poliitikakujundajaid insener-tehnilistes küsimustes.	MKM	
VII-b Küberkuritegude ennetamine, tõkestamine ja uurimine	Identiteedivarguste direktiivi eelnõu vastuvõtmine	2015	Eesmärgiks on identiteedivarguse kuriteokoosseisu ja karistuste harmoneerimine.	JUM	
	Küberkuritegevuse direktiivi rakendamine ja meetmete propageerimine	2015	2010. a lõpus esitas Euroopa Komisjon uue eelnõu infosüsteemide vastu suunatud rünnete kohta. Direktiivi eesmärgiks on kehtestada Euroopa Liidus ühtsed miinimumnõuded küberkuritegevuse vastaseks võitluseks, nähes selleks ette vastavad minimaalsed kuriteokoosseisud. Justiitsministrid kiitsid direktiivi 2011. a suvel heaks, aga kaasotsustusmenetlus Euroopa Parlamendiga endiselt kestab. Eesti saab kaasa aidata direktiivi rakendamisele, jagades teistele liikmesriikidele oma kogemusi ning rääkides kaasa rakendusmehhanismide loomises.	JUM	VM, SIM
	EL küberkuritegevuse strateegilise tegevuskava vastuvõtmine	2011		SIM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelnõu 25.11.2011)

			Küberpoliitika		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
	Küberkuritegevuse vastase võitluse keskuse loomine	2013	Komisjon plaanib 2011. aastal esitada keskuse teostavusuuringu aastal 2013 küberkuritegevuse vastase võitluse keskuse loomiseks. Vastavalt ettepanekule kujundab Eesti seisukohta, kas küberkuritegevuse keskus peaks olema seotud Europoliga, olema iseseisev Euroopa Liidu institutsioon või on sobilik veel mõni muu variant.	SIM	
VII-c Küberjulgeoleku tugevdamine Euroopa Liidus ja maailmas	EL sisese võime loomine, et tõsta liikmesriikide küberkaitse valmidust	2015	EL välisteenistuses (EEAS) küberpoliitika planeerimise ja elluviimise võime (visiooni ja eesmärkide) loomine. Ühises julgeoleku- ja kaitsepoliitikas (ÜJKP) peab tekkima küberjulgeoleku tugevdamise globaalne mõde ning EEAS peaks seda koordineerima. EL institutsioonide ülese küberpoliitika koordineeriva kehami loomine (nt EEASi juurde). Samuti on oluline ÜJKP operatsioonide info- ja sidesüsteemide kaitse tagamine. Nimetatud protsessid on aeganõudvad ning sõltuvad olulisel määral nii liikmesriikide poliitilisest kui ka EL struktuuride parema koostöövõime tekkimise tahtest ning konkreetseid vaheetappe ei ole võimalik kindlaks määrata. Juhime nendele vajadustele rõhutatult tähelepanu erinevatel EL foorumitel ja kohtumistel EL liikmesriikidega.	KAM, VM	
	EL ja NATO vahelise koostöö arendamine küberkaitse küsimustes	2015	EL ja NATO Küberkaitse Kompetentsikeskuse vahelise koostöö arendamine. Soodustada keskses EL temaatikat hõlmavate projektide koostamist, pakkuda EL-le keskust konsultatsioonide ja koolituste korraldaja rollis.	KAM	VM

VIII. Välis-, kaitse- ja laienemispoliitika

Välis-, kaitse- ja laienemispoliitika					
Eesmärk	Tegevused	Tähtaeg	Kommentaar	Vastutaja	Kaasvastutaja(d)
VIII-a Meie eesmärk on, et Euroopa välis teenistus pakuks edaspidi konsulaarabi ja -kaitset kõigile EL kodanikele, ennekõike kriisiolukordades	2013. a Euroopa välis teenistuse statuudi ülevaatamisel rõhuda vajadusele järk-järgult suurendada EL välis teenistuse konsulaaralast tegevust	2013	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	
VIII-b Idapartnerite suurem majanduslik ja poliitiline lõimimine	Vabakaubandus- ja assotsieerimislepingute sõlmimine idapartnerlusriikidega (viisalihtsustamine kaetud JHA valdkonnas)	2011–2015	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	
kaubanduspartneritega kahepoolsete vabakaubandus- ja investeringutekaitse lepingute sõlmimine	Eesti Idapartnerluse Keskuse arendamine	2011–2015	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelno 25.11.2011)

<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	Välis-, kaitse- ja laienemispoliitika <i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
VIII-c Euroopa Liidu laienemispoliitika edendamine	Kandidaatriikidega läbirääkimiste edasiviimine ning potentsiaalsete kandidaatriikidega läbirääkimiste alustamine	2011–2015	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	
	Eesti reformikogemuse edasiandmine	2011–2015	Eesti ametkondade valmisoleku tagamine, et anda edasi meie reformikogemust ja kogemust Euroopa Liiduga liitumisel kõikidele seda soovivatele riikidele, eriti idapartnerlusriikidele ning EL kandidaatriikidele ja võimalikele kandidaatriikidele.	Kõik ministriumid	
	Laienemist toetavate liikmesriikide koalitsiooni tugevdamine	2011–2015	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	
VIII-d Multilateraalse kaubandussüsteemi arendamine ning oluliste kaubanduspartneritega kahepoolsete vabakaubandus- ja investeringutekaitse	Aktiivne töö EL kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimisel	2011–2015	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	MKM, PÕM

LISA 1. Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011–2015 tegevuseesmärgid (eelno 25.11.2011)

			Välis-, kaitse- ja laienemispoliitika		
<i>Eesmärk</i>	<i>Tegevused</i>	<i>Tähtaeg</i>	<i>Kommentaar</i>	<i>Vastutaja</i>	<i>Kaasvastutaja(d)</i>
lepingute sõlmimine	Mandaatide heakskiitmine investeeringute- kaitse lepingute sõlmimiseks oluliste partneritega	2011–2014	Asutusesiseseks kasutamiseks „Avaliku teabe seaduse“ § 35 lõike 1 punkti 3 alusel.	VM	
VIII-e EL operatiivse tegutsemisvõime tagamine	EL alalise tsiviil- sõjalise planeerimisvõime loomise toetamine	2011– 2015	Aruteludes kaasarääkimine, Eesti seisukohtade esitamine ja arengu toetamine ning selle töösse panustamine.	KAM	
	Kiirreageerimis- võime arendamine, Eesti osalemine Põhjala lahingugrupis 2014	2011– 2014	Eesti ettevalmistuste tegemine Põhjala lahingugrupis osalemiseks.	KAM	